

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
602

Subotica, 17. listopada 2014. Cijena 50 dinara

ZLATNA HAREFA - SOMBOR

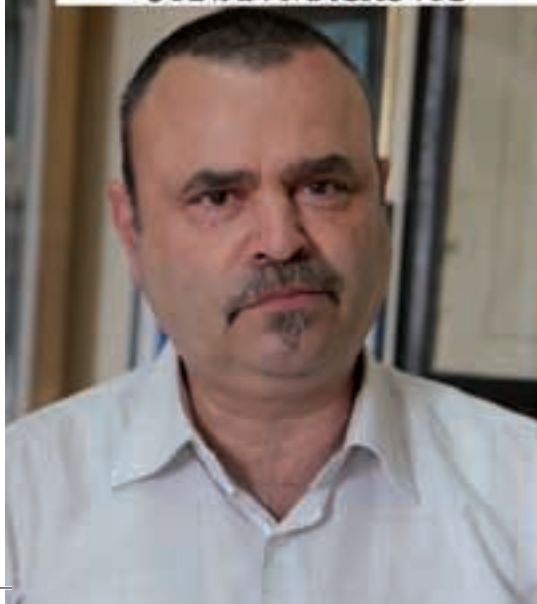

MEHO OMERVIĆ
O MANJINSKIM IZBORIMA

KORISTE ZEMLJU,
A DUGUJU MILIJUNE

PROSTOR ZA MLADE
U SRIJEMSKOJ MITROVICI

INTERVJU
STEVAN MAČKOVIĆ

ZAVITNI DAN
U MONOŠTORU

VOJVODANSKA Svaštara

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

TIPPNET

SUBOTICA

KARADORDEV PUT 2

TEL: 024/555765

WWW.TIPPNET.RS

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

ZLATNA HAREA SOMBOR, 2014.

AKTUALNO

Manjine biraju članove svojih nacionalnih vijeća

Neposredni izbori u fokusu – elektorski u zapečku..... 7

TEMA

Meho Omerović, predsjednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova

Za provođenje izbora – visoki standardi 8-9

Zakup državnog poljoprivrednog zemljišta u Somboru

U rašljama suprotstavljenih interesa 14-15

INTERVJU

Stevan Mačković, ravnatelj Povijesnog arhiva Subotica

Širimo krugove povezivanja i potencijalne suradnje 12-13

SUBOTICA

Namjera lokalne samouprave da besplatnim pravnim savjetima riješi financijske dugove poljoprivrednika

Svetom vodom na zateznu kamatu..... 19

ŠIROM VOJVODINE

Zavitni dan u Monoštoru

Zavjet Bogu i Gospi..... 28-29

KULTURA

Treći ekumenski susreti zborova u Zemunu

Jedinstvo različitosti 34

SPORT

Srđan i Darko Kuruc, rukometaši

Braća ne daju lopti u mrežu..... 55

Pravi pokazatelji

Uovo predizborno vrijeme, pred izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina, održavali su se i održavaju se brojni okrugli stolovi, seminari i debate na temu položaja nacionalnih manjina, uloge nacionalnih vijeća, načina izbora, financiranja izbora, diskriminacije itd.

Na jednom od tih skupova profesor **Goran Bašić** istaknuo je jednu značajnu stvar koja se često u javnom diskursu, kada je riječ o nacionalnim manjinama zanemaruje, a to je da Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina ne uređuje položaj pripadnika nacionalnih manjina već samo položaj manjinske samouprave, a da zakon kojim bi se regulirao položaj nacionalnih manjina još uvijek nije donesen i da se s tim kasni već 12 godina. To donekle dovodi u pitanje često ponavljanu rečenicu kako je u Srbiji zakonodavni okvir malte-ne savršen kad su u pitanju nacionalne manjine, samo je (mali) problem u tome što se zakoni ne provode.

S mnogih od tih skupova, pak, šalju se poruke kako su nacionalna vijeća ispolitizirana mada pri tome nije baš jasno na što misle oni koji to govore. Naime, nacionalna vijeća kao predstavnička tijela (za koja se organiziraju izbori) i kao tijela nacionalno-manjinske samouprave i kulturne autonomije po svojoj prirodi su politička tijela. A stupanj ostvarivanja nacionalno-manjinskih prava jeste po svojoj prirodi i političko pitanje. Čini se, kao da se tom rečenicom žele zamagliti pravi problemi u ostvarivanju manjinskih prava u Srbiji, a kojih i dalje ima, i usmjeriti fokus k nacionalno-manjinskim tijelima i njihovom funkcioniranju i usmjeriti manjinska tijela na to da se bave vječito »samima sobom« namjesto da se bave pravim pitanjima i problemima. Jer, činjenica je da se položaj manjina ne »mjeri« time koja je trenutačno opcija »na vlasti« u nekoj nacionalno-manjinskoj zajednici i je li možda i neka manjinska stranka vodeća snaga u nekoj nacionalno-manjinskoj zajednici, već su pokazatelji sasvim drugačiji i tiču se prije svega odnosa većine prema manjinama i toga razlikuje li se kvaliteta života i pristup resursima društva pripadnika većine i manjina. Na neke od glavnih pokazatelja razine ostvarivanja manjinskih prava ukazao je veleposlanik **Peter Burkhard**, šef misije OEES-a u Srbiji, u razgovoru za mjesecnik *Minority News*. Nivo ostvarivanja manjinskih prava se najbolje vidi, kaže Burkhard, kroz to imaju li pripadnici nacionalnih manjina jednak pristup upošljavanju, obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i drugim uslugama. Kakvi su zdravstveni uvjeti i stopa smrtnosti, prosječna zarada, razina sudjelovanja i zastupljenosti u političkim strukturama, uporaba manjinskih jezika, itd. U pravosudnom sustavu posebnu pažnju OEES obraća na stopu kaznenog gonjenja u predmetima u kojima su pripadnici manjina žrtve ili počinitelji kaznenog djela. To su podaci koji pokazuju u kojoj mjeri su manjine osuđene u ostvarivanju njihovih prava. O tome se rijetko govori i piše u većinskim medijima. A trebalo bi. Jer nisu jedini i glavni problem manjina nacionalno-manjinska vijeća (mada svi žele njihovo bolje i efikasnije funkcioniranje), već i pitanja imaju li sve društvene grupe, pa tako i nacionalne manjine, ravnopravan pristup obrazovanju, upošljavanju, zdravstvenoj zaštiti, pravdi, sudjelovanju u donošenju važnih političkih odluka i svim drugim stvarima koje život znače.

J. D.

PREDSTAVNICI CRVENOG KRIŽA U SUBOTICI I TAVANKUTU

Još veća potpora Hrvatima u Srbiji

Četveročlano izaslanstvo gradskog društva Crvenog križa iz Zagreba, na čelu s ravnateljom **Petrom Penavom**, 8. listopada su službeno posjetili hrvatsku nacionalnu manjinu u Republici Srbiji, a s ciljem upoznavanja aktivnosti u okviru ove zajednice. U Hrvatskom nacionalnom vijeću izaslanstvo su primili dr. sc. **Slaven Bačić**, predsjednik Vijeća i **Andela Horvat**, članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje.

Anica Čipak Bajić i Petar Penava

»Kako institucija koju trenutačno vodim s Hrvatima u Vojvodini surađuje već dvadeset i pet godina, želio sam doći i upoznati ljude te razgovarati o budućoj suradnji kao bi pokušali još više učiniti nego što je do sada urađeno. Dosadašnjih godina je oko stotinu djece godišnje dolazilo u naš dom u Novi Vinodolski, mi ćemo pokušati povećati taj broj s obzirom na podatke koje sam dobio o broju djece. Smatram kako prostora za povećanje ima, a vjerujem kako će i gradska administracija Grada Zagreba naći za shodno da tu priču podrži«, rekao je ravnatelj Petar Penava.

Nakon sastanka u Hrvatskom nacionalnom vijeću predstavnici Crvenog križa posjetili su vrtić *Marija Petković* u Subotici, gdje su djecu obradovali darovima i obavili razgovore s odgojiteljicama. Također su posjetili i Tavankut, odnosno tamošnji HKPD *Matija Gubec*, Galeriju Prve kolonije naive u tehnici slame i Etno salaš *Balažević*.

Predstavnici Crvenog križa su skupini vrtića *Petar Pan* iz Tavankuta, koja nastavu pohađa prema bilingvalnom hrvatsko-engleskom programu, darovali računalo. Odgojiteljica **Anica Čipak Bajić** je tim povodom izjavila kako će ovaj dar zasigurno puno pomoći pri izvedbi bilingvalne nastave koja se od ove godine organizira i u tavankutskom vrtiću.

I. D.

RADIONICA ZA MEDIJE

Kako izvještavati o diskriminaciji

U okviru projekta *Sprovođenje antidiskriminacionih politika u Srbiji* financiranog od strane Europske unije, 13. i 14. listopada održana je u Beogradu radionica *Kako izvještavati o diskriminaciji*. Radionici su sudjelovali novinari iz raznih područja Srbije, među kojima je bilo i predstavnica NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice.

Cilj radionice je bio predstavnike medija bolje upoznati s institucijom Povjerenika za zaštitu ravnopravnosti, bliže informirati o obuhvatu i načinu postupanja Povjerenika, njegovim zakonskim ovlaštenjima i ciljevima te međusobna razmjena iskustva s raširenošću diskriminacije u društvu. Kroz interaktivna predavanja raspravljalo se o ulozi medija u podizanju svijesti javnosti o pitanjima vezanim za diskriminaciju i mogućnostima građana da se obrate Povjereniku, ali i da sami postanu tolerantniji.

Autorica radionice bila je medijska ekspertica **Tanja Jakobi**, a gosti radionice bile su povjerenica za zaštitu ravnopravnosti dr. **Nevena Petrušić** i **Antigona Andonov**, šefica kabineta Povjerenika.

J. D. B.

PRAZNIK HRVATSKE ZAJEDNICE

Obilježen dan rođenja bana Josipa Jelačića

Svetom misom u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu a potom i prigodnim kulturno-umjetničkim programom u amfiteatru na SPENS-u, jučer (četvrtak, 16. listopada) je obilježen Dan rođenja bana Josipa Jelačića, jedan od četiri praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Nazočnima na proslavi obratili su se i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća.

MANJINE BIRAJU ČLANOVE SVOJIH NACIONALNIH VIJEĆA

Neposredni izbori u fokusu – elektorski u zapečku

Nakon raspisivanja izbora za manjinska nacionalna vijeća, u fokusu nadležnih državnih tijela i medijske javnosti bili su izbori koji će se održati na neposredan način, dok su izbori elektorskim putem ostali nekako u zapečku, a određeni problemi su se pokazali upravo glede tog načina izbora

Rok za prijavu lista za neposredne izbore za članove nacionalnih vijeća je istekao 10. listopada. Kako bi se održali neposredni izbori, potrebno je da bude upisano 40 posto pripadnika nacionalne manjine u poseban birački popis u odnosu na posljednji popis pučanstva, a u suprotnom, izbori se održavaju putem elektorske skupštine. Prema javnom pozivu,

birati svoje članove putem elektorske skupštine: hrvatska, mađarska i crnogorska. Na ove izbore neće izaći ruska i turska manjina.

POVEĆAN BROJ NOVIH BIRAČA

Ministarka državne uprave i lokalne samouprave **Kori Udovički** donijela je 10. listopada

periodu dok je trajala kampanja za prikupljanje potpisa za izborne liste i elektore. U *Službenom glasniku* je objavljeno 10. listopada da je broj upisanih u poseban birački popis ovdašnjih Hrvata 18 910.

Rješenje o zaključenju posebnog biračkog popisa bit će dostavljeno Republičkom izborom povjerenstvu, koje je u skladu sa zakonom, nadležno tijelo za rukovođenje i provođenje izbora za članove manjinskih nacionalnih vijeća.

PROCEDURA ZA ELEKTORSKE IZBORE NEDOVOLJNO JASNO REGULIRANA

Nakon raspisivanja ovih izbora, u fokusu nadležnih državnih tijela i medijske javnosti bili su izbori koji će se održati na neposredan način, dok su izbori elektorskim putem ostali nekako u zapečku, a određeni problemi su se pokazali upravo glede tog načina izbora.

Nakon što je okončano prikupljanje potpisa za elektore koji će sudjelovati na listama za izbor novog saziva HNV-a, stiže se dojam da je zakonska procedura za elektorske izbore nedovoljno jasno regulirana, što je proizvelo određene komplikacije.

O čemu se zapravo radi? Nakon podnošenja elektorskih prijava, te prijave se prihvaćaju ili odbijaju u roku od 48 sati, tj. donosi se rješenje prema kojem je potrebno nedostatke otkloniti. Prikupljanje potpisa je završeno 24. rujna, dakle, rok od 48 sati za otklanjanje uočenih eventualnih nedostataka je bio 26. rujna,

ali do danas, 15. listopada još nisu službeno objavljeni spiskovi s imenima onih elektora koji su potvrđeni.

HNV je uputio službeni dopis Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave glede ovoga problema, nakon čega je od Ministarstva dobivena obavijest da će svi potvrđeni elektori dobiti pozive s naznačenim vremenom i mjestom održavanja elektorske skupštine, a glede službenog objavljivanja spiskova potvrđenih elektora, dobiven je odgovor kako je za to pitanje zaduženo Republičko izborno povjerenstvo. Potom se HNV obratio tom povjerenstvu, a uslijedio je odgovor da objavljivanje spiska s imenima elektora nije u skladu sa zaštitom podataka o zaštiti privatnosti ličnosti.

Ostaje pitanje je li netko, tko se kandidirao za elektora, izašao iz sfere privatnosti i ušao u sferu javnosti. Čini se da jest. Znamo da su, primjerice, kandidati za narodne zastupnike dostupni imenom i prezimenom na internetu, uz podatke o mjestu stanovanja i zanimanja, dok se adresa ne objavljuje iz razloga zaštite privatnosti. Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu jest upozoravalo da je materija glede elektorskih izbora ostala nedovoljno jasno regulirana Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, jer Ministarstvo nema zakonska uporišta za određena postupanja, ali to se trebalo otkloniti Uputstvom o provođenju manjinskih izbora, ako su već uočeni nedostaci, a koje je to isto Ministarstvo donosilo.

Zvonko Sarić

Kori Udovički

koji je objavilo Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, a u skladu sa zakonom, rok za podnošenje elektorskih prijava bio je najkasnije 30 dana prije održavanja izbora.

Shodno takvim zakonskim odredbama, na predstojećim izborima za članove nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, koji će se održati 26. listopada, 17 nacionalnih manjina u Republici Srbiji birat će svoje članove na neposrednim izborima: albanska, aškalijiska, bošnjačka, bugarska, bunjevačka, vlaška, grčka, egipatska, mađarska, njemačka, romska, rumunjska, rusinska, slovačka, slovenačka, ukrajinska i češka, dok će tri nacionalne manjine

da, u ponoć, Rješenje o zaključenju posebnog biračkog popisa nacionalnih manjina u Republici Srbiji. Tim Rješenjem je utvrđeno da je u posebni birački popis do tada upisano ukupno 487 371 birača, koji će moći glasovati na 880 biračkih mjesta u Republici Srbiji. Upisanih birača za neposredne izbore za članove nacionalnih vijeća je ukupno 454 596, a za izbore putem elektorske skupštine upisanih je ukupno 32 775 birača. Od donošenja rješenja o privremenom zaključenju posebnog biračkog popisa 24. kolovoza ove godine, pa do donošenja ovoga Rješenja, broj birača je povećan za oko 30 000 novih birača, dakle, u vremenskom

MEHO OMERVIĆ, PREDSEDNIK SKUPŠTINSKOG ODBORA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Za provođenje izbora – visoki standardi

*Podnijete 142
elektorske prijave
za izbore za HNV *
Ostvarivanje prava
nacionalnih manjina
zahtijeva efikasnu pri-
mjenu zakona. Upravo
je to jedan od zadataka
Narodne skupštine, koji
ona vrši kroz kontrol-
nu funkciju*

Izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina »samo što nisu«, bit će održani 26. listopada, a većina nacionalnih manjina u Srbiji birat će svoja vijeća neposrednim putem, dok će ovdašnji Hrvati birati novi saziv nacionalnog vijeća elektorskim putem. Koncem prošloga tjedna održana je sjednica Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova Narodne skupštine Republike Srbije, na kojoj su razmatrana pitanja vezana za izbore za nacionalna vijeća. O predstojećim izborima razgovarali smo s predsjednikom ovog skupštinskog Odbora Mehmed Omerovićem.

Je li na sjednici bilo riječi i o elektorskim izborima za nacionalna vijeća, koji, među ostalim, predstoje i hrvatskoj manjinskoj zajednici?

Na sjednici Odbora je od strane Ministarstva za državnu i lokalnu samoupravu istaknuto da je postojala velika zainteresiranost za elektorske prijave. Kako

smo upoznati, Ministarstvo je primilo 341 elektorsku prijavu, donijeto je 312 rješenja o potvrđivanju, a 142 prijave su podnijete za Hrvatsko nacionalno vijeće.

Jesu li nadležna državna tijela uradila svoj posao glede ovih izbora?

Pitanje prava i položaja nacionalnih manjina za Srbiju kao multietničku državu je veoma važno. U zakonodavnom smislu može se reći da je Republika Srbija osigurala pravni okvir, kojim se ta prava i slobode garantiraju. U ovom sazivu, kao jedan od prvih zakona, Narodna skupština je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, koji se prije svega odnosi na izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Već tada sam isticao da je to jasna poruka Vlade da će se pitanjima položaja manjinskih prava i manjinskih zajednica koje žive u Republici Srbiji pristupiti na odgovoran način, a aktivnosti

nadležnih tijela za provođenje izbornih radnji također govore u prilog tomu.

Ostvarivanje prava nacionalnih manjina zahtijeva efikasnu primjenu zakona. Upravo je to jedan od zadataka Narodne skupštine, koji ona vrši kroz kontrolnu funkciju. Iz tog razloga, Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova je u cilju praćenja provođenja Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i informiranja u tijeku izbornih radnji, 9. listopada održao sjednicu na kojoj su razmatrana pitanja koja se odnose na izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Na sjednici su sudjelovali predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Republičkog izbornog povjerenstva.

Jesu li za provođenje ovih izbora postavljeni visoki standardi? Ako jesu, što to konkretno znači u praksi?

Na sjednici smo se mogli uvjeriti da su Ministarstvo držav-

ne uprave i lokalne samouprave i Republičko izborno povjerenstvo ozbiljno pristupili ovom zadatku i poslovima za koje su nadležni i da su za provođenje ovih izbora postavljeni visoki standardi. Blagovremeno su donijeta sva podzakonska akta za provođenje izbora i dane instrukcije tijelima lokalne samouprave. Osigurana je bliska suradnja Ministarstva i Republičke izborne komisije, kao i profesionalizacija ljudi koji će raditi u biračkim odborima. Za sada se za praćenje izbora prijavila delegacija Europske unije, a očekuje se i praćenje od strane OEES-a koji je osigurao provođenje svih izbornih pravilnika na jezike nacionalnih manjina. Ipak, moramo uzeti u obzir da ova tijela prvi put provode izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina, i kako smo tom prilikom mogli čuti, ovi izbori su na neki način kompliciraniji za provođenje od parlamentarnih izbora. To su ipak specifični izbori, jer će na jednom birač-

kom mjestu biti i desetak lista za izbore različitih nacionalnih manjina. Stoga je razumljivo da će se javljati neka otvorena pitanja i proceduralni problemi u provođenju izbora za koje očekujemo efikasan i pravodoban odgovor nadležnih tijela.

Postoje li problemi vezani za izbore za nacionalna vijeća?

Ono što predstavlja problem i na što u budućnosti svi trebamo obratiti pažnju u okviru nadležnosti koje obavljamo, jest činjenica da u poseban birački popis nije upisan značajniji broj pripadnika nacionalnih manjina. Prema navodima predstavnika Ministarstva, taj broj je u prosjeku manji od 50 posto kada govorimo o svim nacionalnim manjinama, pri čemu neke nacionalne manjine imaju preko 50 posto upisanih birača. Razlog tome može biti nezainteresiranost ili nepovjerenje u rad nacionalnih vijeća. Naime, do sada se dešavalo da nacionalna vijeća budu ekspozitura političkih stranaka i najmanje su se bavili pitanjima za koja su nacionalna vijeća osnovana. Zato moramo raditi na tome da se povjerenje građana u ove institucije ojača, ali da se ojača i uloga samih nacionalnih vijeća, da nacionalna vijeća budu institucije za očuvanje i unapređenje kulturnog identiteta nacionalnih manjina i prava adresa za sve pripadnike nacionalnih manjina, preko kojih oni ostvaruju svoja prava u svim onim oblastima koje upravo doprinose očuvanju nacionalnog identiteta, a to su kultura, obrazovanje, i službena uporaba jezika i pisma.

Što je na spomenutoj sjednici istaknuto kao važno glede ovih izbora?

Na sjednici je naročito istaknuta potreba da se izbori provedu u duhu tolerancije, da se svi narodni zastupnici, članovi Odbora, maksimalno angažiraju kako bi se pripadnici nacionalnih manjina u što većem broju odazvali i sudjelovali na izborima i time u što većoj mjeri osigurala demokratičnost izbora za nacionalna vijeća nacionalnih manjina.

Zvonko Sarić

DEBATA O POLOŽAJU NACIONALNIH MANJINA I IZBORIMA ZA NACIONALNA VIJEĆA

Lako usvajamo zakone jer ih ne primjenjujemo

U debati su sudjelovali i predstavnici hrvatske manjinske zajednice – Darko Sarić Lukendić i Tomislav Žigmanov

U organizaciji Centra za demokraciju i uz podršku Fondacije Friedrich Ebert, u Beogradu je 8. listopada održana debata o položaju nacionalnih manjina i izborima za nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Uvodničari su bili: profesor **Dragoljub Mićunović**, **Meho Omerović**, predsjednik Odbora za ljudska i manjinska prava u Narodnoj skupštini i **Aleksandar Popov**, direktor Centra za regionalizam.

Dragoljub Mićunović je podsjetio da je Srbija jedina zemlja koja je jednoglasno usvojila Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina i da je on osobno posebno ponosan na tu činjenicu.

Meho Omerović je predstavio kronološki borbu za prava nacionalnih manjina u Srbiji, od prvog Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz 2002. godine, pa do posljednjih izmjena zakona iz svibnja 2014. godine ističući kako je evidentan napredak koji primjećuju i sve relevantne međunarodne institucije.

Aleksandar Popov se osvrnuo na nedostatke u sustavu nacionalnih vijeća nacionalnih manjina prenoseći sudionicima iskustva iz projekta Centra za regionalizam koji je podrazumijevao evaluaciju i formiranje kriterija za samoocjenjivanje rada nacionalnih vijeća.

SJAJNI ALI NEUSUGLAŠENI ZAKONI

Skupu se obratio i **Esad Džudžo**, predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća koji je izjavio da u Srbiji imamo sjajne zakone iz oblasti manjinskih prava, ali je problem u neusuglašenosti tih Zakona npr. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i Zakona o obrazovanju. Osim toga, Džudžo je istaknuo kako je položaj manjina u Vojvodini ipak drugačiji nego u ostatku Srbije, a kao ilustraciju te teze naveo je činjenice da se u Vojvodini vrši duplo financiranje i da je prisustvo nacionalnih manjina u medijima neusporedivo veće u odnosu na ostatak Srbije.

Goran Bašić, zamjenik Zaštitnika građana i profesor na Fakultetu za pravno političke studije u Novom Sadu, objasnio je da Zakon o nacio-

nalnim vijećima nacionalnih manjina ne uređuje položaj pripadnika nacionalnih manjina već samo položaj manjinske samouprave, a da zakon kojim bi se regulirao položaj nacionalnih manjina još uvijek nije donijet i da se sa tim kasni već 12 godina. On je naglasio da je Srbija glede multikulturalizma potpuno dezintegrirano društvo.

DOBRA PRIPREMA, PA MIJENJANJE ZAKONA

Bašić je izrazio nadu da se Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina neće mijenjati do kraja godine jer smatra da te izmjene ne bi bile dovoljno korjenite i precizno pripremljene već da se treba prije svega pripremiti dobro i tek onda pristupiti izmjeni zakona.

U debatu su se uključili i predstavnici hrvatske manjinske zajednice – **Darko Sarić Lukendić**, **Tomislav Žigmanov** i te predsjednik Nacionalnog vijeća romske nacionalne manjine **Vitomir Mihajlović**. Sarić Lukendić je izložio argumente u prilog tezi da nacionalna vijeća nisu ispolitizirana. Žigmanov je tvrdio da Srbija faktički nije multietnička zajednica jer prema međunarodnim standardima samo društva s više od 20 posto pripadnika nacionalnih manjina su multietnička, a Vitomir Mihajlović je upoznao skup s položajem i problemima romske nacionalne manjine kod koje je najprisutnija diskriminacija.

Nakon više od 3 sata debate, završnu riječ je imao Dragoljub Mićunović koji je izjavio da se on desetljećima bori za širenje slobode i da prava nacionalnih manjina doživljava kao borbu za širenje slobode. On je potvrdio ranije iznesenu tezu da Srbija ima dobra zakonska rješenja, ali da je problem primjena zakona. »U našoj zemlji je problem vladavine prava, pa zato što znamo da se ne primjenjuju zakoni, mi lako i jednostavno usvajamo zakone u skladu sa visokim standardima jer znamo da ih nećemo primjenjivati«, kazao je Mićunović.

H. R.

U UREDU ZA PRAĆENJE OSTVARIVANJA PRAVA NACIONALNIH MANJINA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Ostvariti svoja prava

U okviru Ureda obuhvaćene su nadležnosti koje proizlaze iz Zakona o nacionalnim vijećima, a tu se podrazumijeva područje kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika, kaže voditelj Ureda Zlatko Načev

Srijemska Mitrovica je jedna od rijetkih općina gdje pri Gradskoj upravi funkcionira i radi Ured za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, ravnopravnost spolova i dijasporu. Ured je osnovan početkom ove godine, s osnovnom idejom da se nacionalne manjine s teritorija grada približe gradskoj lokalnoj samoupravi kako bi im se pružila puna podrška u ostvarivanju nacionalnih prava pretežno u sferi kulture i obrazovanja.

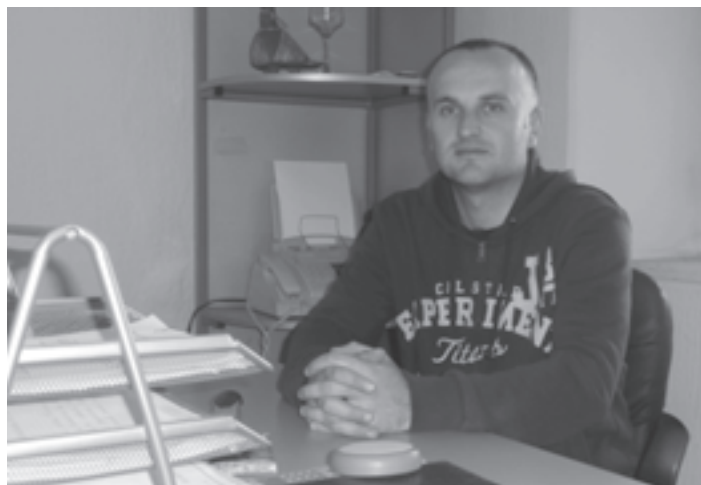
VEĆI SPEKTAR NADLEŽNOSTI

Voditelj Ureda za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, ravnopravnost spolova i dijasporu je **Zlatko Načev** s kojim smo razgovarali o nadležnostima tog ureda kao i o dosadašnjim iskustvima u radu s predstavnicima nacionalnih manjina: »U okviru Ureda obuhvaćene su nadležnosti koje proizlaze iz Zakona o nacionalnim vijećima, a tu se

raspiše natječaj kod Uprave za kulturu. Kada nam se jave, tražeći u Centru za kulturu pomoć za organiziranje neke manifestacije ili izložbe, pomažemo u uspostavljanju što bolje komunikacije. Posrednici između grada i manjinskih zajednica su članovi Savjeta za međunacionalne odnose koji broji sedam članova manjina – ispred hrvatske zajednice dva, mađarske, njemačke, rusinske, ukrajinske i romske po jedan i četiri većinskog naroda. Na ono što je djelatnost Savjeta Ured direktno nema utjecaja, oni su legitimni predstavnici svoje manjinske zajednice na teritoriju grada i preko njih se komunikacija odvija«, ističe Načev.

ORGANIZIRANJE MANIFESTACIJA

Kao jednu od značajnih manifestacija u prethodnom periodu, Načev izdvaja *Večer kulturne raznolikosti* koje su organizirali Centar za kulturu

koje žive na teritoriju grada: »U okviru programa predstavila su se mađarska, njemačka, hrvatska, romska, ukrajinska, rusinska i slovačka udruženja manjinskih zajednica iz Srijemske Mitrovice. Osim njih u programu su sudjelovali i članovi srpskog kulturno umjetničkog društva iz Bobote iz Republike Hrvatske koji su predstavili baštinu srpske nacionalne zajednice. Program se bazirao na predstavljanju tradicionalne kulture i običaja preko folklornih, glazbenih i recitatorskih točki svojstvenih manjinskim zajednicama«, kaže Zlatko Načev. Planova za ovu godinu je bilo mnogo, međutim svibanjske

poplave poremetile su neke od njih, a i zbog nedostatka sredstava, oni nisu realizirani. Jedna od takvih ideja odnosila se na projekt koji se ticao informiranja manjinskih medija. Taj projekt je gotovo bio realiziran, ali zbog navedenih razloga još nije sproveden u djelo.

VEĆI BROJ PLANOVA

S obzirom da Ured djeluje u segmentu kulture manjinskih zajednica, postojala je ideja da se ove godine organizira i obilježi Europski dan jezika. Međutim kako navodi Načev, bila je mala zainteresiranost. Kao najbo-

S obzirom da u Srijemskoj Mitrovici postoji velika zainteresiranost mladih za izučavanje predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama, uskoro će u jednoj osnovnoj školi zaživjeti projekt međugranične suradnje, Srijemske Mitrovice i Osječko-baranjske županije, gdje će djeca iz Srijema imati priliku posjetiti Hrvatsku i tamo se upoznati s radom u školama, dok će djeca iz Hrvatske, biti gosti u Srijemskoj Mitrovici.

podrazumijeva područje kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika. To su četiri oblasti kojima se Ured, koji je oformljen gradskom odlukom, bavi. Jedan od temeljnih zadataka ureda jeste da se uspostavi suradnja s manjinskim zajednicama u gradu. Manjinske zajednice nam se uglavnom obraćaju kada se

Sirmiumart i Ured za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih manjina dok je pokrovitelj bio Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i Grad Srijemska Mitrovica. Osnovni cilj održavanja te manifestacije bio je da se javnost u Srijemskoj Mitrovici upozna s kulturom i tradicijom manjinskih zajednica

I lje suradnike navodi HKC *Srijem – Hrvatski dom* i pripadnike njemačke nacionalne manjine. Kako ističe svim društvima nuđena je financijska pomoć, a za narednu godinu, što se financija tiče bit će promjena: »Ideja nam je da se oformi manjinski proračun – sredstva koja bi striktno bila opredijeljena za manjinske zajednice. Na taj način bi se znalo s koliko novca raspolažu manjine. Vjerujem da ćemo uspjeti u tim nastojanjima. Moram naglasiti da sam i kao član Gradskog vijeća sudjelovao kao član tima, u strategiji obrazovanja manjinskih zajednica.«

Načev navodi i skoro otvaranje internet stranice: »Mislim da će internet stranica biti veoma zanimljiva svima onima koji žele pogledati i saznati sve o manjinskim zajednicama na ovim prostorima – njihovu tradiciju i kulturu. Prikupili smo sve podatke i to će praktično predstavljati osobnu kartu manjinskih zajednica na internet stranici, gdje ćemo ih predstaviti kao i njihovu tradiciju i kulturu.«

Naš sugovornik na kraju razgovora ističe da nije zadovoljan onim što je do sada urađeno: »Nisam zadovoljan jer mislim da ima prostora da se uradi mnogo više. Ideje postoje i mislim da treba poraditi na održavanju promocija knjiga, manjih događaja i svemu onome gdje bi se manjinske zajednice predstavile u najboljem izdanju«, kaže Načev.

U svakom slučaju, važno je da rezultata ipak ima i da postoje želje i ambicije da bude još bolje, kako bi nacionalne manjine ostvarile svoja prava kako u domenu kulture, obrazovanja, informiranja, tako i u svemu ostalom.

Suzana Darabašić

DUNJA FIGENWALD, TELEVIZIJSKA VODITELJICA I GLUMICA

Bogatije društvo lakše je urediti

U Skupštini koristim višedecenijsko poznavanje potreba Beograđana i trudim se ne iznevjeriti povjerenje glasača Socijal demokratske partije Srbije koju podržavam.

Dunja Figenwald, poznata i s prezime-
nom **Lango**, Zagrepčanka, legendarna
televizijska voditeljica i glumica, izvan-
redne dikcije, profinjenih manira i osebujnog
šarma, već četrdeset sedam godina živi i radi u
Beogradu. Došavši na televiziju kao studentica,
dok je još živjela u Zagrebu, preko noći je posta-
la omiljena, kada se vinula visoko u sazvežđe
najpopularnijih lica koja su nas umilno gledala
s televizijskih ekrana i, naravno, s novinskih
fotografija.

Dunja Figenwald, je na posljednjim izbori-
ma u Srbiji predvodila listu za Beograd SDPS-a
Rasima Ljajića i postala zastupnica u Skupštini,
i tako potvrdila da je još uvijek aktivna djelat-
nica iz plejade znamenitih Hrvata u Beogradu.

HR: Kakvo je stanje manjinskih prava u Srbiji i kako da se podigne povjerenje među ljudima, i koje mehanizme upotrijebiti?

O organizacijama manjina u Srbiji i njiho-
vom djelovanju premalo znam da bih davala
ocjene. Ipak, mogu reći da ne razumijem zašto
jedna manjina ima rasute zajednice koje djeluju
odvojeno. Bilo bi logično da postoji jedna, krov-
na i gdje je nužna ili logična možda i neka manja
jedinica, a da zakon jednako važi za sve.

**HR: Može li se kultura odvojiti od politi-
ke?**

Kultura i umjetnost su bile prve laste novog
miroljubivog i širokog duha međusobnog opra-
štanja. Ako zanemarimo politiku ostaje kao i
uvijek na ljudima da obave posao. Naravno,
oprostaj ne znači i zaborav. Previše je žrtava, a
premalo je vremena prošlo. Ali, život mora dalje
zbog budućih naraštaja. Na ovim se prostorima
povijest čudno poigrava s kvalitetnim i hrabrim
dušama koje kao da teško istrajavaju bez VOĐA.
Kulturna politika i zvanična i vaninstitucionalna
svakako itekako određuje značaj, uređenost,
poštivanje tradicije i njegovanje specifičnosti
svakog društva. Ipak u ekonomski teškim vre-
menima obitava na marginama.

**HR: Kako pojačati vidljivost i prisutnost
hrvatske kulture na kulturnoj sceni Srbije?**

Zar Vam se ne čini da je prisustvo vidljivo
i poželjno? Posljednji primjer je Bitef, a izraže-
no je i prisustvo talentiranih hrvatskih pisaca.

Naravno da može i više i bolje, ali ni u kulturi
kao ni u zapošljavanju država više ne želi prima-
ti. Teško je, malo je novca. No i ovo je pitanje za
aktivne sudionike i arbitre kulture u obje zemlje,
a ne za konzumente poput mene.

**HR: Sada ste i politički angažirani i vijeć-
nica u Skupštini Beograda...**

Svoju ulogu vijećnice u Skupštini Beograda
ne doživljam kao političku funkciju. Prosto,

koristim višedecenijsko poznavanje potreba
Beograđana i trudim se ne iznevjeriti povjerenje
glasača Socijaldemokratske partije Srbije koju
podržavam.

**HR: Kako je biti žena u politici na ovim
prostorima, gdje vlada mišljenje da je ta dje-
latnost rezervirana samo za muškarce?**

Postotak žena u politici nije jedini pro-
blem neravnoteže suvremenog društva i nije
poseban u Srbiji. Mnogo je tema i problema u
suvremenom društvu. Stari, mladi, djeca, razli-
čitosti svih vrsta, osobe s posebnim potrebama...
Ipak, dobro je kad su problemi prepoznati.
Neuporedivo najveći je svakako ekonomija.
Bogatije društvo lakše je urediti. Prvo zakoni i
zaposlenje, školstvo, pa sve redom može gotovo
spontano.

S. Ercegović

STEVAN MAČKOVIĆ, RAVNATELJ POVIJESNOG ARHIVA SUBOTICA

Širimo krugove povezivanja i potencijalne suradnje

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nedavnim potpisivanjem ugovora o suradnji s Hrvatskim državnim arhivom u Zagrebu subotički povijesni arhiv na čelu sa svojim ravnateljem **Stevanom Mačkovićem** nastavlja širiti mrežu službene međunarodne suradnje s arhivskim ustanovama u regiji. Što bi u budućnosti trebala donijeti ova verificirana suradnja, što su daljnji planovi rada subotičkog povijesnog arhiva i kako teče proces digitalizacije bile su glavne tematske cjeline razgovora koji smo vodili nakon ravnateljevog povratka iz Zagreba.

HR: Prošloga tjedna ste u ime subotičkog povijesnog arhiva potpisali ugovor o suradnji s Hrvatskim državnim arhivom u Zagrebu. Kako je došlo do suradnje dvaju arhiva?

Suradnja s Hrvatskim državnim arhivom je započela postavljanjem izložbe *Tragač za zvijezdama* u subotičkom Gradskom muzeju, jer Povijesni arhiv nema svoj izložbeni prostor i primorani smo koristiti se ovakvim dopunskim rješenjima prilikom organiziranja prigodnih kultur-

nih manifestacija. Nakon vrlo uspješne izložbene postavke, kao prvog koraka buduće službene suradnje, u načelu smo dogovorili potpisivanje ugovora o suradnji koji je i verificiran prošloga tjedna (9. – 10. listopada) u Zagrebu, tijekom održavanja znanstvenostručnog skupa i konferencije na temu Rukopisne ostavštine kao dio hrvatske baštine.

HR: Što podrazumijeva potpisani ugovor u suradnji Hrvatskog

državnog arhiva i Povijesnog arhiva iz Subotice?

Ugovor pokriva sve aspekte eventualne buduće suradnje dvaju arhiva, a konkretno govoreći prva stvar zajedničkog djelovanja bit će gostovanje hrvatskog filma *Goli otok* koji je raden u produkciji Hrvatskog državnog arhiva koji će biti prikazan 28. listopada u Art kinu *Lifka*, ustanovom s kojom također imamo dobru suradnju. Projekciji ovoga filma nazočit će i predstavnici

Hrvatskog državnog arhiva iz Zagreba, kao i predstavnici arhiva iz Osijeka s kojima već godinama imamo odličnu suradnju. Osim spomenutog filma, za sljedeću godinu imamo u planu još nekoliko opcija u vidu zajedničkih projekata, no to je već stvar logistike i financija na kojima počiva uspješna realizacija svakog projekta.

HR: Suradnja arhivskih ustanova u regiji i njihovi zajednički pro-

Aktivna suradnja s arhivskim ustanovama iz Hrvatske i Mađarske
Započeli smo s digitalizacijom po nekim kriterijima onoga što je najznačajnije i od onoga što je najfrekventnije i što se kod istraživača najviše traži*

jekti mogu donijeti boljitak u budućem radu. Zbog čega je važno biti međunarodno umrežen?

Važno je iz mnogo razloga. Od kada sam na čelu subotičkog povijesnog arhiva neprestano nastojim, skupa s mojim suradnicima, širiti te krugove povezivanja i potencijalne suradnje. Plod toga je nekoliko prijašnjih potpisanih ugovora o suradnji s državnim arhivima u Osijeku, Vukovaru i Vinkovcima u Hrvatskoj, kao i verificiranu suradnju s arhivskim ustanovama u Mađarskoj u Segedinu, Kečkemetu, Pečuhu i Gradskim arhivom u Budimpešti. Posljednji potpisan ugovor s hrvatskim državnim arhivom u Zagrebu, centralnom matičnom arhivskom ustanovom u Hrvatskoj, plod je tih prijašnjih koraka u našem nastojanju što bolje i organizirati umreženosti kroz formaliziranje suradnje, ponajprije s ustanovama u državama najbližeg okruženja.

HR: Kako kao stručnjak arhivistike gledate na buduću ustroj definiranu suradnje?

Mi arhivisti se prvenstveno baziramo na očuvanje arhivske građe i načina obrade onoga što čuvamo, pa je stoga potencirano težište našeg rada na tom polju. S druge strane, imamo i želimo imati nova saznanja o novim podacima i činjenicama u svezi građe s kojom se bavimo, ali to je ipak sekundarno u odnosu na obradu, sređivanje i zaštitu povijesnog gradiva. Upravo na temeljima svega navedenoga bi se trebao bazirati ustroj naše buduće suradnje i što većeg boljitka na primarnom polju našeg profesionalnog djelovanja. Konkretno govoreći naglasak je više na metodološkim principima i njihovom poboljšanju u svakodnevnom radu.

HR: Digitalizacija arhivske građe svakako je velika prednost svim onima koji se zanimaju za traganjem po prošlosti. Dokle se s njom stiglo primjerice u Zagrebu, a u kojoj mjeri je obuhvatila povijesnu građu

o kojoj skrbi subotički gradski arhiv?

Zagreb je po pitanju elektroničke obrade i pohrane povijesne građe mnogo ispred nas, jer tamo postoji jedna arhivska mreža, arhivski sustav tzv. *arhinet* gdje sva svoja dostignuća i rezultate prezentiraju. Tamo se nalazi sve od osnovnih podataka i popisa građe, pa do analitičkih opisa putem kojih se može doći do konkretnih predmeta i pojedinačnih komada građe. I sve je to dostupno ljudima koji se stručno

odmah nakon Drugog svjetskog rata bile oduzete od crkava i crkvenih općina uz izliku kako će biti prepisane. Za proteklih sedamdesetak godina one nisu prepisane, a sukladno Zakonu o restituciji je predviđeno i njihovo vraćanje crkvama kao izvornim vlasnicima.

Završili smo osamdeset posto materijala koji je kod nas, što u brojkama iznosi više od 60 000 snimaka koje smo napravili i to predstavlja najfrekventniju građu za brojne istraživače koji

OTVORENA VRATA

Bilo tko iz osnovnih, srednjih škola ili fakulteta, ukoliko se prethodno najavi i izrazi interesiranje, ima mogućnost za bolje upoznavanje Povijesnog arhiva u Subotici i prostora u kome se nalazi, uz prigodno predavanje i stručne instrukcije u svezi arhivistike.

bave ovim poslom. Mi, nažalost, na razini naše zemlje nemamo takav sustav, što je u startu već određena manjkavost u našem radu, te su arhivi pojedinačno ostavljeni u vlastitom traganju digitalnih ishodišta. Konkretno govoreći o subotičkom povijesnom arhivu mi smo prije par godina započeli s digitalizacijom po nekim kriterijima onoga što je najznačajnije i od onoga što je najfrekventnije i što se kod istraživača najviše traži. Počeli smo većim intenzitetom prije dvije godine, dok su prvi koraci na polju elektroničke obrade arhivske građe urađeni još prije deset godina.

HR: Što podrazumijeva najznačajniju povijesnu građu koja je prva dobila i svoj digitalni zapis?

To su prije svega poznate povelje kojima je Subotica proglašena 1743. godine slobodnom komorskom varoši, pa povelja iz 1749. godine i još u toj zbirci ima još četrdesetak povelja na 138 listova. Potom smo radili jedan projekt tzv. *e – istraživanja* koji se može vidjeti na našem web siteu kroz digitalizaciju crkvenih matičnih knjiga, što je jedna specifična problematika iz jednostavnog razloga jer su te knjige

se njome koriste. Ovoj materiji se može pristupiti on line i slobodno se mogu koristiti digitalizirani podatci.

HR: Kako se tehnički gledano obavlja proces digitalizacije arhivske građe?

Digitalizacija građe se prvenstveno obavlja putem specijaliziranog skenera. Nažalost mi imamo skener koji je A3 formata koji nije baš najpogodniji za velike formate pojedinih dokumenata poput starih knjiga koje su mnogo većih gabarita, pa se onda uslužno koristimo profesionalnim *book skenerom* koji posjeduje Gradska knjižnica u Subotici. Tehnički mi odavde nosimo knjige u Knjižnicu, tamo ih skeniramo, pa nam u prosjeku za jednu knjigu treba jedan dan rada na njihovoj digitalizaciji. Sve to na prvi pogled može djelovati jednostavno, ali netko treba, primjerice, okretati 400 – 500 stranica knjige i skenirati ih jednu po jednu. Trenutačno zainteresirani imaju pristup samo indeksima, a nakon potpune obrade bit će sve dostupno *on line*. Projekt teče i dalje, nadam se da ćemo i sljedeće godine dobiti određenu financijsku potporu od Ministarstva kulture.

HR: Digitalizacija je u tijeku, ali što se dalje radi na klasičnom, starovremenskom čuvanju arhivske građe koji predstavlja okosnicu arhivistike od kada je svijeta i vijeka?

Pravilna pohrana i čuvanje stare arhivske građe, zbog specifičnosti papira kao materijala na kome je pohranjena i njegove osjetljivosti, iziskuje posebne uvjete u prostorijama gdje je deponirana. Prije svega, treba osigurati prosječnu temperaturu od 15 – 19 stupnjeva, vlažnost zraka oko 50 posto, bez svjetla uz kontrolirane uvjete i mjere predostrožnosti prema mogućem stvaranju mikroorganizama koji bi svojom pojavom mogli oštetiti papir. Teško je osigurati idealne uvjete u našim, ipak ne potpuno odgovarajućim uvjetima pohrane, jer nema dovoljno mjesta za brojnu arhivsku građu, no mi se ipak trudimo maksimalno ispoštovati sve propisane kriterije.

HR: Pri kraju ovog razgovora predočite nam i neke podatke o povijesti čuvanja arhivalija u gradu Subotici?

Od 1751. godine postoji kontinuitet čuvanja arhivatorske građe u Subotici, jer je u tadašnjoj Gradskoj kući postojala zasebna prostorija gdje su odlagane prepiske nastale radom gradske uprave.

Najstariji dokument koji se čuva u našem Povijesnom arhivu je jedna povelja obitelji **Szenci** iz 1651. godine. U pitanju je dokument na latinskom kojim su dobivene određene privilegije od strane Habsburškog dvora.

HR: Na koncu, kada ste Vi osobno osjetili poziv da povijest bude vaše profesionalno životno opredjeljenje?

Već tijekom gimnazijskih dana sam znao kako me povijest i sve oko nje mnogo više privlači od drugih predmeta, pa sam zbog toga i diplomirao povijest, radio kao profesor povijesti i konačno, počeo se baviti arhivskim pozivom.

ZAKUP DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U SOMBORU

U rašljama suprotstavljenih interesa

Ove godine u zakup bi trebalo biti ponuđeno

10 000 hektara državne zemlje u Somboru.

** Izvjesno je međutim, da će i ovoga puta*

iz licitacije biti izuzeto oko 7 000 hektara

zemlje koju obrađuju državna poduzeća

Grad Sombor područje je s najviše državnog poljoprivrednog zemljišta. Usprkos tome, svake godine prilikom usvajanja Programa kojim se definiraju površine koje će biti izdane u zakup nezadovoljnih ima, ili na strani poljoprivrednika, koji pretendiraju na državne oranice, ili na strani poljoprivrednih poduzeća koja državnu zemlju koriste bez dražbe. Koplja se upravo lome oko državne zemlje koju godinama bez dražbe dobivaju dva državna poljoprivredna poduzeća. Ono će po svemu sudeći biti izuzetak i ove godine. Vlada je dala suglasnost

da se skoro 3000 hektara državne zemlje da na korištenje, bez dražbe, Poljoprivrednom poduzeću *Aleksa Šantić* iz Aleksa Šantića. Iz Sombora je u Beograd upućen i zahtjev da se i Poljoprivrednom poduzeću *Graničar* iz Gakova, također bez licitacije, da oko 4000 hektara državne zemlje. Tako će na dražbu od, prvotno planiranih, 10 000 hektara biti ponuđeno oko 3000 hektara. To praktički znači da će se ponoviti praksa iz ranijih godina kada su ova dva poduzeća na korištenje državnu zemlju dobivala bez dražbe.

KORISTE ZEMLJU, A DUGUJU MILIJUNE

Poljoprivrednici kojima ističe zakup državnog poljoprivrednog zemljišta oranice koja su zakupili moraju napustiti 30. listopada, a svako korištenje poslije tog datuma smatrat će se uzurpacijom državne zemlje. Novi zakupci u

prošla Gradsko vijeće, (ne)očekivano je s dnevnog reda skinuta na prijedlog vijećnika iz vladajuće Srpske napredne stranke. »Po instrukcijama Ministarstva poljoprivrede u Program smo stavili svo državno poljoprivredno zemljište, pa i ono koje koriste poduzeća *Graničar* i *Aleksa Šantić*, koja su tu zemlju kori-

izuzimanja iz dražbe zemlje koju obrađuju dva spomenuta poduzeća. U međuvremenu u Sombor je stigao Zaključak Vlade kojim se lokalnoj vlasti preporuča da u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede Poljoprivrednom poduzeću *Aleksa Šantić* na godinu dana da na korištenje 2935 hektara, a sve u cilju okončanja privatizacije s kompanijom *Ferrero*. Uskoro bi takva preporuka mogla stići i za *Graničar*, jer je Gradsko vijeće zaključilo i da bi bilo najsvrsishodnije da se korištenje državnog poljoprivrednog zemljišta od strane *Graničara*, pokuša riješiti sukladno s preporukom Vlade Republike Srbije kao u slučaju *Aleksa Šantić*, obzirom da je i ovo poduzeće pred privatizacijom.

Radi pojašnjenja *Graničar* i *Aleksa Šantić* poslije poništenih privatizacija postala su državna poduzeća. *Graničar* nema svoje zemlje već obrađuje samo državnu zemlju, dok *Šantić* u vlasniš-

u Somboru čelnici Samostalnog sindikata ponovili stav da državno poljoprivredno zemljište koje koriste poduzeća u restrukturiranju ne treba davati na dražbu do privatizacije. »Lokalne samouprave bi trebale zatražiti da se takve dražbe zabrane. U Somboru postoje dva poljoprivredna poduzeća u restrukturiranju i mi ćemo se truditi zaštititi interese radnika i poduzeća«, rekao je **Dragan Zarubica**, predsjednik republičkog Odbora sindikata zaposlenih u poljoprivredi. Država je sada ozbiljna, vode se razgovori, traži se model privatizacije. Apeliram na lokalnu samoupravu da napravi izuzevak i da poljoprivredno zemljište koje obrađuju ova dva poduzeća ne izdaje u zakup, da bi mogla nastaviti raditi do privatizacije, kažu u Sindikatu. Sve izvješnim mogućnošću da i ove godine ostanu bez mogućnosti da na dražbi bude nekoliko tisuća hektara državne zemlje poljopri-

Zoran Miler

njive mogu ući tek kada ih dobiju na dražbi. Dražba je tek na kraju cijelog procesa, jer se prvo mora usvojiti godišnji Program zaštite i korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta na koji suglasnost mora dati i Ministarstvo poljoprivrede. Kako u poljoprivredi važe agrotehnička, a ne birokratska ili politička pravila taj program po zakonu mora biti usvojen do 31. ožujka. Sombor do sada nikada nije ispoštovao tu zakonsku odredbu, pa su dražbe uvijek kasnile, a dešavalo se da se održavaju i početkom godine i to za prethodnu godinu, što znači da su ratari obradu zemlje počinjali van svih agrotehničkih rokova. Zakonski rokovi, glede donošenja godišnjeg Programa, nisu ispoštovani ni ove godine. U međuvremenu desila se i promjena vlasti, pa je novu vladajuću većinu u Somboru dočekao i taj posao. Kako doznajemo od vijećnika Gradskog vijeća zaduženog za poljoprivredu **Zorana Milera** Program je za Skupštinu bio spreman početkom rujna, ali je morao pričekati skupštinsko zasjedanje koje je održano drugog listopada. No, iako je ova točka dnevnog reda prethodno

stila na osnovu Zaključka Vlade koji je istekao prošle godine. Da bude jasno, netko je u procesu restrukturiranja dobio šansu da tu zemlju radi bez dražbe. Ta dva poduzeća duguju za korištenje državne zemlje, zaključno s prošlom godinom, pet milijuna eura, od čega je dug prema gradu Somboru 2,6 milijuna eura. Mijenjali su se zastupnici kapitala i menadžment, a za zakup državnog zemljišta nisu platili ni dinar. Ukupna dugovanja tih poduzeća mjere se milijardama dinara«, kaže Miler i dodaje da su bitni radnici tih poduzeća, ali da se s druge strane ne mogu zapostaviti oni koji žive od poljoprivrede, izmiruju svoje obveze za zakup i pune proračun grada.

OPET ZEMLJA BEZ DRAŽBE

Obzirom da je za Skupštinu bio spreman Program u kome se u zakup nudi 10 000 hektara državnih njiva, što je bio razlog za »skidanje« ove točke s dnevnog reda? Po Milerovom mišljenju razloga za odlaganje nije bilo, jer je bilo predviđeno da se bez obzira na Program, od Vlade traži mišljenje glede

NEODGOVORNA VLAST

Program korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta, koji je skinut s dnevnog reda bio je povod i za politički napad Demokratske stranke koja je vlast optužila da će ovakvim postupcima ugroziti prihode grada od nekoliko milijuna eura, jer se može dogoditi da upravljanje državnom zemljom preuzme Pokrajina. Kako doznajemo to se moglo desiti u slučaju da Program nije dobio podršku vijećnika u Skupštini grada. Tada bi upravljanje državnom zemljom preuzela Pokrajina, a grad bi ostao bez prihoda koja mu pripadaju od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta. No, to se nije dogodilo, jer je ova točka samo skinuta s dnevnog reda.

tvu ima blizu 900 hektara. Zakon o poljoprivrednom zemljištu odredio je da se državna zemlja u zakup izdaje na dražbi, a sudjelovati mogu samo oni koji nemaju dugovanja za korištenje državne zemlje. Iz ovog postupka ova dva poduzeća do sada su bila izuzeta, a po svemu sudeći tako će biti barem još godinu dana.

SINDIKATI I POLJOPRIVREDNICI

Očekivano u cijelu ovu priču umiješao se i sindikat, pa su tako

vrednici su najblaže rečeno iznenađeni. »Zatražili smo razgovor kod gradonačelnika Sombora. Do nas stižu razne informacije i želimo znati točno što će biti s državnom zemljom. Zatečeni smo svim ovim što se dešava, jer smo očekivali da će nova vlast raditi po Zakonu«, kaže za naš list **Vladimir Bošković**, jedan od sudionika prosvjeda poljoprivrednika ranijih godina.

A hoće li ponovno biti prosvjeda i blokada u Somboru

Pokazat će već naredni dani.

Zlata Vasiljević

Što očekujete od novog saziva HNV-a?

BOJAN KADAR,
voditelj folklora,
Srijemska Mitrovica

Više ulaganja u udruga

U mojim očekivanjima od novog saziva hrvatskog nacionalnog vijeća, najveća su interesiranja i želje iz domena kulture, s obzirom da sam koreograf u HKC Srijem – Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici. Očekujem da bude dovoljno izdvojenih sredstava, jer bez toga društva ne mogu normalno funkcionirati i u tom pogledu se nadam potpori od strane HNV-a, kako bi uložili sredstva u nove nošnje, koreografije i putovanja za članove društva.

Želio bih da se i u narednom periodu nastave održavati sportske i kulturne manifestacije, od promocija knjiga do folklora i svega onoga što održava tradiciju nas Hrvata, jer bez toga mi smo nepoznanica i bez toga ne možemo napredovati.

Dakle kultura, sport i obrazovanje, za koje mogu da kažem i što mi je jako drago što u Srijemskoj Mitrovici ima dosta djece upisane na hrvatski jezik, što me pozitivno iznenađuje. Naravno, tome svemu je doprinijela uspješna dosadašnja suradnja s HNV-om. Dosadašnjom raspodjelom sredstava HNV-a sam dosta zadovoljan, a i u tome svako društvo utječe svojim radom i doprinosom. Svjestan sam da svaka udruga ne može dobiti isto, a istovremeno mogu zahvaliti HNV-u jer uz njihovu potporu nama je ovdje u Srijemskoj Mitrovici osiguran seminar za koreografe, i to nam je svakako doprinijelo boljem radu društva. Nadam se da će tako ostati i ubuduće i smatram da se drugi ne bi trebali žaliti jer se svi zajedno moraju ohrabriti u opredjeljenju svoje nacionalne pripadnosti, jer samo tako možemo očekivati boljitak i napredak.

S. D.

KLARA ŠOLAJA KARAS,
ekonomistica, Sombor

Osluškovati narod

Od novog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća očekujem da podržavaju one koje predstavljaju, a to je naš hrvatski narod ovdje u Srbiji. Možda nismo ni idealni, možda, opterećeni svojom svakodnevnicom, ne možemo ispuniti ono što se od nas očekuje, a to je da budemo transparentni, ali i kroz njegovanje svoje tradicije možemo pokazati našu opstojnost na ovim prostorima.

Udruga i predstavnici udruga, ljudi su na terenu i oni najbolje poznaju narod. Najbolje znaju što su problemi, što ljudi očekuju od naših hrvatskih institucija. Zato bi čelnici Hrvatskog nacionalnog vijeća trebali slušati i uvažavati ono što govore ljudi s terena. Mora postojati i povratna veza između HNV-a i udruga i našeg naroda. To će, po meni dati najbolje rezultate. Voljela bi da novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća osim uvažavanja mišljenja starijih ljudi, koji su možda aktivniji, da mogućnost i mladim ljudima da iskažu svoje stavove i ideje.

Ima nas u Srbiji i malo i puno, ovisno kako se gleda. Mi smo jedan običan i odličan narod, treba ga samo pratiti. Ne zavidim onima koji će voditi naredne četiri godine Hrvatsko nacionalno vijeće, ali ako se krene raditi s dobrim namjerama mnogo se može uraditi. Još jednom ću ponoviti treba osluškovati običan svijet, treba začu među ljude. Rekla bih da politika vođenja ove naše krovne institucije mora biti prilagođena našim običnim ljudima, ljudima iz grada, naših sela, salaša. Isto tako treba iskoristiti sva prava koja nam zakon garantira i mislim da će onda svi biti zadovoljni.

Z. V.

GRGO BAČLIJA,
umirovljenik, Subotica

Za drugačiju raspodjelu

Što se tiče predstojećih izbora za Hrvatsko nacionalno vijeće, žao mi je što će oni biti elektorski, mislim da bi bilo bolje da su izravni kakve će imati većina drugih manjinskih zajednica. Ipak, drago mi je da se tijekom kampanje za ove izbore u poseban birački popis upisao dodatan broj pripadnika hrvatske zajednice. Imamo dvije liste i danas, kao i prije desetak godina kad su bili prvi izbori za HNV, nadam se da će takve podjele biti prevladane. Po mojem mišljenju, legitimno je da u izborima za manjinska vijeća sudjeluju i političke organizacije, jer neki smatraju da treba izvršiti depolitizaciju Vijeća. Novi saziv HNV-a bi, po mojem mišljenju, trebao vršiti pravedniju raspodjelu sredstava na svojem natječaju za udruge kulture. Mislim da bi bilo dobro i da se uvedu prioriteta kod raspodjele sredstava, možda i neki sustav bodovanja, kako se ne bi svima davalo po malo, već da se jednoj udruzi da više sredstava za neki kapitalni projekt. Situacija u školstvu nije baš najbolja, znamo za probleme udžbenika. Mislim da je u ovom području značajna ideja koju podupirem, a to je ideja o osnutku Hrvatskog školskog centra u Subotici, po uzoru na hrvatske škole u Budimpešti ili Pečuhu. U području informiranja, zajednica bi trebala raditi na proširenju televizijskog programa na Radio-televiziji Vojvodine, a s druge strane, na opstanku hrvatskog programa na Radio Subotici. Da se ne dozvoli da se ova radijska postaja ugasi. Službena uporaba hrvatskog jezika i pisma je u Subotici uređena, za druge sredine ne znam.

D. B. P.

**RAZGOVOR POVODOM
DANA BALINTA VUJKOVA**
**KATARINA ČELIKOVIĆ, PREDsjednica
ORGANIZACIJSKOG ODBORA DANA BALINTA VUJKOVA**

Knjigu približiti djeci

ubuduće biti bijenalan, bit će održano savjetovanje Knjiga do djece – knjiga za djecu...

Savjetovanje ostvarujemo u suorganizaciji s Gradskom knjižnicom Subotica i smatramo ga veoma važnim s obzirom na aktualno stanje u navikama (ne)čitanja kod djece. Stoga će u ovom savjetovanju sudjelovati

dvadesetak knjižničara, nakladnika, ilustratora i pisaca iz Srbije, Hrvatske i Mađarske koji će pokušati svojim predavanjima dati doprinos većem razumijevanju novih generacija i odgovoriti na pitanja – kako knjigu približiti djeci i kakva im je knjiga potrebna. Veoma smo zadovoljni odazivom sudionika skupa i prijavljenim temama, a svi će radovi biti objavljeni u zborniku.

A glede stručnoga skupa, u želji da on postigne višu razinu, kako u sudionicima tako i u tematskom okviru, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatska čitaonica su uspostavili suradnju sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj, Odsjekom za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu koji bijenalno organiziraju Međunarodni kroatistički znanstveni skup u listopadu. Stoga je odlučeno da se ova dva skupa održavaju bijenalno kako bi se moglo sudjelovati na skupovima i u Pečuhu i u Subotici s ciljem potpore skupa u Subotici.

No, svake druge godine će se održati i jedno savjetovanje u suradnji s Gradskom knjižnicom, kako radimo ove godine.

U povodu Dana redovito bude objavljena neka nova knjiga vezana za sakupljački i književni rad Balinta Vujkova. Hoće li tako biti i ove godine?

U tisku je knjiga *Bečarski poso* u kojoj su pripovijetke iz rukopisne ostavštine Balinta Vujkova, iz trezora Gradske knjižnice Subotica. Rukopis je pregledala i napravila izbor **Bernadica Ivaković**, a naš redoviti suradnik **Zlatko Romić** je rukopis lektorirao i sastavio rječnik manje poznatih riječi i izraza čime knjiga dobiva na vrijednosti. Ovom knjigom nastavljamo s objavom do sada neobjavljenih pripovjedaka. Knjiga je tiskana u sunakladi Hrvatske čitaonice i ZKVH-a u ediciji *Posebna izdanja*. Njezina je vrijednost upravo u prvoj objavi pripovjedaka što je rezultat i bibliografske obrade Vujkovljevih zapisa.

Što nas još sve očekuje od programa tijekom manifestacije?

Program ove književne manifestacije ima i nekoliko pratećih događaja. Tako ćemo u četvrtak, 23. listopada na Književnoj večeri u čitaonici Gradske knjižnice (19 sati) predstaviti dobitnika nagrade za životno djelo **Balint Vujkov dida Tomislava Ketiga** i knjišku produkciju u protekloj godini. Tom prigodom predstaviti ćemo i najnoviju knjigu *Bečarski poso*.

Uspjeli smo za roditelje i djecu prirediti prodajnu izložbu knjiga za djecu po povoljnijim cijenama koja će biti na Dječjem odjelu Gradske knjižnice, od

četvrtka 23. do subote 25. listopada.

Zanimljiva izložba ilustracija osječkog umjetnika **Dražena Jerabeka** bit će otvorena u petak, 24. listopada u 18,30 sati u vestibulu Gradske kuće, neposredno prije Multimedijalne večeri (19 sati).

Gosti Multimedijalne večeri su vezani uz medijsko bavljenje riječju i knjigom. Kao i svake godine, središnja svečanost posvećena je dodjeli nagrada: za životno djelo – ove godine gospodinu Tomislavu Ketigu, književniku iz Novog Sada, nagrade **Emerik Pavić** za najbolju knjigu u 2013. godini i prvi puta trijenalne nagrade **Antun Gustav Matoš** za najbolju knjigu poezije 2011.-2013. U programu sudjeluju glumci iz Zagreba **Vlatko Dulić** i **Davor Svedružić**, Mješoviti pjevački zbor HKPD-a **Jelačić** iz Petrovaradina, te naši domaći sudionici.

Kako ste zadovoljni financijskom potporom manifestaciji, i tko je ove godine pomogao njezino održavanje?

Ova je manifestacija do sada opravdala svoje postojanje i stoga sredstva dobivamo iz više izvora. Uz logističku potporu ZKVH-a, financijski su manifestaciju podržali Grad Subotica, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Veleposlanstvo R. Hrvatske Beograd i Hrvatsko nacionalno vijeće. Istina, sredstva još nisu na računu, ali se nadamo da će biti kako bismo mogli podmiriti na vrijeme sve račune.

D. B. P.

U četvrtak 23. listopada u Subotici počinje najveća književna manifestacija vojvođanskih Hrvata – *Dani Balinta Vujkova*. Tijekom tri dana u sklopu manifestacije bit će priređeni brojni programi za različite uzraste.

Manifestacija počinje u četvrtak programom Narodna književnost u školi (HKC Bunjevačko kolo, u 13 sati). Što najmlađu publiku ove godine očekuje?

Hrvatska čitaonica nastavlja popularizaciju narodne književnosti Hrvata u Vojvodini koju je zapisao **Balint Vujkov** a time i očuvanja bunjevačke ikavice. Tako će i ove godine u prvom dijelu programa biti izvedene dvije predstave, učenika Osnovne škole **Matija Gubec** iz Tavankute i djece iz vrtića **Marija Petković – biser** iz Aleksandrova. *Školska knjiga* iz Zagreba pripremila je djeci divan dar – u goste nam dovodi svima dragog pisca **Paju Kanižaja**.

Ove nas godine očekuje i jedna novina: namjesto stručno-znanstvenog skupa, koji će

PROSLAVLJEN 124. ROĐENDAN GRADSKJE KNJIŽNICE

Knjiga u središtu života

Stotinjak sugrađana različitih generacija okupilo se u ponedjeljak Su podne na središnjem gradskom trgu gdje su sjedeći ili stojeći pet minuta čitali knjige koje su donijeli sa sobom. Bio je to način da Gradska knjižnica obilježi svoj 124. rođendan.

»Nema boljeg načina da pokažemo kako kultura u Srbiji i u Subotici nije samo incident. Mnoštvo mladog svijeta okupilo se na performansu *centriraj.knjiga*. To je praktično naša želja da kroz afirmaciju knjige i čitanja pokažemo kako je Gradska knjižnica još uvijek vitalna premda ima 124 godine. Ovaj performans je upriličen s ciljem da što više naših Subotičana podsjetimo na činjenicu da je duhovnost neizostavni dio naše svakodnevice i da je potrebno stalno čitati i unapređivati svoje znanje i obrazovanje«, kaže **Dragan Rokvić**, ravnatelj Gradske knjižnice.

Gradska knjižnica je prva koja je u Srbiji organizirala *flashmob* ovakve vrste, ističe **Bernadica Ivanković**, informatorica na hrvatskom jeziku u knjižnici, te dodaje kako je želja organizatora bila skrenuti pozornost na značaj knjige koja je već dugu niz godina neopravdano stavljena u drugi plan. »Zašto smo flashmob organizirali u središtu grada? Zato što knjiga treba biti u središtu zbivanja, u središtu naših života«, kazala je Ivanković.

Povodom rođendana Gradska knjižnice nagrađeni su najvjerniji čitatelji, za najbolje zavičajne knjige proglašeni su časopisi *Eletjel* i *Rukoveti*, a tijekom rođendanskog tjedna do subote Subotičani se mogu učlaniti ili obnoviti članarinu uz 50 posto popusta, odnosno za 400 dinara, a oni koji nisu bili najredovniji članovi mogu vratiti knjige bez plaćanja zakasnine.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Službeni glasnik RS br.135/04 i 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, privredu, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj:

OBAVJEŠTAVA

Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, privredu, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je Rješenje br. IV-05/I-501-388/2014 od 14.10.2014. godine kojom je utvrđeno da za Projekt: »Rekonstrukcija i priključenje objekta za proizvodnju el. energije – elektrane na bioplin s priključnim 0,4 kablovskim NN vodom u sklopu UPOV-a u Subotici«, na katastarskoj parceli br. 2523/2 k.o Palić, nije potrebna procjena utjecaja na životni okoliš.

SADRŽAJ ODLUKE I MJERE

Rješenjem broj IV-05/I-501-388/2014 od 14.10.2014.godine naloženo je investitoru JKP *Vodovod i kanalizacija*, Subotica, Trg Lazara Nešića br. 9A, sljedeće:

1. Planira i izvede projekt u skladu s razrađenim mjerama Glavnog projekta kojim su planirane mjere životnog okoliša tijekom rekonstrukcije objekta,
2. Tijekom izvođenja projekta osigura poseban prostor za otpadni materijal s uvjetima za sakupljanje, razvrstavanje i čuvanje otpada do predaje ovlaštenom operateru s odgovarajućom dozvolom za upravljanje otpadom,
3. Osigura mjere prevencije, pripravnosti i odgovornosti za sprječavanje udesa kao i mjera otklanjanja posljedica udesa, odnosno sanacije (u slučaju požara, eksplozije i dr),
4. Po prestanku obavljanja navedene djelatnosti objekt dovede u stanje koje neće imati negativan utjecaj na životni okoliš.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Predmetni projekt ne pripada objektima koji su obuhvaćeni Listom II. Uredbe o utvrđivanju Liste (I.) projekata za koje je obvezna procjena uticaja i Liste (II.) projekata za koje se može zahtijevati procjena utjecaja na životni okoliš (Sl. Glasnik RS br.114/08).

NAMJERA LOKALNE SAMOUPRAVE DA BESPLATNIM PRAVNIM SAVJETIMA RIJEŠI FINANCIJSKE DUGOVE POLJOPRIVREDNIKA

Svetom vodom na zateznu kamatu

*Subotička lokalna samouprava angažirala je dvoje volontera koji će do konca godine u 18 prigradskih naselja i u Gradskoj kući davati savjete dužnim poljoprivrednicima * Reagirajući na ovu akciju, inicijator peticije poljoprivrednika Blaško Temunović tvrdi da ona neće polučiti nikakve rezultate * Državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede Attila Juhász priznao da nisu ispunili obećanje o formiranju radne grupe i odbio dalje razgovarati o tome*

BESPLATAN SAVJET

Treba biti pošten, pa reći da su se lokalna samouprava i subotički ombudsman zajedničkim »Zapisnikom« sa sastanka obratili većini ovih institucija, ali treba opet biti i iskren, pa reći da za sada konkretnijih odgovora iz Beograda nema. A možda je lokalna samouprava prošla poput potpisnika ovog teksta, samo što to ne smije priznati. U svakom slučaju, nakon što je sredinom rujna u telefonskom razgovoru dolje potpisano obećao da će do 20. istog mjeseca biti formirana radna grupa za rješavanje pitanja dugovanja poljoprivrednika, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede **Attila Juhász** pred nešto više od tjeđan dana jednostavno je spustio slušalicu. Upitan, naime, je li formirana radna grupa, a ako nije, »di je zapelo«, državni tajnik Juhász prvo je mojoj malenkosti odgovorio da Ministarstvo zdravstva nikako da delegira svog predstavnika u istu (biiip-biiip), a nakon toga da se čuo sa svojim stranačkim kolegom u Ministarstvu zdravstva (državni tajnik **Ferenc Vickó**, prim. a.) koji mu je rekao kako su oni (u Min. zdrav., prim. a.) »prebukirani poslom« i da on (Attila Juhász, opet ja) ne želi »pujdati javnost«, te da, shodno naprijed rečenom, on neće davati nikakve izjave za javnost.

»Ali, gospodine Juhász, ja Vašu funkciju doživlžavam kao...«

Biii-p--biii-p (opet)

Stoga, poštovani poljoprivrednici, namjesto nagradnog pitanja, evo besplatnog savjeta: na temelju opisanoga izvucite zaključak o učinkovitosti akcije lokalne samouprave i iskrenosti zalaganja države za rješenje vaših problema. Srdačno vaš,

Z. R.

U nedostatku konkretnijih oblika pomoći subotička lokalna samouprava počela je prošlog tjeđna (7. listopada) s davanjem besplatnih pravnih savjeta poljoprivrednicima koji su dužni na temelju doprinosa za mirovinsko-invalidsko i zdravstveno osiguranje. Treba biti pošten, pa reći da je takvo što gradonačelnik **Jenő Maglai** najavio još prije dva mjeseca na sastanku s poljoprivrednicima, ali treba biti i iskren pa reći da je to možda učinio stoga da bi se – stvaranjem privida o skrbi za građane – dodvorio budućim glasačima, a da se pri tomu ne zamjeri niti vlasti u kojoj participira i stranka kojoj pripada.

UTEMELJENI UZROCI SLABOG ODZIVA

U svakom slučaju, nakon svojevrstne obuke u Poreznoj upravi, dvoje volontera angažirano je da do konca godine (29. prosinca) u 18 prigradskih mjesnih zajednica, a nakon toga i u sobi 224/2 u Gradskoj kući svakog radnog dana prima poljoprivrednike zabrinute za sudbinu svoga ima-

nja i pokušaju ih utješiti tako što će im otkriti kroz koje rupice u zakonu mogu potražiti kakav-takav izlaz. Međutim, sudeći po izjavama **Emila Lulića** i **Stefánia Dékány – Fábián** (u što smo se i sami prošloga petka u Gradskoj kući mogli uvjeriti), zanimanje poljoprivrednika za ovakvu vrstu pomoći, bar na početku, je veoma slabo. Konkretno, od 9 do 14 sati **Stefánia Dékány – Fábián** nije imala s kim podijeliti svoje znanje iz ove oblasti pravne znanosti. Ali, kao i u slučaju gradonačelnika, i ovdje treba biti pošten pa reći kako slab odziv poljoprivrednika ima bar dva, a možda i tri, utemeljena uzroka. Prvi se tiče činjenice da se na poljima uveliko odvijaju jesenski radovi (berba kukuruza, odnosno sjetva), pa poljoprivrednici jednostavno nemaju vremena; drugi se odnosi na duljinu roka za dobivanje savjeta, a treći...

O trećem neka ipak govori inicijator peticije – koju je potpisalo oko 2000 subotičkih poljoprivrednika i koja je 8. rujna upućena na adrese mjero-davnih državnih tijela – **Blaško Temunović**. Promptno reagirajući na akciju lokalne samoupra-

ve, Temunović kaže kako ona u konačnici neće polučiti nikakav rezultat. Niti će, kaže on, nakon savjeta dug poljoprivrednika biti manji niti im lokalna samouprava financijski može pomoći u rješavanju ovog problema masovnih razmjera. Treba opet biti pošten, pa reći kako je nespo-razum između Temunovića, kao predstavnika potpisnika peticije, i lokalne samouprave i ombudsmena započeo već dan nakon održanog zajedničkog sastanka (13. kolovoza), a suština je u tome što prvi od države (po uzoru na posrnule gospodarstvenike) traži otpis svih prispjelih dugova i izmjenu zakona, a drugi (eventualno) otpisivanje zateznih kamata, mogućnost plaćanja duga na obroke i izmjenu zakona. Otuda je i lakše razumjeti Temunovića kada kaže kako je lokalna samouprava, namjesto što trenira volontere i ako već želi pomoći poljoprivrednicima, trebala iskoristiti svoje političke potencijale i obratiti se mjero-davnim tijelima za ova pitanja, a to su Vlada, Zakonodavni odbor Skupštine, četiri (umiješana) ministarstva i Porezna uprava.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 17. do 23. listopada

17. LISTOPADA 1971.

Tijekom obilježavanja obljetnice oslobođenja u Bajmoku je otkrivena spomen-skulptura Baklja sjećanja, umjetničko djelo glasovite kiparice **Ane Bešlić** (1912.-2007.), rođene Bajmočanke, koja je imala vidnog udjela na udomaćenje suvremenog izraza u kiparskoj umjetnosti u Jugoslaviji.

17. LISTOPADA 2000.

Održana je konstitutivna sjednica Skupštine općine Subotica, novog saziva, nakon dramatičnih zbivanja 5. listopada. Za predsjednika je izabran **József Kasza**, a za dopredsjednike **Nebojša Janjić** i **Bela Tonković**. Predsjednik Izvršnog odbora je **Imre Kern**.

18. LISTOPADA 1934.

Za pročelnika Subotičkog električnog tramvaja i rasvjete postavljen je dipl. inž. strojarstva **Zvonimir Stilinović**. Prije njega tu je dužnost obnašalo desetak osoba, mahom iz inozemstva. Stilinović je na čelu tvrtke do 1941., a kasnije i njen generalni direktor, zatim njen prinudni upravnik i tehnički direktor *Elektrane*, te na kraju, do ožujka 1960. ravnatelj njezina pogona *Sjeverne Bačke*.

19. LISTOPADA 1816.

Nadvojvoda **Ferdinand Habsburški**, potonji austrijski car i ugarski kralj, posjetio je slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis (Subotica). Tom prigodom visoki gost obišao je Franjevački samostan, održao smotru vojnih postrojbi, te bio gostom u više bačkih domova.

19. LISTOPADA 1944.

Pojavio se prvi broj prvih poratnih dnevnih novina *Radio vijesti*. Pisane su ijekavicom, tada se govorilo: zapadnom varijantom srpsko-hrvatskog jezika, odnosno hrvatskim jezikom. Nakladnik je bio Propagandni odsjek Narodnooslobodilačkog pokreta Subotice. Desetak dana kasnije pojavljuju se *Paduo vecmu*, inačica pisana ekavicom i tiskana ćirilicom.

20. LISTOPADA 1740.

Umrlo je **Karlo VI.** car Svetog rimskog carstva, kralj Češke, Hrvatske, Ugarske, Napulja, Sicilije i Sardinije, te nadvojvoda Austrije, a na prijestolje stupa njegova kći **Marija Terezija**. Imperatorica će se pokazati zainteresiranom i blagonaklonom glede Subotice, kada naši preci ostvaruju dva važna cilja: razvojanje Subotice, uz veći utjecaj na vlastite prihode (od 1743.) i uspostavu urbane uljudbe, što je osobito došlo do izražaja nakon stjecanja statusa slobodnog kraljevskog grada (1779.) uz visok stupanj gradske autonomije i samouprave.

20. LISTOPADA 1918.

U domu **Albe Malagurskog** održana je prva, tajna konferencija Bunjevac i Srba na kojoj su utvrđeni temeljni ciljevi ovdašnjeg slavenskog življa, drukčije rečeno; odcjepljenje Subotice od Mađarske, odnosno Austro-Ugarske, po tada važećim Wilsonovim načelima.

20. LISTOPADA 2002.

Društvo književnika Vojvodine objavilo je zanimljiv katalog Pisci Vojvodine – likovni umjetnici,

koji je objavljen u povodu otvaranja istoimene izložbe u Novom Sadu. Među 23 književnika-slikara uvršteni su Subotičani: **Petko Vojnić Purčar**, **Ferenc Deak**, **László Silágyi**, **Matija Molcer**, **Zvonko Sarić** i **Robert G. Tilly**.

21. LISTOPADA 1783.

Vijećnik **Šime Perčić** izabran je za glavnog suca marijaterzijanske Subotice. Tu dužnost obnaša do srpnja 1790. kada ga je zamijenio **Antun Parčetić** koji se istaknuo u dugom i samoprijegornom zalaganju za što sadržajnije ispunjenje novog statusa našega grada.

21. LISTOPADA 1804.

Posvećen je glavni oltar u katedralnoj crkvi Svete Terezije Avilske. Prije toga dragovoljnim priložima vjernika podignuta su četiri oltara. Sličnim postupkom u narednih petnaest godina podignuta su još četiri.

21. LISTOPADA 1876.

Rođen je **Ivan Petreš Čudomil**, pjesnik, dramski spisatelj i svećenik. Bio je jedan od urednika lista *Naše novine*. Objavio je zbirku pjesama *Moje jadi*. Autor je pet dramskih djela. Neke njegove pjesme su uglazbljene te i na taj način sačuvane u sjećanju naroda.

22. LISTOPADA 1557.

Prema sačuvanoj platnoj listi posadu utvrde u Sobočki (turski naziv Subotice) 964. godine hidžre, od 3. studenoga 1556. do 22. listopada 1557., činile su 24 osobe – časnici, podčasnici i vojnici. Zapovjednik tvrđave po imenu **Ferhat** dnevno je primao 13, njegov zamjenik 12, a ostali po 7 ili 6 akči.

22. LISTOPADA 1960.

Svečanim skupom u Velikoj vijećnici Gradske kuće obilježeno je otvaranje Ekonomskog fakulteta, nadalje Više pedagoške, zatim Više elektrotehničke, Više strojarke i Više građevinske škole, te Fakultetskog centra za izvanredni studij na Elektrotehničkom, Tehnološkom i Građevinskom fakultetu u Beogradu.

22. LISTOPADA 1752.

Gradsko vijeće postavilo je **Marka Vukelića** za učitelja u osnovnoj školi, uz godišnju plaću od 30 forinata. Naredne godine uz njega je primljen za orguljaša i kantora **Ivan Sleza**, koga 1754. zamjenjuje **Šime Romić**.

23. LISTOPADA 1943.

U noći između 22. i 23. listopada započelo je masovno uhićenje mladih pripadnika NOP-a u Subotici, iz redova svih nacionalnih skupina: Hrvata, Mađara, Srba, Židova ... Poslije višemjesečne surove torture u subotičkom i novosadskom zatvoru, okupatorski vojni sud im je izrekao vremenske kazne. S jeseni 1944. deportirani su u njemačke koncentracione logore odakle se dio njih vratio doma.

23. LISTOPADA 1842.

Rođen je **Ivan Jesse Kujundžić**, franjevac, profesor filozofije i pisatelj. U njegovi pripovijetkama posebno dolazi do izražaja piščeva osjetljivost za pitanja socijalne raslojenosti epohe kojoj pripada. Osobito oštroj kritici podvrgavao je neljudski odnos posjednika prema služinčadi. Umrlo je 17. travnja 1903.

POGLED S DRUGE STRANE: O PALIĆU, PRIRODI I DJECI

Prošlost, kao učiteljica brižnosti

U jezeru Palić ovoga ljeta okupali su se samo oni koji nisu marili za napise na obali kako to čine »na vlastitu odgovornost«. Bilo ih je malo, pogotovu u odnosu na prizore sa starih fotografija kada su palićke obale bile prepune kupaca, a takve scene ne viđaju se ovog stoljeća. Nad starim fotografijama s nekada omiljenog kupališta Subotičani danas nostalgично uzdišu, a mnoge generacije odrasle su ne noseći uspomene na ljetne dane uz nama najbližu »veliku vodu«.

Subotičanima danas fali društveni pokret povratka Paliću, kao modela ponašanja, kao »trend« u navikama, izgrađen zajedno s čistijom vodom u jezeru. Palić sada nije kupalište, ali jeste izletišta s velikim parkom čije su osnove postavljane daleke 1840., i zelenim i njegovanim površinama na dijelu obale, koje i dalje izazivaju divljenje palićkih gostiju.

UGAĐANJE POMLATKU

Uspomene iz djetinjstva i svjesno i nesvjesno formiraju postupanje i u odrasloj dobi. Sada su u odrasle ljude već stasale generacije uskraćene za iskustvo kupanja u jezeru nadomak grada. Kako će djeca danas naučiti voljeti palićko jezero ako na njegovim obalama ne budu skupljala radosne uspomene na vedrim i sigurnim igralištima i slike lijepih prizora pokraj vode? Kako će naučiti čuvati ga i uređivati ako ovakav model odnosa i ponašanja prema velikom daru prirode ne ponesu iz djetinjstva, a ne naslijede ni od roditelja? Oko jezera fale čak i uređena igrališta za »riznicu uspomena« iz koje bi se makar u pomlatku u budućnosti proizveo odgovara-

»Košarica« za djecu na Ženskom štrandu. Nepoznata je godina nastanka fotografije, ali je pouzdano slikana poslije 1912. (iz zbirke Mrkića)

Detalj s razglednice iz kasnih sedamdesetih godina prošlog stoljeća na kojoj se vidi »košarica« na Ženskom štrandu

jući odnos prema palićkoj vodi.

U publikaciji iz 1973. godine pod nazivom »Jezero Palić, odumiranje i sanacija« Gyula Szöllösi iznosi podatke iz prošlosti kupališta: »Već sredinom prošlog stoljeća, u prvom desetljeću kupališta a i docnije, lebdjela su stalno dva zadatka pred očima onih koji su se starali o palićkom jezeru: jedan – sačuvati to dragocjeno blago, a drugi su

činile okolne oranice, pašnjaci, pješčane dine, šume, obala, zgrade, vodovod, gostiona, hoteli, vile, ceste, rasvjeta itd. Iz starih dokumenata vidi se i to kakve je napore činio grad u povećanju broja soba u palićkim hotelima, broja kada u kupaonicama i broja kabina na plažama. S posebnom pažnjom riješeno je pitanje kupanja djece na taj način što su na plaži postavljane košari-

ce za kupanje. Za ovim se ukazala naročita potreba kada je 1889. dovršen kružni nasip, uslijed čega je voda potisnuta i uklonjen plicak uz sjevernu obalu, gdje su se prvenstveno kupala djeca.«

DJEČJI KUTAK U VODI

Zapis iz prošlosti svjedoči o brižnom odnosu prema najmlađoj generaciji kupaca, tj. djeci. Za njihov siguran ulazak u vodu bile su postavljene tkz. košarice za kupanje. Kako su one izgledale? Podatak o dječjim vodenim košarama znan je među pojedinim zaljubljenicima u istraživanje prošlosti grada, no fotografije kojima ih možemo ilustrirati potječu, ipak, iz dvadesetog stoljeća, razdoblju bliže nama, i iz zbirke su **Dejana Mrkića**. Osim što su svjedočanstvo o vremenu procvata turističkog života na palićkom jezeru, još više su argument o brižnosti nad najmlađima i jasna oznaka o dijelu kupališta namijenjenog djeci. Mala djeca i još neiskusni plivači, inače, vole tu vrstu sigurnosti, kao pokazatelja zaštićenosti od dubine »velike vode« koja se prostire izvan ograde. Nekoliko fotografija s tematikom zaštitnih ograda u jezeru za najmlađe kupce, iz zbirke Dejana Mrkića, potječu iz vremena prije velike sanacije palićkog jezera, i moguće je kako ograda (košarica) kasnije više nije bilo. Mada pristupi jezerskoj vodi s molova ili s obale, nakon sanacije jezera, maloj djeci više nisu bili laki.

Ako ćemo obnavljati kupalište, a kakva bi to bila budućnost kada je ne bismo optimistično zamišljali, prošlost je iskusna učiteljica i u planiranju udobnosti za sve generacije, pogotovu najmlađe za koju uobičajamo reći kako na njoj svijet ostaje.

Katarina Korponaić

Značaj anti-korupcijskih agencija

Javne anti-korupcijske agencije (za njih se na međunarodnom nivou koristi skraćenica ACA), koje djeluju na državnom nivou, kao politički nepristrasne i finansijski neovisne, igraju sve važniju ulogu u prevenciji i borbi protiv korupcije. Ulogu ovih agencija afirmiraju mnoge međunarodne organizacije, poput Vijeća Europe, Ujedinjenih naroda, ili Grupe zemalja koje se bore protiv korupcije u okviru Vijeća Europe (GRECO). Ne postoji jedinstveni model, struktura, niti način rada ovih agencija, i one se razlikuju od države do države.

Važne se razlike mogu uočiti kada su u pitanju istražne nadležnosti – gdje u pojedinim zemljama imamo multifunkcionalne agencije (Hong Kong, Singapur) sa širokom lepezom nadležnosti uključujući i mogućnost da provode vlastite istrage, odnosno da ih iniciraju, dok su druge agencije (to je slučaj s agencijama koje djeluju na prostoru bivše Jugoslavije) uglavnom limitirane dominantno preventivnim i koordinativnim funkcijama. Koordinacija se odnosi na sprovođenje strateških anti-korupcijskih mjera sadržanih u različitim dokumentima, dok je postupno jačanje istražnih kapaciteta ovih agencija također jedan od prioriteta. Dodatno, koordinacija se odnosi i na osiguravanje efektivne komunikacije i razmjene informacija između nadležnih institucija.

TRI MODELA AGENCIJA

Uzimajući u obzir činjenicu da je svake godine sve više agencije koje se bore protiv korupcije, raznolikost njihovih misija i funkcija, različite kontekste u kojima oni djeluju, kao i različite argumente i evaluaciju njihovog rada i učinka, veoma je

teško odrediti osnovne modele prema kojima one funkcioniraju. OECD je ponudio tipologiju koja je danas općeprihvaćena i dijeli ih na tri osnovna modela:

Multifunkcionalne agencije (eng. *multipurpose agencies*) – najprominentniji i najpoželjniji model anti-korupcijske agencije koji u sebi sublimira osnovne represivne i preventivne funkcije: kreiranje politika, analiza, tehnička pomoć u prevenciji, javno djelovanje i komuniciranje, monitoring, istrage. Kao najbolji primjeri ovakvog modela navode

i jedan od najraširenijih modela koji djeluje u Europi, a primjenjuju ga Hrvatska, i uz nju Norveška, Belgija, Rumunjska, Mađarska, itd.

Preventivne agencije, i agencije koje su posvećene primjeni anti-korupcijskih politika (eng. *dedicated anti-corruption policy and corruption-prevention bodies*) – mogu biti odgovorne za istraživanje rizika od korupcije, monitoring i koordinaciju implementacije nacionalnih i lokalnih anti-korupcijskih strategija i akcijskih planova, analizu

Gori, Nizozemskoj, Filipinima. Dodatno, agencije koje pripadaju ovoj skupini, ali imaju i dodatne nadležnosti, poput slanja administrativnih upita, ispitivanja osoba, zahtijevanja dokumentacije, i nametanja administrativnih sankcija, djeluju u Srbiji, Sloveniji, i Makedoniji.

PRIMJER USKOK-A

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta poznatiji je po svom akronimu – USKOK, koji asocira na

se ICAC iz Hong Konga, i Biro za istraživanje korupcijskih praksi iz Singapura.

Istražne agencije (eng. *law enforcement institutions*) – ovaj model podrazumijeva različita polja specijalizacije unutar kojih agencije djeluju – same istrage, procesuiranje slučajeva, detekcija kriminalnih slučajeva, itd. Ponekad kombinira sva tri elementa. Također, ovaj model uključuje određene elemente prevencije, koordinacije i istraživačkih funkcija. Ovo je možda

i pripremu zakonskih rješenja, monitoring sukoba interesa, pripremu etičkih kodeksa, kao i vodiča vezanih za upravljanje i etiku. U domeni treninga, ove agencije pružaju stručnu obuku za raznolike ciljne skupine. Vode programe međunarodne suradnje. Uglavnom ove agencije nemaju nadležnosti u domeni istraga i procesuiranja. Najprominentniji primjeri mogu se naći u Albaniji, Azerbajdžanu, Bosni i Hercegovini, Gruziji, Francuskoj, Malti, Indiji, Crnoj

uskoke ili hajduke, odmetnute pobunjeničke skupine koje su se tokom srednjeg vijeka borili protiv nepravde i osmanskih zavojevača. USKOK, koji djeluje pri Uredu državnog odvjetništva, osnovan je 2001. godine od kada je prošao razvojni put u cilju što efikasnijeg suprotstavljanja korupciji i organiziranom kriminalu.

Uspostavi USKOK-a, prethodila je promjena političke vlasti i cjelokupne političke klime u Hrvatskoj, i tada je u Saboru

ZA DRUŠTVO BEZ KORUPCIJE

Politički nepristrasne, financijski neovisne, po statusu – javne, anti-korupcijske agencije u posljednjih desetak godina postaju sve važniji akteri u aktivnoj borbi protiv korupcije. Hrvatski je USKOK, možda i najprepoznatljivija agencija ovakvog tipa u našoj regiji, prije svega zbog svog djelovanja i vidljivih rezultata, dok Agencija za borbu protiv korupcije iz Srbije tek u posljednje dvije tri godine polako razvija i gradi svoje kapacitete.

postignuta suglasnost svih političkih aktera da je ovakvu agenciju potrebno osnovati. Dodatno je, kao i svim drugim zemljama u našoj regiji, Europska unija kao jedan od uvjeta postavila sustavnu borbu protiv korupcije čiji bi centralni akter bila jedna ovakva neovisna organizacija.

Kako je primjetio **Josip Kregar**, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu i jedan od kreatora anti-korupcijskih zakona u Hrvatskoj, »USKOK je u početku bio puka formalnost, i organizacija nije imala ljudske kapacitete, resurse, čak ni autoritet da svoj posao radi kako treba«. Vremenom su i ovlasti USKOK-a proširene, nakon 2005. godine ovaj se Ured bavio i prevencijom, i edukacijom, odnosno koordinacijom (što je bilo od samoga starta), ali i istražiteljskih radnjama, odnosno nadzorom i procesuiranjem. Kako je Kregar javio, najsljednija agencija ovog tipa u Europi je litvanska, inače prva anti-korupcijska agencija formirana u Europi uopće.

Na čelu USKOK-a nalazi se trenutačno **Tama Laptoš** koja je početkom 2014. na ovoj poziciji zamijenila dugogodišnjeg uspješnog ravnatelja **Dinka Cvitana**, koji je unaprijeđen na poziciju glavnog državnog odvjetnika (umjesto **Mladena Bajića**).

Dosadašnji rezultati i osnovne metode rada pozicionirale su USKOK kao državno odvjetništvo koje može predstavljati svojevrsan model uspješne borbe protiv korupcije i organiziranog

kriminala, posebice za države iz regije koje su kandidati za pridruživanje Europskoj uniji.

ANTI-KORUPCIJSKA AGENCIJA U SRBIJI

Srbija je svoju Agenciju za borbu protiv korupcije dobi-

la tek 2009. godine. Za razliku od USKOK-a, Agencija prevashodno djeluje preventivno, a ima status samostalnog, nezavisnog, državnog tijela. Dodatno, Agencija nadzire i koordinira implementaciju Anti-korupcijske strategije u Srbiji. Krajem prošle godine Odbor Agencije predlo-

žio je nekoliko amandmana koji bi ovlasti Agencije bile proširene.

Strukturu Agencije čine njen Odbor, direktorica i njeni zamjenici, odnosno stručne službe i sektori. Sastav Odbora čine istaknute javne ličnosti koje za tu poziciju predlažu različiti društveni sektori. Posljednjih godina dvije najprominentnije figure koje su ispred Odbora Agencije javno nastupale bili su profesori, **Zoran Stojilković**, predstavnik sindikata, odnosno **Čedomir Čupić**, kojega je predložila akademska zajednica. Članovi odbora su vrlo prisutni u javnoj sferi, njihova javne riječ ima težinu, a njihovi nastupi potiču na javnu raspravu.

Tijekom 2013. godine Agencija je provodila javnu anti-korupcijsku kampanju s ciljem podizanja svijesti u javnosti i motiviranja građana/ki Srbije da prijave svako djelovanje ili situaciju koja je za njih sumnjiva ili se može dovesti u vezu sa korupcijom. U kampanji su korištene različite poruke, glavna je bila – »Progovorite! Čutanje o korupciji je njeno odobravanje«, a u smislu komunikacijskih kanala, uz tradicionalne medije počelo se i s korištenjem društvenih mreža. FB stranica Agencije, koja je tada krenula s radom, trenutačno je najaktivnija u regiji kada su ovakve vrste komunikacije s javnošću u pitanju. Drugi konkretan rezultat pomenute kampanje, koju je podržala Delegacija EU u Srbiji, jeste i mikrosajt za prijavu korupcije (prijavikorupciju.rs).

PRIMJERI DRUGIH AGENCIJA

Kao globalni primjeri antikorupcijskih agencija i modeli koji oslikavaju poželjan način rada u literaturi i praksi se uzimaju ICAC iz Hong Konga, i Biro za istraživanje korupcijskih praksi iz Singapura. ICAC je inspirirao brojne agencije širom svijeta u pokušaju da uspostave i primjene ovaj model, a takav je slučaj s Litvom i Latvijom, dvije post-komunističke baltičke zemlje, danas članice EU. Specijalni ured za istrage (ili STT) iz Litve, formiran 1997., najstariji je u Evropi. STT je reformiran 2000. godine upravno na način na pokušaj primijeniti pristup i filozofiju ICAC-a u ovoj zemlji.

Kada su prostori bivše Jugoslavije u pitanju, uz hrvatski USKOK, za primjer dobre prakse uzima se i slovenska CPC koja je, iako dugo limitiran u smislu nadležnosti – dakle bila je poput srbijanske samo preventivna, uspjela je zahvaljujući aktivnom vodstvu i nekadašnjem ravnatelju **Dragi Kosu** postići mnoge značajne rezultate. Nakon 2010. godine, kada su ovoj agenciji dodijeljene i određene istražne nadležnosti, kulminirao je njen uspjeh u borbi protiv korupcije jer su zbog evidentnih činjenica za pronevjeru novca i malverzacije, privedeni tadašnji premijer Slovenije **Janez Janša**, odnosno lider opozicije i gradonačelnik Ljubljane, **Zoran Jankovič**.

Ostale agencije uglavnom djeluju preventivno, i imaju dosta skromne rezultate. Takav je slučaj s APIK-om iz BiH, odnosno makedonskom Komisijom za prevenciju korupcije. Crna Gora je jedina koja trenutno nema formiranu agenciju, i trenutno te nadležnosti obnaša Uprava za anti-korupcijske inicijative (DACI), koja je vladino koordinativno tijelo, djeluje u okviru Ministarstva pravde i ljudskih prava. Usprkos tome DACI igra vrlo važnu ulogu u prevenciji i edukaciji, i najviše u provođenju kampanji.

SURADNJA TRIJU ŠKOLA U OKVIRU PROJEKTA *RUKE PRIJATELJSTVA*

Vajštanci u Orašju

Orašje je jedna od tri osnovne škole koje su dio projekta *Ruke prijateljstva*, a koja je tijekom svibanjskih poplava pretrpjela veliku štetu, te su se druge dvije škole angažirale kako bi pomogle svojim prijateljima akcijom ličenja i oslikavanja murala. Školi je u petak, 10. listopada, uručen ček u iznosu od 5000 eura od *Fritz Henkel Fondacije*, a akciju ličenja je podržao i *Ceresit* donacijom fasadnih materijala. Tom prigodom predstavnici škole iz Vajske u čijem su sastavu bili tajnik škole **Željko Pakledinac**, profesorica hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture **Milena Baždar** i učenice **Andreja Dumendžić**, **Laura Ilić** i **Petra Ilić** te novinarka *Radio Bačke* **Jelena Bogdanov** i idejni tvorac projekta **Paul Mrgan**.

DOBRO ZA SVOJ ZAVIČAJ

MIT inicijativa (*Make an Impact on Tomorrow – Utječi na sutrašnjicu*), u čijem je okviru i navedena Fondacija, podržava volontersko zalaganje zaposlenih i umirovljenika kompanije

Henkel, pomažući im u realizaciji različitih projekata. Paul Mrgan, 27 godina je radio u ovoj kompaniji i nakon više od 45 godina provedenih u Njemačkoj vratio se u Bođane, svoje rodno mjesto. Želju da učini nešto dobro za svoj zavičaj *Ruke prijateljstva* predstavljaju lijep povod da se djeca okupe bez razmišljanja o granicama i to što će postati ljudi koji znaju da se može bolje, ljepše i drugačije živjeti u slozi, poštovanju i razumijevanju», rekao je Mrgan te dodao: »Ovim sam projektom htio izgraditi most i povezati ove tri škole iz tri države. Povod za ovu ideju je šansa da se pruže ruke prijateljstva, da se djeca upoznaju i vesele narednim susretima. Projekt je planiran da se ostvari kroz tri godine. Prošle je godine Vukovar bio domaćin, uskoro će domaćin biti škola u Vajskoj, dok će 2015. godine projekt završiti ovdje u Orašju gdje će ova osnovna škola biti domaćin završnog dijela projekta. Vrlo smo ponosni što smo uspjeli ujediniti ove tri škole i da ćemo se vrlo brzo naći u Vojvodini, odnosno školi u Vajskoj.

PODSJETNIK NA POMOĆ PRIJATELJA

Projekt *Ruke prijateljstva* zaživio je uz pomoć *Fritz Henkel Fondacije* i trenutačno u njemu sudjeluju učenici i nastavnici tri osnovne škole *Orašje* iz Orašja u Bosni i Hercegovini, *Dragutin Tadijanović* iz Vukovara u Hrvatskoj i *Aleksa Šantić* iz Vajske u Srbiji. Cilj je projekta produbljivanje suradnje između škola u pograničnim područjima, te razmjena iskustava i odgoja budućih generacija u duhu pomirenja i međusobnog upoznavanja.

»Veliko je zadovoljstvo sudjelovati u projektu koji omogućava razmjenu iskustva i druženje mimo svih teritorijalnih granica. Danas smo zajedno oslikali i mural, koji će ostati kao simbol i podsjetnik na pomoć prijatelja i druženje u radnoj atmosferi. Donacija će u mnogome pomoći da škola radi kao i ranije i da nastavimo njegovati odnose s našim prijateljima i partnerima u projektu», rekla je *Sunčana Dominković*, ravnateljica škole iz Orašja. Ona je naglasila dobro-

tu Paula Mrgana koji je spojio ove tri škole u jedinstvenom projektu *Ruka prijateljstva*. »Na slici koju smo ovdje uradili kao logo našeg projekta, vidimo dječicu na mostu koji pružaju ruke jedni drugima oduševljena srca. Naš susret iz 2013. godine u Vukovaru nastavljen je sada ovdje. Veoma sam ponosna što ovim oslikavanjem pokazujemo svijetu da možemo skupa, da ruke širimo i da smo zajedno. Pokazali smo zajedništvo i u najgorim trenucima kada su se izlile rijeke Bosna i Sava, čak nas je ta nevolja i spojila«.

U ime OŠ *Aleksa Šantić* iz Vajske skup je pozdravio **Željko Pakledinac**: »Naš slijedeći susret održat će se u četvrtak, 16. listopada u našoj školi. Za nas je velika čast i zadovoljstvo što smo dio projekta koji je započeo veliki humanist i dobrotvor Paul Mrgan. Svi naši uposlenici i učenici raduju se ovom susretu. Ova ruka prijateljstva ostat će pružena i primljena od druge ruke prijateljstva i neće se razdvajati.«

Zvonimir Pelajić

Paul Mrgan, podrijetlom iz Bođana, spojio je tri škole iz tri države Srbije, Hrvatske i BiH

17. listopada 2014.

BEREŽANI DVA TJEDNA BEZ VODE ZA PIĆE

Zbog bakterija zavrnuće česme

*Zbog mikrobiološke neispravnosti vode u Bregu početkom je listopada zabranjena uporaba vode iz seoskog vodovoda * Voda se ne smije koristiti za piće i higijenu, pa se mještani vodom opskrbljuju iz cisterne*

Rješenje je zabrani uporabe vode za piće donijela je Sanitarna inspekcija, a kako je navedeno u tom rješenju zabranjena je uporaba iz mjesnog vodovoda u Bregu za piće, za sanitarno higijenske potrebe i za kupanje. Razlog je prisustvo *Sulfitoredujućih klostridija*. U vrijeme pripreme ovog teksta Berežani su bez vode bili skoro dva tjedna. Kako doznajemo u Mjesnoj zajednici problem s vodom za piće riješen je tako što gradsko komunalno poduzeće *Vodokanal* tri puta tjedno doprema po 1 000 litara vode, a mještani se vodom opskrbljuju u zgradi seoskog vodovoda svakodnevno od 12 do 14 sati. U međuvremenu urađeno je novo klorisanje, uzeti novi uzorci za analizu, pa se očekuje da će rezultati biti odgovarajući. **Adam Tubić**, član Savjeta MZ Breg kaže da Berežani do sada nisu imali problema s mikrobiološkom neispravnošću vode, ali da je činjenica da voda ima povećan sadržaj željeza. Mikrobiološko zagađenje vjerojatno je nastalo prilikom zamjene pumpe. Zbog toga je, kako kaže Tubić, urađeno novo klorisanje i očekuje se da rezultati novih analiza budu dobri. **Jadranka Tomašev,**

mještanka Brega kaže da voda u Bregu ni ranije nije bila idealna i da su mještani zbog zamućenosti vode vodu za piće donosili s bunara koja postoje u selu. **Roza Gloginja** kaže da je za njenu obitelj veliki problem što voda nije ni za osobnu higijenu. »Još veći problem je stoka. Nama za stoku dnevno treba stotinjak litara vode, što nije ni malo lako dopremiti«, kaže Roza. Sličan problem imaju i druga gazdinstva koja se bave stočarstvom, pa se zato u Bregu nadaju da će voda iz slavina uskoro biti ispravna.

Berežani su problema s vodom za piće imali i prije četiri godine kada je seoski bunar »propeskario«. Bez vode su tada bili oko mjesec dana, pa su neki mještani bušili svoje bunare i stavljali hidrofore. To im je sada, u ovoj novoj nestašici vode, dobro došlo, pa se osim iz cisterne mještani ispravnom vodom opskrbljuju kod svojih susjeda. Inače, za razliku od većine sela u okolici Sombora bereška voda ne sadrži arsen, a u Mjesnoj zajednici kažu da je to zbog toga što su njihova dva bunara nešto plića od bunara u selima gdje voda sadrži arsen.

Z. Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Kuc, kuc

Pozvoni nam prije neki dan na vrata stana netko, u neko ne baš primjereno doba. Otvorim, kada ispred vrata mladić, sav nasmijan, pruža ruku sve pitajući za zdravlje i kulturno se predstavljajući, osobno, a i trvrtku koju zastupa. Nisam dočekala ni da završi, već sam mu bijesno lupila vrata isprijeđ nosa. Uvijek me takvi dolasci izbace iz takta i najteraju na reakciju, ne baš primjerenu mojoj osobnosti. Doduše, sada su se malo prorijedili, ali ranije, malo, malo pa vam na vrata stigne netko sav osmjehnut, s ispruženom rukom. Valjda su ih tako naučili, za prvi nastup, koji treba da otkrivi nas s one strane vrata. A kada ih pustite unutra budite sigurni da ćete poslije njihovog odlaska ostati bez nekoliko tisuća dinara, a s raznim aparatima, prekrivačima, i drugim stvarima koje vam i nisu potrebne. Ne dovodim sebe u takvu situaciju, prosto što ne volim da me netko uvjerava u nešto što ja neću. Zato i prekidam priču još na početku. Na užas moje kćerke, koja misli da sam neljubazna i da se to odbijanje može pokazati na mnogo taktičniji način.

Poslušala sam je jednom i upustila se u telefonski razgovor s gospođom koja mi je s druge strane žice priopćila radosnu vijest kako sam ja sretnica, izvučena iz bubnja, jedina u ovom dijelu Vojvodine, koja je na dar dobila nevjerojatnu posteljenu. Nevjerojatan materijal, a tek dezeni, i to sve za »džabe« iako je cijena na tržištu 15 000 dinara. Slušam, i čekam »caku«. Sve to stiže na kućnu adresu, čak što više na kućni prag, a moje je samo da od nekoliko ponuđenih, na licu mjesta, odaberem dezen i boju koja mi se najviše dopada. I onda ona »caka«. Moje je samo da platim 3000 dinara koliko košta dostava od Beograda do Sombora. Uzalud ja kažem da mi mogu poslati i brzom poštom, što je nekoliko stotina dinara, ali gospođa je neumoljiva – robu dostavlja naš vozač. I tu se naš razgovor završi uz moje ljubazno – hvala nismo zainteresirani, a sebi mrmljam u bradu – što ti je uopće trebalo da gubiš vrijeme s njom.

U moru raznih računa stiglo mi je ovih dana i pismo, uredno adresirano na moje ime i sve s logom jedne od političkih stranaka. A unutra dopis u kome me lider te stranke obavještava kako je vrijeme za promjenu Ustava i tako sve u tom tonu. Nisam se iznenadila ovom pismu, znam odakle »vjetar duva«, jer godinama mi šalju razne dopise, pa i rođendanske čestitke. A sve je počelo od dana kada sam kao građanka potpisala, sa svim svojim podacima, njihovu peticiju koja se zalagala za neka, ne sjećam se više koja, prava trudnica. Od tada sam u »njihovoj mašini« i nema mi sad kud.

Z. Vasiljević

NOVI PROSTOR ZA MLADE U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Primjer mnogima

Da se zajedničkim snagama i radom može doprinijeti uređenju jednog novog prostora zasigurno su dobar primjer mladi iz Srijemske Mitrovice koji su sa svojim župnikom vlč. **Mariom Paradžikom** i pastoralnim

Mario Paradžik

suradnikom zaduženim za mlade u tom gradu, izveli veći dio radova na adaptaciji nove prostorije. Naime, prije četrnaest godina u Srijemskoj Mitrovici pokrenut je Centar za mlade koji danas

okuplja veliki broj djece i mladeži koji se u ovim prostorijama svakodnevno druže i sudjeluju u tematskim radionicama. Centar za mlade funkcionira pri župi Svetog Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici i uspješno djeluje od svog osnutka. Od prije nekoliko godina centar je proširen zbog većeg broja mladeži, a mladi su ove godine zajedno sa svojim svećenikom, došli na ideju preurediti podrumске prostorije i tako dobiti dodatni prostor za svoje aktivnosti.

UREĐEN PROSTOR

Kako navodi vlč. Paradžik, u župnom dvoru postoji prostorija gdje se odvija nastava vjeronauka, ali interesiranja djece su raznolika, a zastupljene su različite dobi djece, pa se zbog toga ukazala potreba da se odjele djeca mlađeg od starijeg uzrasta. Najprije su odabrali prostoriju u župi koju bi mogli preurediti – podrum koji je bio onakav kakav je građen prije 200 godina.

»Prvobitno se htjelo izvesti samo male zahvate – podove betonirati, staviti neke pločice, stolove i stolice, televizor... Međutim kada smo mi to počeli raditi, sredili opeke na zidovima, očistili fuge izlakirali, onda smo vidjeli da to lijepo izgleda te smo odlučili izmijeniti cjelokupan izgled te prostorije. Radili smo u ljeto, a u aktivnostima su sudjelovali skoro svi mladi. Iznosili su zemlju van, čistili opeku i sve ostalo što je bilo potrebno. Za one krupnije poslove angažirali smo radnike koji su nam po pristupačnoj cijeni, odradili cjelokupan posao«, rekao je vlč. Paradžik. Kako ističe, nisu imali financijsku potporu, nego su svoja sredstva ulagali u prostor: »Trudili smo se da ono što nam je potrebno za preurediti prostorij, nađemo po prihvatljivoj cijeni. Sredstva smo koristili nešto iz svoga fonda, nešto je odvojio župnik iz Srijemske Mitrovice i župa, ali nekakvih dodatnih sredstava nismo imali«, kaže vlč. Paradžik, ističući da su završetkom ove prostorije napo-

kon dobili prostor koji je odvojen od prostorija za vjeronauk i hrvatski jezik, gdje stariji mladi imaju mogućnost za svakodnevno druženje.

VELIKA ZAINTERESIRANOST MLADIH

Danas ova prostorija u podrumu župnog dvora, posjeduje sve neophodne uvjete za druženje: kuhinju, televizor, razne igrice, tako da poslije svete mise i vjeronauka mladi s velikim zadovoljstvom dolaze u svoj prostor. Za mlade u Srijemskoj Mitrovici kako nam ističe vlč. Paradžik, nije potrebna dodatna motivacija kako bi češće dolazili, oni su uvijek tu, uvijek nazočni u crkvenom životu i svim ostalim aktivnostima: »Nije nam bio cilj izgradnjom ovog prostora privući mlade, jer su oni stalno tu. Tijekom cijele godine imamo neke aktivnosti, ali i kada ih nema, oni redovito dolaze. Ovim radovima željeli smo samo doprinijeti novom prostoru, koji

Mladi su ove godine zajedno sa svojim svećenikom, došli na ideju preurediti podrumске prostorije i tako dobiti dodatni prostor za svoje aktivnosti

bi bio prikladniji za druženje i opuštenije ozračje, što naravno ne znači da nam se mladi iz okolnih mjesta ne mogu priključiti i posjetiti ovaj Centar«, kaže vlč. Mario. Liturgijski sadržaji odvojeni su od ovog prostora, kako u dvorani tako i u crkvi, tako da mladi ovdje imaju mogućnost družiti se, gledati filmove... Tijekom našeg posjeta, mladi su poslije mise radošno došli u svoje odaje koju su nam s

»Kada smo počeli raditi, nije se činilo da će ova prostorija izgledati baš ovako lijepo kao što je sada. Nama ova prostorija mnogo znači, jer ovdje se okupljamo, održavamo zajednicu, gledamo filmove i družimo se. Lijepo nam je i radosni smo što je imamo«, kaže Aleksandra Sarka učenica prvog razreda srednje škole.

ponosom pokazali. Radosni su što u njihovoj župi imaju jedan takav prostor koji će im samo biti dodatna motivacija za rad. Svi mladi koji dolaze u ove prostorije pohađaju vjeronauk i nastavu na hrvatskom jeziku. Ono što ih povezuje, jesu zajednička interesiranja: »Volim dolaziti ovdje, jer imamo sve

uvjete za druženje i zabavljamo se na različite načine. Kao i svi ostali i sama sam dala svoj doprinos na uređenju ovog prostora i na kraju radova sam zajedno s ostalim mladima, sređivala i čistila«, kaže srednjoškolka **Ana Gelo**. Svoj doprinos dala je i njena prijateljica: »I ja sam sudjelovala u akciji kada su radovi bili završeni. Zajedno smo čistili i uredili prostor i sada mnogo lijepo izgleda. Puno nam znači za druženje i opuštanje«, kaže **Danijela Šimunjik**. A i oni nešto mlađi, svakodnevno su tu jer osim što se druže, imaju mogućnost zabaviti se igranjem različitih igrica: »Svaki put poslije mise dođem ovamo gledati filmove i igrati igrice, družiti se, piti sokove«, kaže **Antonio Šimunjik**. S njim redovito dolazi i druži se **Mario Molnar**: »Dolazim ovdje redovito i na vjeronauk i na hrvatski jezik. Zajedno s drugarima sam izvlačio zemlju iz podruma i nije mi bili teško. Sretan sam što je sada ovako lijepo. Ovdje treniramo kik boks, družimo se, a igrice smo sami donijeli, a velečasni nabavio sve ostalo«, kaže Mario.

Dojmovi mladih iz Srijemske Mitrovice nesumnjivo potvrđuju njihovu radost zbog prostora kojeg imaju, ali i to da kada je želja velika, nikakav posao nije težak. Mladi iz Srijemske Mitrovice bi mogli poslužiti kao svijetao primjer mnogima, da je za ostvarenje cilja potrebna samo dobra volja, sloga i zajednički rad i da jedino tako, uspjeh neće izostati.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

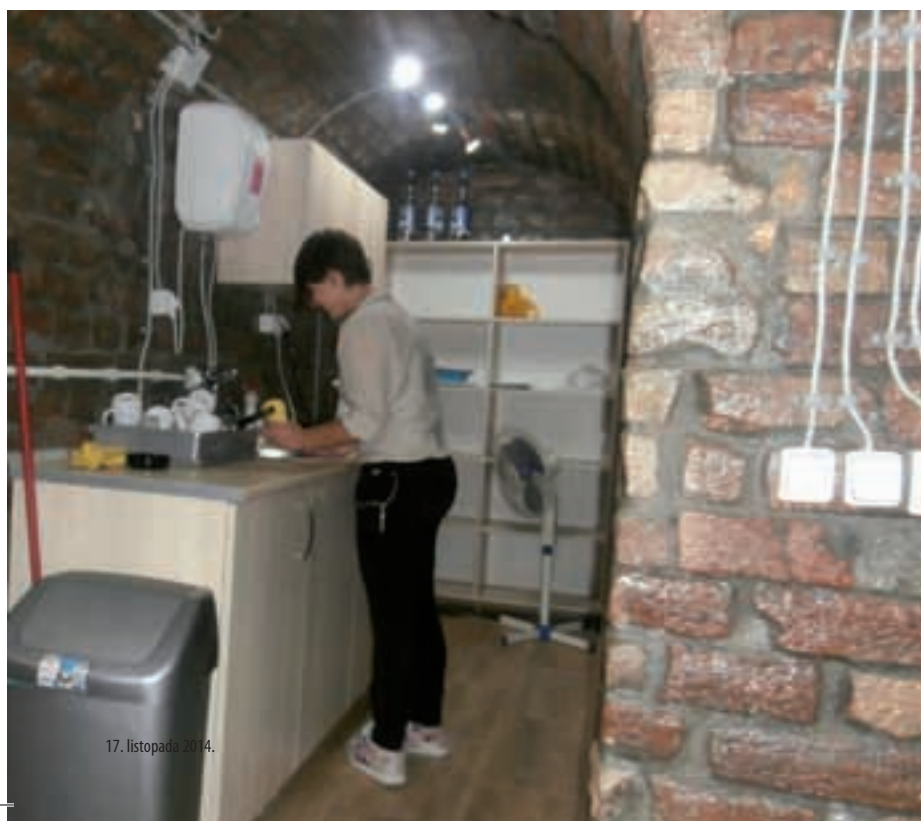
Konačno nove kuće

U moru loših vijesti tijekom proteklih tjedana iz Srijema evo i jedne lijepe vijesti. U Jamenu, mjesto koje je pretrpjelo najgore posljedice svibanjskih poplava u Vojvodini, počela je stizati konkretna pomoć. Očekuje se da počne izgradnja još nekoliko kuća za obitelji čija su domaćinstva uništena u poplavama. U Narodnoj skupštini konačno se netko sjetio javno iznijeti problem Jamenčana. Mitrovčanin **Đorđe Stojić** zastupnik iz Lige socijaldemokrata Vojvodine prenio je apel mještana Jamene da je došlo vrijeme da se i njih netko sjeti. Iako u oporbi, nada postoji da će riječ ovog zastupnika imati odjeka i da će njegov glas doći do vrha vlasti jer ovo mjesto četiri mjeseca nakon poplave nitko iz vrha vlasti nije posjetio. No, učinjen je korak naprijed i nekoliko humanitarnih organizacija obećalo je hitnu pomoć u vidu izgradnje kuća. Dok se sve to ne završi i dok se kuće ne obnove i ne stvore normalni uvjeti za život, Jamenčani ne mogu biti zadovoljni ali je ipak lakše kada se zna da će barem za sada nekoliko obitelji zimu dočekati u novom domu.

Što se političke scene tiče posebice u šidskoj općini, strasti se ne smiruju. Čini se da i ovako loša situacija ne utječe mnogo na čelne ljude, da i dalje prikupljaju političke poene. Prošloga tjedna novoimenovani zamjenik predsjednika Skupštine općine Šid **Dejan Bulatović** sazvaio je hitnu konferenciju za novinare gdje je izjavio da ga je jedan od pripadnika policije u Policijskoj postavi u Šidu, izgurao napolje kada je otišao kod komandira da se žali na verbalne napade na njega i njegovu obitelj preko društvene mreže Facebook. Kako je izjavio, ukoliko mu lokalna samouprava ne pruži potporu i ne osudi taj čin, dat će ostavku na mjesto zamjenika predsjednika skupštine i izaći iz vlasti. To bi ujedno značilo da bi iz redova vijećnika lokalnog parlamenta, izišli članovi Srpske napredne stranke i Zelene ekološke partije – Zeleni. Iako je tada novinarima obećano da će za tri dana ponovno biti sazvana konferencija na kojoj će se objaviti slijed događaja, konferencija je odložena za sljedeći tjedan.

Značajna informacija pogotovo na lokalnim postajama u šidskoj općini, postala je jedino važna kada to ide u korist »moćnicima«, a ukoliko se kosi s njihovim interesima, za sve budemo mi novinari krivi. Čini se da je novinarska profesija u današnje vrijeme vrlo podcijenjena, a mi novinari nemamo prava ni osobnog mišljenja, jer to bi nekome moglo značiti, manji broj dana na vlasti koja je čini se, mnogima postala previše »slatka«.

S. Darabašić

ZAVITNI DAN U MONOŠTORU

Zavjet Bogu i Gospi

*Svake godine mještani Monoštora okupljaju se u Crkvi Svetog Petra i Pavla da bi obilježili Zavitni dan * Ratne 1944. godine zavjetovali su se Bogu i Gospi, jer su im spasili selo od vojske * Prije devet godina u obilježavanje ovog, za Monoštorce, značajnog dana priključilo se i KUD Hrvata Bodrog*

vaše srce i ljubav. Mislim da to nije previše za dati«, kazao je u svojoj propovijedi velečasni Cvijin.

Monoštorski župnik velečasni **Goran Vilov** kaže da se *Zavitni dan* u Monošturu bez prekida obilježava od te davne 1944., odnosno 1945. godine. »Sve se zbilo 1944. godine kada je selu prijetila opasnost. Vjernici su zato noć proveli sa župnikom u crkvi, u molitvi, da bi sutra dan doznali kako selo neće biti upropašteno onako kako je to bilo odlučeno i potvrđeno i pisanom odlukom. I onda su dali zavjet Bogu – sjećat ćemo se uvijek tog divnog događaja, da je selo spašeno Božjom i Gospinom pomoći, okupljat ćemo se svake godine 13. listopada, kako bi na svetoj misi proslavili *Zavitni dan*. Od 1945. kada je taj zavjet prvi puta učinjen, pa sve do ove 2014. godine, mještani ostavljaju posao i dolaze na svetu misu kako bi zahvalili Bogu i Gospi«, kaže velečasni Vilov.

»**B**ilo je to listopada 1944. godine. Meni je tada bilo 14 godina. Mi mještani molili smo se u crkvi ovdje u selu zajedno s našim tadašnjim župnikom **Matijom Zvekanovićem** da sačuva selo od najeze vojske. Molili smo pod svjetlom svijeća, molili smo za mir i molili smo da nas vojska zaobiđe. I desilo se čudo, vojska nas je zaobišla, otišla prema Bezdanu, a selo je ostalo pošteđeno bilo kakvih nedaća. Od tada slavimo taj dan«, priča nam **Kata Patarić**, kojoj su ti dani iz 1944. godine ostali urezani u sjećanju. Svih ovih sedam desetljeća ona redovito, 13. listopada, dolazi u crkvu. Na taj dan Monoštorci na kratko prekidaju sve poslove i okupljaju se u crkvi. Tako je bilo i ovoga 13. listopada. Vjernici okupljeni u crkvi, a crkva ukrašena šokačkim ponjavama, baš kao i te davne 1944. godine.

SLAVIMO OSMO ČUDO

Svetu misu služio je velečasni **Vinko Cvijin**, župnik u Vajskoj, uz svećenike iz Sombora i okolnih mjesta. »Slavimo osmo čudo koje je Isus učinio ovom selu na zagovor svoje majke. Vi ste toga dana sklopili savez s Bogom, a mi dobro znamo da dragi Bog nikada ne zaboravlja svoje riječi. Kada je jednom izgovori ona stoji zauvijek. S druge strane vi ste obećali da ćete sačuvati svoju vjernost Bogu i da ćete se na ovaj dana odreći svakog posla i doći zahvaliti Bogu za ono što je učinio vama. I mislite, vjerojatno, kao i svi mi, da se takvi dani više nikada neće vratiti. Međutim, vidimo da to možda i nije istina. Danas ovome selu ne prijete oružje, ne prijete neka zločinačka sila koja će ga razoriti, ali vidimo da mu prijete nešto opasnije. Djeca i omladina napuštaju ovo selo odlazeći u inozemstvo u potragu za poslom.

Zato, braćo i sestre, nemojte posustati klanjati se pred ovim oltarom i moliti se Majci Božjoj za zagovor, jer opasnost vražja nikada ne prestaje. Uvijek će biti nešto što će prijetiti vašem selu i vašem narodu. Ako, vi koji sjedite u ovim klupama ništa ne poduzmete to će se i dogoditi. Bog će uslišiti vašu molitvu, ali za uzvrat traži

U Susret zavitnom danu - KUD Valpovo

DA SE VIDI I SAČUVA

Devetu godinu za redom u povodu *Zavitnog dana* KUD Hrvata *Bodrog* organizira kulturno-umjetnički program *U susret Zavitnom danu*. Tako je bilo i ove godine, u subotu 11. listopada. »Način na koji mi obilježavamo *Zavitni dan* je da pokažemo našu tradiciju, običaje i nošnju i sve ono

klorne skupine i starim svatovskim običajem *Dolazak zarad mlade*. U programu su sudjelovali i gosti iz Hrvatske. KUD *Valpovo 1905* predstavilo se plesovima iz Brodske posavine i Baranje. KUD *Berislavić* iz Novog Grada također je izvelo plesove iz Brodske posavine. Čule su se i pjesme u izvedbi Pjevačke skupine *Baje* iz Ivanovca i vidjeli plesovi iz

RADIO MARIJA

Obilježavanje *Zavitnog dana* bila je prigoda i da se vjernici okupljeni na misi upoznaju s funkcioniranjem jedinog katoličkog radija u Srbiji – Radio Marije. Kako je rekao koordinator za hrvatsko uredništvo **Nikola Jaramazović** od lipnja uredništva na mađarskom i hrvatskom jeziku funkcioniraju odvojeno. »U narednom periodu nas čekaju ozbiljni zahvati kako bi još više osnažili ovaj jedini katolički radio. To ne možemo učiniti bez pomoći vas, slušatelja. Do kraja godine moramo imati 2000 novih registriranih članova – slušatelja. To možete postati popunjavanjem upitnika, gdje se i izjašnjavate na koji način želite pomoći Radio Mariji«, kazao je Jaramazović. On je najavio i aktivnosti na povećanju obujma programa na hrvatskom jeziku za slušatelje s područja Sombora, Monoštora i Subotice.

što su naši stari nama ostavili da čuvamo, njegujemo i pokazujemo drugima«, kaže predsjednik KUD Hrvata *Bodrog* **Željko Šeremešić**.

A domaćini, KUD Hrvata *Bodrog* program su otvorili pjesmom *Kraljica Bodroga*, a predstavili su se šokačkim igrama u izvedbi dječje fol-

Slavonije u izvedbi KUD-a *Klasje Slavonije* iz Antunovca/Ivanovca.

Vidjelo se, a i čulo bogatstvo nošnje, plesovi i pjesme Šokadije, a kako već umiju Šokci večer je protekla veselo i razigrano.

Zlata Vasiljević

17. listopada 2014.

SPOMEN STRADALIM NIJEMCIMA U LOGORU U GAKOVU

Sjećanje na nevine žrtve

U Somboru i Gakovu obilježena je sedamdeseta obljetnica stradanja Podunavskih Švaba u Logoru u Gakovu i 10. obljetnica od podizanja spomen obilježja na masovnoj grobnici u Gakovu.

U Gakovu je od ožujka 1945. do siječnja 1948. godine u logoru stradalo oko 8500 Nijemaca iz cijele Vojvodine. Logor u Gakovu bio je jedan od najvećih logora za podunav-

ovom činu. Mislim da je važno da i nove generacije znaju zašto su ovi ljudi stradali. Iskreno, moja majka je rođena u generaciji kada je stradanje podunavskih Švaba bila zabranjena tema. Kada sam se raspitivala zašto se moj djed zvao Jozef, a ne Josip ili Jožef, morala mi je dati odgovore i tako sam doznala obiteljsku povijest«, kaže **Kornelia Dobo** iz Subotice. **Ana Kubatov Nikolin**, odrasla je u

ske Nijemce u ondašnjoj Jugoslaviji. Vijence na spomen obilježju položili su predstavnici Republike, Pokrajine, Grada Sombora, udruga podunavskih Švaba, među kojima su bile i udruge iz Osijeka i Vukovara. Obilježavanju ovih obljetnica nazočili su i predstavnici veleposlanstava Austrije, Njemačke i Mađarske. U svom obraćanju predsjednik Skupštine AP Vojvodine **István Pásztor** je podsjetio da je 2003. godine vojvođanski parlament usvojio Rezoluciju kojom se ogradio od kolektivnog zločina, kao pojave u društvu i do sada nitko u Vojvodini to vrijednosno opredjeljenje nije doveo u pitanje. »Nema kolektivne krivice i kolektivnog zločina, već je zločin uvijek vezan za pojedince koji imaju ime i prezime. Oni se uvijek moraju pronaći i kazniti«, kazao je Pásztor.

»Moja majka je njemačkog podrijetla i veoma mi je važno nazočiti

Kolutu uz Švabe koje su tada živjele u tom selu. Sreli smo je na svečanosti u Gakovu, gdje je došla pokloniti se sjenama svojim susjedima stradalim u tom logoru. »Iz Gare smo se doselili kada sam imala sedam godina, a kada su Nijemci odvedeni bilo mi je 15. Imam samo lijepe uspomene na život s njima«, kazala nam je osamdesetstogodišnja baka Ana i to na tri jezika.

U Gakovu je prije otvaranja logora živjelo 2370 Nijemaca, a kada je otvoren logor u njega su dovođeni i Nijemci iz drugih mjesta. Kroz logor je prošlo oko 17 000 ljudi, njih 8500 tu je i stradalo od gladi, tifusa, dizenterije.

Polaganju vijenaca na spomen obilježju je prethodila ekumenska misa u somborskoj crkvi Svetog Stjepana kralja, koju su služili svećenici rimokatoličke, njemačke evangelističke, reformatorske crkve.

Z.Vasiljević

KNJIŽEVNA VEČER DRAŽENA PRĆIĆA

Tajna provincije u Zagrebu

U zagrebačkoj knjižnici Bogdan Ogrizović prošloga je petka održana promocija romana *Tajna provincije* subotičkog pisca **Dražena Prćića**. Jedan od trinaest romana iz opusa ovog spisatelja objavljen je još 1999. godine, dok je njegovo drugo izdanje izašlo u prosincu 2013. godine u nakladi Grafike iz Osijeka.

Autoru je ovo treća promocija u Zagrebu i, kako je sam naglasio, nikada ne pravi razliku između svojih promocija, bilo da su one u velikom gradu ili

u manjem mjestu. Govoreći o romanu *Tajna provincije*, autor je iskazao svoju emotivnu privrženost Osijeku, gradu u kojem se zbiva najveći dio radnje roma-

na. Roman je, također, svojevrsna poveznica između sjevera i juga, budući da se radnja romana odvija u tri grada: Splitu, Zagrebu i Osijeku. Sam roman predstav-

lja, kako je autor kazao, život u provinciji koji lagano zamire. Ubrzano tempo velegrada postao je svakodnevnica i manjih gradova. Ne otkrivši glavni zaplet romana, autor je, ipak, uspio zaintrigirati auditorijum za sadržaj romana.

Ugodnoj atmosferi u knjižnici uvelike je pridonijela činjenica da su posjetitelji imali priliku razgovarati s autorom i postavljati mu pitanja vezana za njegovo stvaralaštvo i aktualni roman.

N. Balažević

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA KULTURU I JAVNO INFORMIRANJE

Raspisani natječaji za kulturu u 2015. godini!

Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje raspisalo je natječaje za sufinansiranje programa i projekata u oblasti kulture u AP Vojvodini u 2015. godini. Riječ je o sedam natječaja među kojima su i Natječaj za sufinansiranje programa i projekata u oblasti zaštite nematerijalnog kulturnog naslijeđa i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalnih manjina-zajednica u AP Vojvodini u 2015. godini te Natječaj za sufinansiranje nakladničke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina-zajednica u AP Vojvodini u 2015. godini.

Osim njih, raspisani su i pokrajinski natječaji za nakladničku djelatnost na srpskom jeziku, za projekte i programe u kulturi u oblasti suvremenog umjetničkog stvaralaštva, proizvodnju filmova, nabavu knjiga, drugih publikacija i opreme za javne općinske i gradske knjižnice, te za projekte i programe u oblasti zaštite i očuvanja kulturnog naslijeđa u AP Vojvodini.

Na natječaju za sufinansiranje programa i projekata u oblasti zaštite nematerijalnog kulturnog naslijeđa i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalnih manjina-zajednica mogu sudjelovati isključivo pravna lica čije je sjedište na teritoriju AP Vojvodine i čija je pretežita djelatnost kultura, registrirane profesionalne i amaterske ustanove, ustanove kulture i udruge čiji osnivač nije AP Vojvodina, i koja svojim stvaralaštvom značajno pridonose razvoju i promociji suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalnih manjina-zajednica u AP Vojvodini, Republici Srbiji i inozemstvu ili svojim znanstvenim, istraživačkim i kulturno-umjetničkim radom pridonose istraživanju, čuvanju, njegovanju, prezentaciji i razvoju nematerijalnog kulturnog naslijeđa nacionalnih manjina-zajednica u AP Vojvodini i time pridonose očuvanju njihovog nacionalnog identiteta. Privatna poduzeća nemaju pravo sudjelovanja na ovom natječaju. Na natječaju za nakladničku djelatnost na jezicima nacionalnih manjina, pravo sudjelovanja imaju pravna lica i poduzetnici čije je sjedište na teritoriju AP Vojvodine, a koji su registrirani za bavljenje nakladničkom djelatnošću.

Prema Odluci o provođenju postupka za dodjelu sredstava iz proračuna AP Vojvodine po natječajima u oblasti kulture u 2015. godini, sredstva za financiranje ili sufinansiranje programa i projekata bit će opredjeljena Pokrajinskom skupštinskom odlukom o Proračunu AP Vojvodine za 2015. godinu, što će biti objavljeno na službenoj internetskoj stranici Tajništva.

Natječaji su objavljeni 4. listopada u dnevnom listu Danas i otvoreni su 30 dana od dana objave. Prijave na natječeje podnose se u pismenoj formi na obrascu koji je sastavni dio natječaja, a mogu se dobiti u Pokrajinskom tajništvu za kulturu i javno informiranje, Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina broj 16, ili na internetskoj stranici Tajništva: www.kultura.vojvodina.gov.rs

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Pokrajinske vlade) ili se upućuju poštom na adresu: Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje; Bulevar Mihajla Pupina 16; 21000 Novi Sad. O rezultatima natječaja Tajništvo će pismeno obavijestiti podnositelje prijava. Odluka se objavljuje u *Službenom listu AP Vojvodine*.

Lemešani na festivalu u Belom Manastiru

BELI MANASTIR – Dramska sekcija HBKUD-a *Lemeš* gostovala je 11. listopada sa svojom novom predstavom *Daleko je salaš* na petom Međunarodnom festivalu kazališnog stvaralaštva u Belom Manastiru. Lemešani već godinama unatrag redovito sudjeluju na ovom festivalu, a njihova je nova predstava veoma dobro primljena od tamošnje publike.

Komedija *Daleko je salaš* rađena je prema tekstu **Marjana Kiša**, a režirao ju je **Ilija Egzeta**.

Na ovogodišnjem festivalu, koji se održava od 10. do 26. listopada, bit će prikazano devet predstava iz regije, i to iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Slovenije. Organizator festivala je Gradsko kazalište Beli Manastir u suradnji s Centrom za kulturu Grada Belog Manastira, a sponzori su Grad Beli Manastir i Osječko-baranjska županija.

Ž. Z.

Promocija knjige Mirka Kopunovića

SUBOTICA – NIU *Hrvatska riječ* organizira predstavljanje knjige *Mrvljenje mrve neba* **Mirka Kopunovića** koje će biti održano večeras (petak, 17. listopada) u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici, s početkom u 19 sati. O knjizi će govoriti **Zvonko Sarić**, vršitelj dužnosti urednika naklade NIU *Hrvatska riječ* i **Vladan Čutura**, profesor književnosti i urednik knjige.

Međunarodni kroatistički znanstveni skup u Pečuhu

PEČUH – Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Odsjek za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i Zavod za kulturu Vojvođanskih Hrvata organiziraju XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup, koji će biti održan 17. i 18. listopada u Pečuhu. Na temelju višegodišnje međunarodne suradnje sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj i potpisanog sporazuma o međunarodnoj znanstvenoj suradnji između Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, od ove godine ZKVH će biti jedan od suorganizatora kroatističkog znanstvenog skupa koji se svake druge godine održava u Pečuhu.

Organizacijski odbor predložio je sljedeće teme: 200. obljetnica rođenja **Ivana Mažuranića**, 100. obljetnica smrti **Antuna Gustava Matoša**, 20. obljetnica smrti **Duse Šimare Pužarova**, 100. obljetnica početka I. svjetskog rata, kao i istraživanja s područja znanosti o književnosti, jezikoslovlja, povijesti, kulturne povijesti.

Na skupu će sudjelovati ravnatelj Zavoda **Tomislav Žigmanov** s temom *Prvi svjetski rat u hrvatskoj književnosti u Vojvodini* i **Katarina Čeliković** s temom *Književnost u starom tečaju časopisa 'Klasje naših ravni' (1935. – 1944.)*.

Predstava *Testament* večeras u Lemešu

LEMEŠ – Večeras (petak, 17. listopada) u Lemešu gostuje dramska skupina KUD-a *Primorka* iz Krasice kod Rijeke (Republika Hrvatska), s predstavom *Testament*. Predstava će biti igrana u Domu kulture s početkom u 20 sati. Cijena ulaznice za odrasle iznosi 150, a za djecu 50 dinara.

Književna večer u Hrvatskom domu

SOMBOR – U Hrvatskom domu u Somboru sutra (subota, 18. listopada) bit će predstavljena knjiga **Antuna Kovača** *Pisma, ljubav i/kavica* i književni časopis *Klasje naših ravni*. Na promociji će, osim Kovača, govoriti i **Milovan Miković** i **Stipan Stantić** iz Subotice. U programu će sudjelovati i pjevačka skupina HKUD-a *Vladimir Nazor*. Početak je u 20 sati.

Z. V.

Koncert *Alaj ću se naigrati* u Subotici

SUBOTICA – Folklorni koncert pod nazivom *Alaj ću se naigrati*, zajedničkim snagama priređuju HKC *Bunjevačko kolo* i OKUD *Mladost* iz Subotice. Koncert će biti održan u nedjelju 19. listopada u subotičkoj Dvorani sportova, s početkom u 19 sati. Kao gosti koncerta nastupit će plesači MKC-a *Népkör*. Ulaznice po cijeni od 300 dinara za odrasle i od 150 dinara za djecu mogu se kupiti u prostorijama oba društva, kao i na blagajni Dvorane sportova na dan koncerta.

Jesenska izložba Likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo*

SUBOTICA – Jesenska izložba članova Likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo* bit će otvorena u utorak 21. listopada u galeriji Otvorenog sveučilišta u 18 sati. Postav će činiti preko 40 slika 24 autora. Izložbu će otvoriti **Mato Groznica**, podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. Izložba je prodajnog karaktera, a izloženi radovi moći će se pogledati do 27. listopada.

Audicija za dramski odjel

SUBOTICA – Nakon duljeg razdoblja HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice ponovno formira dramski odjel koji će se sastojati od dvije skupine: sekcije za djecu i sekcije za odrasle. Dječja dramska sekcija započet će s radom idućeg mjeseca a u predviđenom programu, osim scenskih nastupa, planira se suradnja s radijom i televizijom. Audicija za dječju dramsku sekciju bit će održana u subotu, 25. listopada, u 16.30 sati u prostorijama *Bunjevačkog kola*. Audiciji mogu pristupiti djeca od 9 godina na više i potrebno je da pripreme jednu recitaciju, anegdotu ili vic te da otpjevaju jednu pjesmu po vlastitom izboru. U žiriju će biti ravnateljica Dječjeg kazališta u Subotici **Marta S. Aroksalaši**, **Marjan Kiš** i **Nevena Mlinko**. Dramsku sekciju za djecu pri HKC *Bunjevačko kolo* vodit će Nevena Mlinko. Organizatori pozivaju svu zainteresiranu i talentiranu djecu da se pripreme i dođu na audiciju.

DAMIR MEDVEŠEK, SLIKAR

Umjetnost živi iako se nekad doima da je nema

Vjerujem u umjetnost i njenu snagu. Snagu koja je u biti pokretač i trag jednog naroda i kulture

Hrvatski slikar **Damir Medvešek** sudjelovao je na ovogodišnjem sazivu likovne kolonije *Stipan Šabić*, doduše samo indirektno, poslavši svoj rad organizatorima ove likovne manifestacije u Subotici. Medvešek je diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u slikarskoj klasi profesora **Zlatka Kauzlerića Atača**. Dugo je prisutan na likovnoj sceni, budući da sustavno izlaže od 1985. godine. Izlagao je na više samostalnih i skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Ističe se i po tomu jer mu se djela nalaze u zbirkama slavnih svjetskih ličnosti, obitelji i tvrtki: **Caroline od Monaca**, Kennedy, La Martina, Lacoste, Fashion Brioni, Mercedes, Cartier... Zaposlen je kao majstor slikar u slikarnici Hrvatskog narodnog kazališta. U istoj ustanovi potpisao je više od pet stotina slikarskih izvedbi za scenu, a posebno mu je zapažena scenografija za dramsku predstavu *Kralj Lear* na Brijunima. Savjetnik je Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Ukratko, predstavite nam vaš rad – priču koja se krije iza vaših slika?

Na to ću pitanje odgovoriti kao običan čovjek, kakav jesam. Iza mog rada, bez obzira na temu i motiv, postoji moje pravo ja izvan službenih okvira. Svjetovi koji su čarobni i nedokučivi. Život u kojem nema nepravde, gdje vlada nekakav savršeni mir kao u vrijeme dok sam još bio dječak, ležao na livadi slušajući cvrkut ptica i promatrao bijele paperjaste oblake koji putuju nebom.

Planirate li neku izložbu u Srbiji?

Naravno da bih volio izlagati i u Srbiji, ali me netko mora prvo pozvati. Smatram da kultura povezuje narode i da gradi zdrave temelje za dobre odnose među ljudima.

Kako ocjenjujete stanje na likovnoj sceni u Hrvatskoj, te kako vidite svoju poziciju na njoj?

Situacija na likovnoj sceni u državama poput Hrvatske, koje su pogođene recesijom, zaista teška. Kad ljudi nemaju za kruh, ne mogu odhraniti djecu. Mladi lutaju besciljno gledajući kako da odu van. Umirovljenici kopaju po kantama za smeće. Ja tu ne vidim ništa lijepo, iako stvaram. Pa tako i druge moje kolege. Umjetnost zamire i rađa se. E, sada, tko će preživjeti od nas umjetnika taj filter, teško je reći. Ali ja vjerujem u umjetnost i njenu snagu. Snagu koja je u biti pokretač i trag jednog naroda i kulture. Mogu samo reći da su mladi umjetnici užasno zakinuti i da im je jako teško i da je i tu odljev kadra van vrlo velik. Ali umjetnost živi iako se nekad doima da je nema. Gdje sebe tu

vidim? Tu sam gdje sam. Živim, radim, stvaram. Sretan sam što mogu raditi ono što volim te da mogu prehraniti djecu od toga. To je rijetki privilegij koju danas ima malo ljudi. Nitko ne zna što će nam budućnost donijeti, ali jedno znam: stvarat ću dokle god me Gospodin ne odluči pozvati k sebi. Umjetnost je moj životni odabir i ta me *bolest* neće pustiti dok ne umrijem.

Poslavši sliku, indirektno ste sudjelovali na likovnoj koloniji Stipan Šabić u Subotici. Kakva saznanja imate o kulturi i uopće o životu Hrvata u Srbiji?

Puno saznanja nemam. Ali znam da kao manjina negujete svoju kulturu i čuvate je za buduća pokoljenja. Vjerujem da vam kao manjini nije lako. Znam da se prema vama, Hrvatima u Srbiji, država ne odnosi bajno. I da ste

prošli svoju kalvariju. Rat je daleko iza nas. Treba ga zaboraviti, a politika svake države je da se brine o svim manjinama koje tamo žive.

Zanimljivo je da se vaša djela nalaze u kolekcijama svjetski poznatih ličnosti i tvrtki. Kažite nam više o tomu?

Da točno je da se dosta mojih djela nalazi po svjetskim kolekcijama. To se desi. Kako? Rekao bi kada kao umjetnik zadovoljiš sve faktore. Rad, upornost i vjera u sebe, izazovu faktor sreće. A talent? To je par posto od 100 jedinica. Većini se ne posreći. Ali treba ustrajati, to je slatko-slani put umjetnosti. Kada netko dostigne vrhunsku kvalitetu, ne govorim tu o pomodarstvu, ljudi počnu to prepoznavati. Daljnji ciljevi? Dokle god me ruka i oko sluša. Samo nebo je granica.

D. B. P.

TOMISLAV ŽIGMANOV, *MINIJATURE VLASTITOSTI*,
MATICA HRVATSKA, 2014.

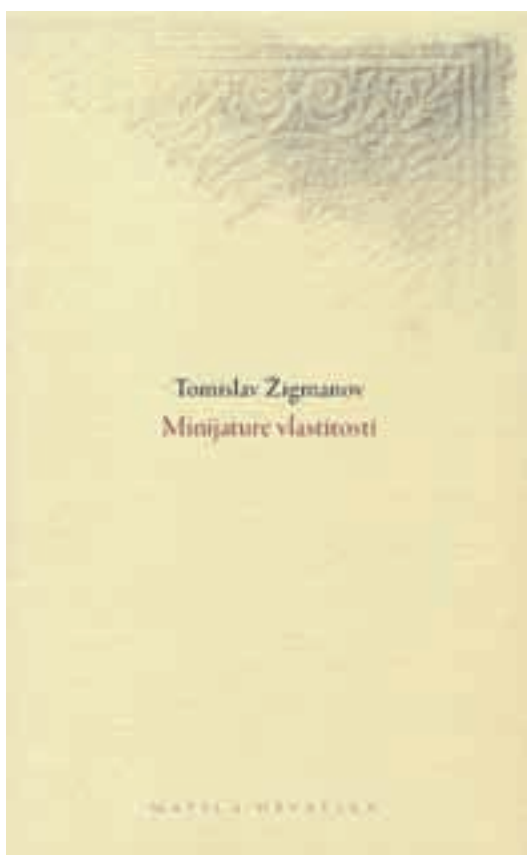
Pjesnik maloga starinskog svijeta

Tomislav Žigmanov predstavlja se kao uvjereni
zagovornik svojega mikrouniverzuma,
bilježi urednik knjige Tonko Maroević

Kao 10. knjiga po redu u biblioteci *Podzvizd* Matice hrvatske, koju uređuje akademik **Tonko Maroević**, početkom listopada iz tiska je izašla nova knjiga pjesama **Tomislava Žigmanova** naslovljena *Minijature vlastitosti*, a podnaslovljena *Krajolici života i životopisi zavičaja*, objavio je portal www.zkvh.org.rs. Riječ je o 70-ak pjesama koje su podijeljene u tri, obimom, nejednake cjeline (*Ugrizi rascjepa života*, *Nježnosti dodira zemlje* i *Cjelovi blizine neba*), a u knjizi su sabrane naslovom i podnaslovom određenom sadržajnom intencijom – ono vlastito u minijaturnome ispjevano je kroz egzistencijalne dionice života i njihovu užljubljenost u zavičajne krajolike.

U svojem će pogovoru akademik Maroević u tome smislu istaknuti kako »naslov zbirke *Minijature vlastitosti* s jedne strane stavlja naglasak na malenost i skromnost povoda, no s druge strane insistira na jakom osobnom udjelu, neponovljivoj specifičnosti individualnog slučaja«.

Sumarno ocjenjujući najnoviju, inače njegovu četvrtu, knjigu pjesama, akademik Maroević je zabilježio: »Zbirkom *Minijature vlastitosti* Tomislav Žigmanov predstavlja se kao uvjereni zagovornik svojega mikrouniverzuma, pjesnik 'maloga starinskog svijeta' sa svim svojim ograničenjima i dražima. Njegovo je pjesništvo ikonografski vrlo homogeno, ne baš deskriptivno ali izrazito evokativno i asocijativno. Uz eliptičnu slikovitost možda je još važnija ritmička sažetost, sklonost vrlo kratkom stihu, često baš

jednosložnicama kumulativnog zamaha, te rimama i asonancama, paralelizmima i zrcalnim inverzijama, repeticijskim i varijacijama motiva, igrama riječi i etimološkim doskočicama. Uz izrazite regionalizme i vlastite kovanice, neologizme, suzdržana i pomalo hermetična sintaksa uvećava faktor začudnosti i pomaže relativiziranju doslovnosti, jednoznačnosti, odnosno pridonosi povremenom dohvaćanju onih protega i značenja zbog kojih poeziju i čitamo.«

Kao glavna urednica Matice hrvatske, knjigu potpisuje **Romana Horvat**, likovno oblikovanje je djelo **Marcela Bačića**, a lektorica je **Sandra Tribuson**.

D. B. P.

Krizantema za Belu L.

Posljednjih desetak godina u regiji niču festivali i slična događanja koji promoviraju ostvarenja (filmove, literaturu, video igre...) iz horor i fantasy žanrova. Na ovom se planu, gradovima poput Beograda, Zagreba, Varaždina, Zaječara, Ljutomera, prošle godine priključila i Subotica s festivalom *Hrizantema* čije će drugo izdanje biti priređeno od 30. listopada do 2. studenoga. Jedan od povoda za pokretanje ovoga festivala je i zanimljiv gradski *pedigre* odnosno podatak da je prvi i vjerojatno najčuvaniji tumač lika Drakule u povijesti filma, **Bela Lugosi** (1882. – 1956.), jedno vrijeme, početkom XX. stoljeća, živio upravo u Subotici te u ovdašnjem kazalištu i započeo svoju glumačku karijeru, ostvarivši više manjih uloga. Međutim, postoji još jedna veza kasnije holivudske zvijezde s ovim krajem: njegova majka **Paula de Vojnich** potječe iz poznate obitelji bunjevačkih Hrvata.

Odlazak u Ameriku i tamošnji uspjeh u svijetu horor filmova (u prvom redu *Drakule* iz 1931. godine) zasjenili su Lugosijevu raniju nimalo beznačajnu kazališnu reputaciju u Mađarskoj, i trajno ga identificirali s ulogom **Bram Stokerovog** vampira.

O specifičnosti Lugosijeve glume, **Vic Pratt** iz Britanskog filmskog instituta zapisao je sljedeće: »Unatoč tužnoj činjenici da je tako često bio 'potrošen' u sporednim ulogama, ili viđen kako pruža odlične role u nedostojno siromašnim produkcijama, Lugosi bi pristupao svakoj od uloga s odlučnošću. Lugosija je uvijek fascinantly gledati. Nitko ne nastupa kao Bela: način na koji koristi te intenzivne, prodorne oči; njegova osobitost pri izgovaranju teksta; čudne geste koje čini rukama. Bez premca u svom prikazu zlog lika, on kao da kanalizira čistu radost zla; nijedan vampir, ludi znanstvenik ili majmun-čovjek nikada svoj posao neće obavljati tako strašno veselo.«

Voljeli mi ovog glumca ili ne, te smatrali horor trivijalnim žanrom ili ne, Bela L. je legenda koja ima svoju zvijezdu na *Holivudskoj stazi slavnih*. Los Angeles, gdje počiva na Groblju sv. Križa, je daleko, no neka ovo kratko podsjećanje na velikanu bude i u svojstvu krizantema koje u povodu Dana svih svetih nosimo na grobove pokojnih.

D. B. P.

TREĆI EKUMENSKI SUSRETI ZBOROVA U ZEMUNU

Jedinstvo različitosti

Rimokatolički, protestantski i pravoslavni zborovi u svojim su nastupima pokazali različite načine crkvenog pjevanja

U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, u Zemunu u nedjelju 12. listopada, održani su treći Ekumenski susreti zborova crkvenog pjevanja, pod geslom *Kao što si ti oče u meni i ja u tebi tako neka i oni u nama budu jedno*. Nazočne je tom prigodom pozdravio župnik i domaćin **Jozo Duspara** inicijator manifestacije, a susrete je otvorio domaći zbor *Svete Cecilije*. Na okupljanju koje se održava već treću godinu za redom, sudjelovali su, osim

zboru *Sveta Cecilija* iz Zemuna pod dirigentskom palicom **Mine Bošnjak**, zbor *Mozaik* iz Beograda pod vodstvom **Ivane Šljivić**, Umjetnički ansambl *Kralj Petar Prvi* iz Beograda pod ravnanjem **Miloša Markovića**, zbor crkve Svetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca kojega vodi dirigentica **Vlasta Malešević** i crkveni zbor *Sveti Vladika Nikolaj Srpski* iz Nove Pazove pod vodstvom **Tamare Pajdić**.

Rimokatolički, protestantski i pravoslavni zborovi su u svojim

nastupima pokazali različite načine crkvenog pjevanja. Svi zborovi su na kraju skupa otpjevali pjesme *Milost* i *Tebe pojem*, poručivši na taj način da jedinstvo različitosti nastaje ukoliko se vjera zaista prakticira i živi kroz molitvu i živu pjesmu.

Održavanje trećeg ekumenskog susreta zborova pomogla je Uprava za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama Ministarstva pravde Republike Srbije, čiji je predstavnik **Gavrilo Grban** također bio nazočan. On

je istaknuo veoma dobru suradnju Srijemske biskupije i uprave u proteklom razdoblju i ukazao na značaj ekumenskih susreta kao i njihov doprinos daljnjem unapređenju dobrih međuvjerskih odnosa. Skupu je nazočio i biskup Srijemske biskupije mons. **Đuro Gašparović** koji je tom prigodom pozdravio sve prisutne sudionike i posjetitelje. Svim gostima i dirigentima, župnik Jozo Duspara je na kraju večeri podijelio zahvalnice za sudjelovanje na ovim susretima.

S. D.

Književni natječaj *Za lipu rič* 2014.

SONTA – U povodu manifestacije *Šokačko veče 2014.*, KPZH *Šokadija* iz Sonte objavljuje književni natječaj *Za lipu rič* 2014. Na natječaj se mogu prijaviti autori s neobjavljenim pjesmama, pisanim šokačkom ikavicom.

Autori na natječaj mogu prijaviti do 3 (tri) neobjavljene pjesme. Ukoliko se šalju poštom, pjesme moraju biti otiskane ili tiskane na formatu A4. Pjesme prispjele na natječaj ne vraćaju se autorima.

Odluku o nagradama donijet će prosudbeno povjerenstvo, imenovano od predsjedništva *Šokadije*. Pet prvoplasiranih pjesama bit će nagrađene, a najbolja i javno pročitana na *Šokačkoj večeri 2014.* u Sonti, 22. studenoga 2014. godine.

Natječaj je otvoren do 31. listopada 2014. godine. Pjesme u pisanom obliku treba dostaviti na adresu: KPZH *Šokadija*, Vuka Karadžića 22, 25264 Sonta, s naznakom *Za natječaj*, ili u elektroničkom obliku na adresu ivanandrasic@yahoo.com.

Za sve informacije nazovite na telefon broj: 025/793-218 ili 064/6590-719 (Ivan Andrašić).

TAVANKUĆANI NA SAJMU ZELENA OAZA U GAREVCU

Potencijali i mogućnosti razvoja

D o prije rata u selu Garevac, u općini Modriča u Bosni i Hercegovini živjelo je tri tisuće stanovnika, a danas ih tamo živi oko 150. Zaklada *Otvorena kuća* sebi je postavila za cilj oživljavanje Bosanske posavine, putem informiranja svakog pojedinca o mogućnostima povratka na svoja imanja, o pojedinim poticajnim poljoprivrednim

programima i sličnim oblicima pomoći. Zaklada je održala nekoliko edukativnih i kulturnih tribina, okruglih stolova i radionica od 2007., a svoje je aktivnosti održavala i kroz IPA projekt Europske unije pod nazivom *Zelena oaza*, u kojem su kao partner surađivali sa školom u Slavskom Brodu, pri čemu je nositelj projekta je bilo Hrvatsko kulturno društvo *Napredak* iz Bosne i Hercegovine. Tijekom prosinca odvijat će se završnica ovoga projekta, pa je u povodu toga *Otvorena kuća* organizirala sajam *Zelena oaza*. Na ovaj sajam pozvani su i predstavnici HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, koji su tom prigodom prigodom predstavili suvenire od slame i turističku ponudu Tavankuta.

U okviru sajma organiziran je i okrugli stol na temu Ekološka poljoprivreda-ekonomska neovisnost. Teme su se odnosile na očuvanje biološke raznolikosti, proizvodnju zdrave hrane, razvoj ruralnog turizma, stvaranje mreže solidarne razmjene proizvođača i potrošača i razvoj malih i srednjih obiteljskih gospodarstava. »U okviru ovog studijskog putovanja predstavnici HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta upoznali su se s potencijalima i mogućnostima razvoja seoskog turizma, uspostavljeni su novi kontakti i dogovoren uzvratni posjet i suradnja s domaćinima koji su ostvarili ozbiljne rezultate u okviru projekta IPA II.«, izjavio je **Ladislav Suknović** predsjednik HKPD *Matija Gubec*

Povezivanje Tavankuta i Garevca pomogla je Zagrebačka županija i zamjenik župana **Rudolf Vujević**, s ciljem da Tavankućani i domaćini razmijene iskustva vezana za europske projekte, a koja bi koristila budućim aktivnostima između Hrvatske i Srbije.

I. D.

U APATINU ODRŽAN

Sajam stvaralaštva seoskih žena Vojvodine

U glavnoj apatinskoj ulici u subotu, 11. listopada, održan je VI. sajam stvaralaštva seoskih žena Vojvodine. Uz nastupe ženskih pjevačkih i folklornih skupina, članice ženskih seoskih udruga izložile su rukotvorine i suvenire, a otvorene su i postavke skulptura **Jovane Momčilović** iz Apatina i proizvoda projekta Inovativni sustav za unapređenje znanja i vještina – *Znanje svima*. Sajam su otvorili pokrajinski tajnik za gospodarstvo, upošljavanje i rodnu ravnopravnost **Miroslav Vasin** i predsjednik općine Apatin

dr. **Živorad Smiljanić**. »Ovdje je danas Vojvodina prepoznatljiva po svojoj multietničnosti, najvećem ponosu Pokrajine. Danas su u Apatinu prisutni predstavnici svih nacionalnih manjina koje žive u Vojvodini, svaka sa svojom osobenom kulturnom ponudom«, rekao je među ostalim **Miroslav Vasin**. Na sajmu su sudjelovale i žene iz seoskih sredina apatinske općine.

I. A.

U DREVNOJ OSJEČKOJ TVRĐI

Vino i umjetnost

U drevnoj osječkoj Tvrđi prošloga vikenda održana je *Večer vina i umjetnosti*, večer u kojoj su se ponajbolja slavonsko-baranjska vina sljubila s tamburicom, jazzom, izložbama i rapsodijom svjetla. Program je to Osječko-baranjske županije i Turističke zajednice, Regionalne razvojne agencije i Udruge Decanter, a realiziran je na destinacijama Kazamata i galerije Waldinger te Regionalne vinoteke. Uz petnaestak proizvođača vina iz osječko-baranjske županije i njih 7 – 8 iz susjednih vinogorja Iloka, Orahovice i Kutjeva bilo je i nekoliko iz Moslavine i Prigorja. Oslikavajući svjetlosnim efektima zidove Tvrđe, gosti iz Pečuha pridonijeli su ljepoti

događaja a čak nekoliko izložbi, majstora skulptura od slame, **Nikole Fallera** te umjetnika **Nevena Petrovića**, **Petra Mrše** i **Davora Konjikovića** te izložbu fotografija **Jelene Blagović** mogli su pogledati brojni posjetitelji i uživati u odličnoj glazbi osječke jazz grupe te tamburaškog sastava *Kandžija*.

S. Ž.

ODRŽANA X. SJEDNICA SAVJETA MZ SONTA

Pred Sonćanima kapitalna investicija

Na X. sjednici Savjeta MZ Sonta, održanoj 13. listopada, osim proceduralnih točaka dnevnog reda, poput zamjene člana Savjeta **Dragana Popovića** s liste SRS **Markom Macurom** i popune nadzornog odbora **Goranom Matićem** (SPS), zbog ostavke **Marka Šegrt** (DSHV), članovi Savjeta su pozitivnim komentarima popratili informaciju o radovima na dovršenju izgradnje II. faze Lovačkog doma u Sonti. Najviše rasprave izazvala je informacija o dodjeli bespovratnih sredstava na temelju učešća na natječaju pokrajinskog Tajništva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, za sufinanciranje gradnje I. faze glavnog gravitacijskog kolektora za fekalnu kanalizaciju. Vrlo skeptičan bio je **Dragan Radonić** iz skupine SNS-a, ostali su iskazali pozitivno raspoloženje prema najvećoj kapitalnoj investiciji u posljednjih nekoliko desetljeća. Članovi su jednoglasno odobrili i sredstva u iznosu od 300 000 dinara za sufinanciranje I. faze horizontalne hidroizolacije zidova crkve Svetog Lovre, te po 20 000 dinara OKUD-u **Ivo Lola Ribar** i KPZH *Šokadija* za pomoć u organizaciji manifestacija *Grožđebal 2014.* i *Šokačko veče 2014.*

I. A.

DUHOVNA OBNOVA SVEĆENIKA SRIJEMSKE BISKUPIJE

»Krist je u sebi ponudio konačni lik prezbitera«

U Petrovaradinu je organizirana 13. listopada duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije koji djeluju u Srijemu. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dragan Muharem**, svećenik Subotičke biskupije, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik lista *Zvonik*.

Tema duhovne obnove bila je *Hode i ne more se (Iz 40,31) – Svećenici u današnjoj kulturi*.

Voditelj duhovne obnove predstavio je svećenicima istraživanje *Priester 2000*, od **Paula Zulehnera** i **Ane Hennersperger**, koje je provedeno u Hrvatskoj, Švicarskoj, Austriji, Poljskoj i Njemačkoj u kojoj je obuhvaćeno preko 3000 svećenika, a u Hrvatskoj 333 – studij koji pod raznim vidovima govori o svećeničkom identitetu i njegovoj ugroženosti.

»Koliko god se možda a priori smatraju nepouzdanim različita sociološka istraživanja, ona daju dva dobra razloga: s jedne strane svećenici bolje upoznaju sami sebe – osobne redove; s druge strane pomažu svećenicima suočiti se sa stvarnošću (kakva god da je) i sa javnošću (kako nas ona percipira)«, rekao je vlč. Muharem.

U nastavku razmišljanja voditelj je ukazao da, ako se Crkva trudi (p)ostati važnim čimbenikom u nekom društvu, tada mora nastojati barem, u svojoj povijesnoj ljudskoj dimenziji, kao ustanova i zajednica ljudi, kako bi na svjetlima planirala i gradila, a na sjenama korigirala svoju sadašnjost, a jednako tako i svoju budućnost. Ono što

valja svećeniku uvijek promišljati jeste osobni svećenički identitet. To nije nešto što se pretpostavlja, nešto što je jednom zauvijek zadano, jer se svećenici mijenjaju kao što se i sve oko njih mijenja, govorio je vlč. Dragan.

»Svakako da postoje bitne svećeničke oznake koje se ne mijenjaju: svećenik sutrašnjice neće trebati manje nalikovati Kristu od svećenika današnjice. Kada je živio na zemlji, Krist je u sebi ponudio konačni lik prezbitera. No, i svećenička služba mora se prilagoditi svakom vremenu i svakom životnom ozračju«, naglasio je vlč. Muharem.

Duhovna obnova je nastavljena, nakon prigode za svetu ispovijed, klanjanjem u crkvi Svetog Jurja mučenika u Petrovaradinu.

T. Mađarević

IN MEMORIAM

VALENTINA KUJUNDŽIĆ

1992. – 2011.

Teško je živjeti, suze kriti, u srcu plakati, a nasmijati biti.

Sveta misa održat će se u crkvi Isusova Uskrsnuća u nedjelju, 19. X. 2014. u 9 i 30.

Tvoji: tata Tomica, mama Sandra, braća Dario i Mateo i sestra Kristina.

IN MEMORIAM

STIPE DULIĆ

1937. – 2014.

Poslije kratke i teške bolesti preminuo je 10. listopada.

Sretni smo što smo te imali.

Počivao u miru Božjem!

Ožalošćeni: supruga Vera, djeca Davor i Slaven s obiteljima, sestre Anica i Tilka s obiteljima

Zahvala za plodove zemlje

Članovi HBKUD-a *Lemeš* i MKUD-a *Németh László* obučeni u narodnu nošnju uzveličali su svečanu svetu misu u nedjelju 12. listopada u 17 sati u mjesnoj crkvi Rođenja blažene Djevice Marije u Lemešu kada su prinijeli plodove zemlje i tako zahvalili Bogu za obilan urod. Ovogodišnja obilna kiša bila je i više nego blagorodna pa je tako osigurala pune ambare i smočnice, te paletu šarenih boja i oblika pred žrtvenikom. Na sam blagdan sv. Marka Lemešani su započeli molitvu za letinu, a zatim je nastavili kroz godinu preko zavjetnog dana sv. Ivana i Pavla, zahvalne mise za Dužijancu te blagdana sv. Ilije Gromovnika, a završili je zahvalnom svetom misom kojom su plodove ljudskog rada po Božjoj milosti prostrli pred oltar Gospodnji. Kako se većina pučanstva bavi poljoprivredom i tako osigurava sopstvenu egzistenciju od velike je važnosti da Božji blagoslov bude nad njihovim radom, te tako pospješi mukotrpan posao i budi nadu u siguran uspjeh.

Ž. Z.

VIJESTI

Posveta subotičke stolne bazilike

Obljetnica posvete stolne bazilike sv. Terezije Avilske u Subotici svečano je proslavljena 14. listopada dvojezičnom svetom misom koju je uz prisustvo dvadesetak svećenika subotičke biskupije predvodio subotički biskup, mons. dr. **Ivan Penzeš**. Homilija na mađarskom jeziku je bila povjerena katedralnom župnom vikaru vlč. **Laszlu Tojzanu**, dok je na hrvatskom jeziku propovijedao katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**. Pjevanje pod svetom misom predvodio je katedralni zbor pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Sutradan, 15. listopada, proslavljeno je proštenje zaštitnice katedrale svete Terezije Avilske koja je ujedno i zaštitnica grada Subotica.

N. G.

Održana tribina Dan Gospodnji

Tribina *Djeca smo Abrahama* s temom *Dan Gospodnji* održala se jučer, 16. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Govornici na tribini bili su predstavnici Srpske pravoslavne crkve, Rimokatoličke crkve, Evangeličke kršćanske crkve, Reformirane kršćanske crkve, Islamske vjerske zajednice i Židovske vjerske zajednice.

Tribina se održala uz potporu beogradske Fondacije **Conrad Adenauer**.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Svojim naukom i mnogim čudima u korist čovjeka Isus je k sebi privlačio mnoge. Ljudi su mu dolazili da čuju njegovu riječ i u njoj pronađu utjehu i usmjerenje, a mnogi i da od njega zatraže ozdravljenje za sebe ili svoje bližnje. Iako je Isus bio prijatelj čovjeku, nisu svi željeli njegovo prijateljstvo. Velikaši narodni željeli su njegovu smrt, ali budući da nisu imali razlog ubiti ga morali su Isusa izazvati da učini ili kaže nešto što bi se moglo protiv njega upotrijebiti.

LICEMJERNI FARIZEJI

Evangelja nam na više mjesta prenose kako su Isusu farizeji željeli namjestiti klopku, klopku od laskavih riječi koje izlaze iz opakog srca. Svojim ljubaznim pristupom u kojem se prikazuju kao oni koji žele od Isusa čuti savjet i usmjerenje, oni zapravo skrivaju svoje zle namjere. Njima ne treba Isusova pouka, oni ga se žele riješiti, žele pritom prikriti zlo koje se javilo u njihovom srcu. Laskavim riječima oslikavaju nepostojeću zbilju, a iza nje skrivaju postojeće namjere. Čemu to skrivanje? Skrivanje namjera u svom podnožju ima uvjerenje kako su te namjere zapravo loše, neispravne, one su nešto s čime se na van ne slaže. Onaj tko skriva nešto želi se prikazati drugačijim nego što jest, ne želi otkriti svoje pravo lice, već prikazuje lažno.

Farizeji i herodovci žele Isusa uhvatiti u riječi i postav-

Boga ne možemo prevariti

ljaju mu zamku poslije prisposode o svadbenoj gozbi u kojoj su se prepoznali u onima koji su odbili poziv. Razumjeli su Isusovu poruku te shvatili da on vidi nakane njihovih srdaca. Razotkriveni su i zato se žele Isusu osvetiti umjesto da se mijenjaju. Ovim činom na vidjelo izlazi opakost njihovog srca. Ona se ne pokazuje na grub i osoran način, već vrlo prefrigano i fino – licemjerno.

Savjet koji traže farizeji i herodovci: »Je li dopušteno dati porez caru ili nije?« (Mt 22, 16) otkriva njihovo licemjerje, jer su i sami plaćali porez, a sada Isusa pitaju je li on za ili nije. U to vrijeme svi su morali Rimljanima plaćati porez, jer su oni vladali nad Židovima. Ipak među Židovima su postojala različita mišljenja o tome, a išla su iz krajnosti u krajnost. Tako su saduceji bili za svaki oblik suradnje s Rimljanima, pa i za porez, dok su u drugoj krajnosti bili zeloti koji su zagovarali oružanu borbu protiv Rima i rimske vlasti. Nakana farizeja bila je uvući Isusa u taj spor pa ga optužiti. Priklanjanje bilo kojoj od ove dvije strane za njega je bilo opasno.

ISUS VIDI NAKANE LJUDSKOG SRCA

Iako su farizeji nastupili lukavo, skrivajući svoje namjere, nisu uspjeli nauditi Isusu. To je zato što Isus vidi nakane ljudskog srca, pa je tako prozreo i farizeje. No, iako ih je odmah razotkrio, nije ih oštro otjerao, nego prihvaćajući njihovu igru dajući im za trenutak nadu da će uspjeti ostvariti svoju nakanu, ali ih onda izlaže pouci koju nisu očekivali: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje« (Mt 22, 21). Neshvatljiva je snaga jednostavnosti njegovog duha koji vidi u ljudsko srce te razlikuje

privid od zbilje. Njegovo je srce slobodno od taštine i pohlepe te je spremno vršiti volju Očevu.¹ Sloboda njegovog srca dolazi iz poslušnosti Ocu. Iz te slobode on daje odgovor koji je zlonamjernike posramio u njihovoj namjeri, učinio ih potpuno nemoćnima i poraženima. Za njega nije bilo niti će biti tajne skrivene u ljudskom srcu. Njemu se zla namjera ne može prikriti lažnom ljubaznošću. Pred njim smo potpuno razotkriveni.

CARU CAREVO, A BOGU BOŽJE

Izgled novca u Isusovo vrijeme na kojem je bio carev lik upućuje na to što je carevo. Ali, što je to Božje? Car je u svoj novac utisnuo svoj lik, a gdje je Bog utisnuo svoj? Kod stvaranja čovjeka Bog je svoju sliku utisnuo u njega, stvorio ga je na svoju sliku i svoj dah udahnuo u njega. Pa ako novac pripada caru, onda čovjek pripada Bogu.

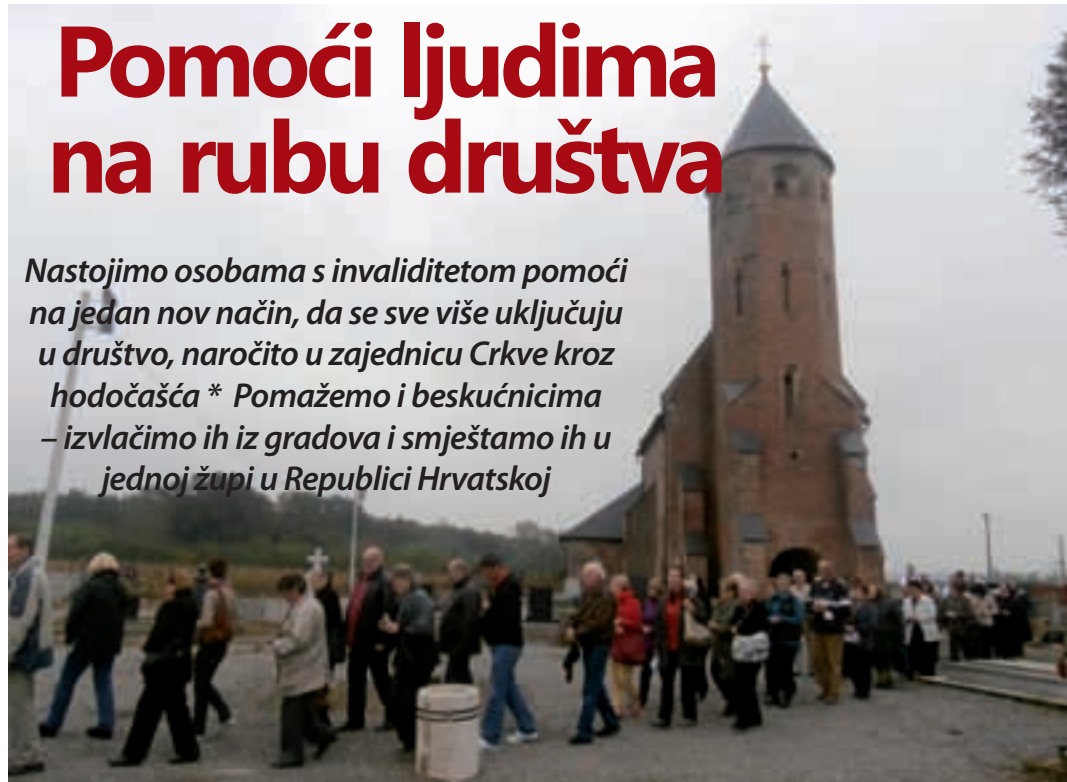
Ne pripadaju Bogu povremene molitve, prazne i bez pobožnosti, simpatični običaji i prigodne posjete crkvi. Njemu pripada čovjekovo srce. Farizeju su caru davali carevo, ali Bogu nisu njegovo. Oni su izvana bili pobožni, no njihovo srce nije pripadalo Bogu. Najgore je bilo što to nisu ni sami sebi priznali, već su se smatrali boljima od drugih. A kako je danas? Ni danas nije mnogo drugačije, i naša vjera je farizejska. Smatramo se pravednima pred Bogom, usuđujemo se smatrati boljima od nekih za koje smo sami procijenili da nisu revni kršćani poput nas. A gdje nam je srce? Jesmo li ga dali Bogu? Bogu se srce daje cijeli život.

¹ Usp. Ante VUČKOVIĆ, Stupica od riječi, u: Ante CRNEČEVIĆ (ur.), *Povode ih na goru*, Zagreb, 2007., 233-236.

VLČ. DRAGUTIN GORIČANEC, POVJERENIK PASTORALA ZA OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE I DUHOVNIK U ZAGREBAČKOM CARITASU

Pomoći ljudima na rubu društva

*Nastojimo osobama s invaliditetom pomoći na jedan nov način, da se sve više uključuju u društvo, naročito u zajednicu Crkve kroz hodočašća * Pomažemo i beskućnicima – izvlačimo ih iz gradova i smještamo ih u jednoj župi u Republici Hrvatskoj*

ali neke povjeruju i prihvate našu pomoć i sudjeluju u svim aktivnostima.

Na osnovu vaših dosadašnjih iskustava i razgovora s mnogima od njih, jeste li stekli neki zaključak o tome gdje leži uzrok problema, posebice kod ljudi koji žive takvim životom?

Najčešći uzrok je u obitelji, gdje nešto nije bilo u redu. Tako su ljudi vremenom postali alkoholičari ili ovisnici o drogi, ili su se počeli baviti prostitucijom. Prostitutke često znaju biti i prevarene, jer im se obeća pošten posao konobarice ili slično, ali onda se one zarobe, oduzmu joj se dokumenta, zaprijeti im se, tako da postaju robovi. Tada zapadnu u depresiju, počnu razmišljati o samoubojstvu. Kada im se pomogne da povjeruju u Isusa koji ih jedino može iz tog pakla izvući, i kada im mi kao udruga nastojimo objasniti da ćemo im kao zajednica duhovno i materijalno pomoći, povjeruju i onda su u stanju izaći iz toga.

Jesu li ostale župe prepoznale korisnost vaše udruge i počele se baviti rješavanjem takvih problema i u okviru svojih zajednica?

Ukoliko je netko zainteresiran, rado ću ispričati i podijeliti svoja iskustva i probleme i poteškoće s kojima se tu susrećemo i kako ih rješavamo. Bilo bi lijepo poraditi na rješavanju takvih problema i u drugim župama, jer takvih ljudi je u današnje vrijeme zaista mnogo, a potrebna im je potpora i pomoć šire društvene zajednice.

Suzana Darabašić

Prilikom posjeta hodočasnika iz Zagreba, jedan od svećenika koji je došao posjetiti Svetište, bio je i vlč. **Dragutin Goričanec** povjerenik Pastoral za osobe s posebnim potrebama Zagrebačke nadbiskupije, duhovnik u zagrebačkom Caritasu i voditelj humanitarne udruge JOB. Udruga je osnovana 1999. godine, a svrha joj je pomoći invalidnim osobama i omogućavanje sudjelovanja u aktivnostima župne zajednice najčešće kroz hodočašća koja se vrše prijevozom specijalnim autobusima. Na ideju župnika Goričaneca, ova udruga bavi se i ljudima na rubu društva, kojima se nastoji pomoći na jedan novi način, uključujući ih u društvo putem hodočašća gdje se, kako ističe vlč. Goričanec, želi da kroz zajedništvo ostanu zajedno s Bogom.

Kako ste došli na ideju da na ovakav način pomognete ljudima, kojima je, čini se, u današnjim uvjetima pomoć zajednice najpotrebnija?

Uvijek sam razmatrao, pogotovo kao student, što učiniti za takve ljude i primjetio sam

da su oni nekako zapostavljeni i u samoj Crkvi i da nemamo dovoljno sluha za njih, kao ni rješenja. Jednostavno sam se molio i pred Presvetim dobivao sve jače poticaje da bi se njima okrenuo. A onda, kada je i sam nadbiskup bio za to da me oslobodi župe i da se na tom polju još više dam, shvatio sam da je to Božja volja i da se tome punim bićem posvetim.

Na koji način pomažete tim ljudima?

Pokušavamo nešto učiniti na tom području, gdje nastojimo osobama s invaliditetom pomoći na jedan nov način, da se sve više uključuju u društvo pogotovo u zajednicu Crkve kroz hodočašća. Za njih organiziramo prijevoz specijalnim autobusima koji imaju dizalo i druge uvjete i sadržaje i putem hodočašća želimo da jedni s drugima budemo zajedno i da kroz jedno zajedništvo ostanemo zajedno s dobrim Bogom. Na taj način mnogi postaju prijatelji jedni s drugima, a osobama s invaliditetom je puno lakše nakon duhovnih obnova. S time se organizirano bavimo već 15 godina u okviru

humanitarne udruge JOB, nastojimo pomoći i beskućnicima. Izvlačimo ih iz gradova i u jednoj župi u Republici Hrvatskoj u kojoj je župna kuća preko 15 godina bila prazna ih smještamo. Tamo se nalaze stada ovaca, koza, svinja, kokica i drugih životinja i dva velika vrta gdje oni sade određene poljoprivredne kulture. Kroz te poslove oni dobivaju smisao života, a poslije ih nastojimo uposliti. Mnogi od njih se tamo uče moliti i kroz vjeru i molitvu nastoje pomoći sebi. Pokušavamo pomoći i prostitutkama da se izvuku iz pakla i da ujedno mogu započeti raditi jedan pošten posao i živjeti moralni i vjerski život.

Kroz vaše dosadašnja aktivnosti jesu li vidljivi rezultati?

Svakako da ima prvih rezultata i mi bi voljeli da ima još više uspjeha. Beskućnici sve više shvataju da u gradu od prosjačenja ne mogu živjeti, mada ima i onih koji ne žele raditi i pored naših nastojanja da ne ostanu u gradu. Osobe koje se bave prostitucijom, prosto ne mogu vjerovati da bi mi njima pomogli i to toliko dugo dok se ne zaposle,

HRVATSKI VLADARI (I. DIO)

Piše: Dario Španović

Dolazak Hrvata

skom caru **Heraklju** da oslobodi pokrajine Dalmaciju i Panoniju od vlasti Avara i Slavena koji su u to doba bili potčinjeni Avarima. Na poziv bizantskog cara Heraklija sedam hrvatskih plemena krenulo je s područja Bijele Hrvatske, između 627. – 640. godine, prema Panoniji i Dalmaciji u borbu protiv Avara. Najznačajniji zapis o dolasku Hrvata dao je bizantski car i kroničar **Konstantin Porfirogenet** (945. – 959. godina), u svom djelu koje se smatra najznačajnijim zapisom povijesti toga doba za ovaj dio Europe *De administrando imperio* (*O upravljanju carstvom*), gdje je zapisano sljedeće: »Hrvati su u to vrijeme živjeli iza Bagibareje, tamo gdje su sada Bjelohrvati (Belohrobatoï). Od njih se odijelio jedan rod od petero braće – **Kloukas, Lobelos, Koseniz, Mouhlo i Hrobatosi** dvije sestre – **Touga i Bouga**, i došli su sa svojim narodom u Dalmaciju i našli su Avare kao gospodare zemlje. Kako su jedni s drugima ratovali nekoliko godina, Hrvati su nadvladali i pobili neke od Avara, a ostale su prisilili na podložnost. I tako je od tog vremena ova zemlja zaposjednuta pod Hrvatima, a u Hrvatskoj (Hrobatia) još postoje potomci Avara, i njih se prepoznaje kao Avare (*De administrando imperio*, gl. XXX).

HRVATSKE ZEMLJE

Dolaskom Hrvata na područje Dalmacije i Panonije počinje i ustrojstvo područja kojima su vladali Hrvati a koje danas grubo možemo podijeliti na nekoliko cjelina. Bijelu Hrvatsku koja se prostirala od rijeke Raše u Istri do rijeke Cetine i Duvanjskog polja, Crvenu Hrvatsku od rijeke Cetine do rijeke Bojane i Panoniju od rijeke Drave do ušća rijeke Save u Dunav. Ovim započinje i doba hrvatskih vladara odnosno temelji hrvatske državnosti na ovdašnjim područjima.

Podrijetlo Hrvata, odnosno kojoj skupini naroda pripadaju predstavlja pitanje koje još uvijek nije riješeno. Kroz povijest se javljalo nekoliko teorija po pitanju kojoj skupini naroda pripadaju Hrvati. Slavska teorija odnosno teoriju o pripadnosti Hrvata slavenskoj skupini naroda predstavio je i bio njen prvi zagovaratelj **Franjo Rački**. Po ovoj teoriji Hrvati pripadaju južno slavenskoj skupini naroda i zajedno s ostalim južno slavenskim narodima Hrvati su se doselili na današnje prostore. Ova teorija je zastupana tijekom Ilirskog pokreta, a posebice tijekom kraljevine Jugoslavije i SFRJ kada su istraživanja o drugom podrijetlu bila zabranjivana radi prikazivanja jedinstva naroda bivše Jugoslavije te je možemo smatrati jugoslaven-skom i panslavističkom idejom.

TEORIJE O PODRIJETLU

Gotska teorija odnosno teorija o gotskom podrijetlu Hrvata zasniva se na spisu *Historia Salonitana* **Tome Arhidakona** iz 13. stoljeća po kojoj su Hrvati

nastali od slaveniziranih Gota. Iransko-kavkaska teorija o podrijetlu Hrvata javlja se koncem 18. stoljeća, a njeno istraživanje je zabranjivano i pored velikog broja dokaza radi zastupanja teorije o slavenskom podrijetlu – tek se zadnjih 30-tak godina ozbiljnije pristupilo istraživanju ove teorije. Ova teorija potvrđuje da su se Hrvati doselili s područja Irana, a utemeljena je na nekoliko arheoloških dokaza na kojima se spominje ime Harahvaiti kao i na nalazu dvaju natpisa na području ušća rijeke Dona u Azovsko more Tanajskim pločama iz 3. stoljeća. Tanajске ploče otkrio je ruski arheolog **Pavel Mihailovič Leontjev** 1853. godine u gradu Azov (tada Tanais), a na kojima se nalazi natpis Χοροάθος[ος], Χοροάθος, Χορόαθος (*Horoúathos, Horóathosi Horóathos*) koji se može povezati s hrvatskim imenom. Ove ploče danas se čuvaju u muzeju *Ermitažu* Sankt Petersburgu. Također postoji sličnost imena Hrvat s imenom perzijske pokrajine Harahvatije (područje današnjeg Afganistana oko grada Herata), a i danas posto-

ji u blizini grada Kandahara mjesto Haravacija. U prilog ovoj teoriji je i to da se i danas na danim područjima u Afganistanu mogu vidjeti isti pleterni ukrasi kakve nalazimo u Istri, Dalmaciji i otoku Krku kao i ženske pregače koje su identične u s područja primorske Hrvatske i Afganistana. Ono što sa sigurnošću možemo pratiti je put Hrvata iz Irana preko Afganistana, obala Crnog mora do područja Krakova (današnje Poljske) gdje su krajem 4-tog stoljeća osnovali Bijelu Hrvatsku i gdje od mnogobrojnijeg slavenskog stanovništva prihvaćaju jezik ali zadržavaju ime.

DOLAZAK HRVATA NA PODRUČJE DALMACIJE I PANONIJE

Bizantsku vlast na području Panonije i Dalmacije koncem 6. stoljeća ugrozila je provala Avara i slavenskih plemena koji su kroz Srijem i Bosnu pustošili ove oblasti ali upravo ova provala je ključna za dolazak Hrvata na prostor Panonije i Dalmacije. Poraz Avara kod Carigrada 626. godine dao je mogućnost bizant-

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Piše: Alojzije Stantić

At – kadgod i danas

Pasište u Velikom atu

Kad sam bio dite i digod na kolima išo s didom polagano, brez žurbe, a da se ne dosađujemo dida mi je uvijek štogod pripovido. Posli sam svatio dida je bio nadaren pripovidač. Valjda je jedva čeko na prilku da mi mož pripovidat, a ja sam ga pozorno slušo. Nikako su se za me najviše lipila pripovijanja o onom šta je doživio kad je bio mali, oko 1870 pa do katanšaga (služenja u vojski). Od ti pripovijanja upamtio sam one meni s čudnom riči. Tako sam više puta čuo za bajmački at i kako su na njeg iz Đurđina tirali josag (marvu i ovce) na pašu. (At – mađ. [át – u nečemu daljinu od kraja jedne strane, preči do kraja druge strane] pustara sa pašnjakom i kolobarima šiblja, drveća i manjih močvara, atov, pasište.)

DIDINE PRIČE

Kad smo kadgod sa salaša išli u varoš i iz Đurđina skrenili na somborski put, dida mi je više puta pokazivo di je bio bajmački at koji se od Bajmaka priko Madaraša i Kunbaje (Skenderovo) protezo do Kapunje i somborskog puta. Salašari ispod (bliže) Bajmaka su na taj at tirali josag na pašu. (Još i

danas je taj dio pustare većinom brez salaša.) I u tom atu se znalo u kojem kraju ata će se napasivat koje blago. Bliže selu bilo je misto za napasivanje gusaka, a ako su se izmišale, domačice su ih razlučile po rovašima (oblik zasicanja prstivi), a tamo se nije napasivalo ni seosko krupno blago – papkari i kopitari.

Didino pripovijanje me potaklo da posli o atu više doznam. U pustarama sam išo u ostatke atova, u nas na gornjak od tresetišta na Paliću, pa nuz Kireš i državnu granicu prema Bukvaču, a u Mađarskoj od Tompe u trokut: Ásotthalom – Morahalom – Balotaszállás. Prošo sam kroz ostatke kadgodašnjeg Velikog ata koji se prostiro na približno 10 x 20 km. Vremenom sam izgled ata sastavio s onim šta sam čuo od potomaka čobana i guljaša (govedara), upozno sam nomadsko odranjivanje josaga. Takim su životom počeli ode živit i naši stari, proživili su sve oblike promina života od zemunice, pa iz običnog salaša, u salaš na dva zida, iz njeg u salaš na tri zida i naposlitku doživili početni sunovrat salaša od kraja II. svickog rata. To je i put tisne veze naši stari s atovima, koji je zauvik nesto.

Čobani i guljaši (govedari) su čuvali, napasivali blago (josag) u velikim čoporima, čak i oko hiljadu grla, razlučeni jedni od drugi, pod vedrim nebom od vidiš do ne vidiš tj.danjom/noćom, od prolića do prvog mraza. Kad je ko dotiro telad na pašu prija neg su ih puštili u čopor žigosali su ih i na kraju paše po žigu razlučili gazdi. Čobani su s ovcama čobanili blizo jedan drugog, al dosta daleko da njim pulini ne izmišaju ovce. Noćom su ovce zatvarali u sklepan korlat, a guljaši gulju (marvu) učoporali i oko nji s pulinima polegali.

ŽIVOT PASTIRA

Pastiri su blago napasivali u pripelicama, samo na tolikom pasištu da prid očima čopor blaga drži pet-šest pastira, svaki s po dva tri pulina. Kad je blago, recimo marva, opasilo travu u jednom dilu ata onda su se za toliki komad odselili dalje, a opasenu travu ostavili da naraste. (Kazivanje Ivana Ivkovića [1939], čiji su dida i otac Ivan [1903], bili guljaši, u tzv. Velikom atu u ataru Ásotthalom [Mađarska] do 1924. kad je zatvorena državna granica.) Iako su njim crkve bile daleko pastiri su u i atu ispovidali

viru pod najbližim križom (v. Čobanski križ).

Po tim prilikama napasivanja pastiri su podesili i život pod vedrim nedom. Nuz stado su sebi spremali ranu (ilo), spavali su oko učoporanog blaga pod vedrim nebom, a nediljno bi imali jedan slobodan kad su redom očli kući dotirat se i prisvuć. Nedaće su bile nevrime, litnije kiše, provale oblaka i obrana od bečara (razbojnici u pustari) i dotiranica (skitnica) lopova. No i s njima su izlazili nakraj vikovnim iskustvom udruženi, naoružani dugačkim štapovima (čobani) el s dugačkim batinama s bunkovom (guljaši).

Atovi su poznati po visokim podzemnim vodama, s močvarnim kolubarima s trskom. Mistimice su bili iskopani bunari s po dvi derme i dugačkim kopanim alovima najčešće od jablana. Kad je pastir ožednio dalje od bunara, a da ne napušta blago, časkom je blizo gusti močvarni kolubara iskopo jamu duboku desetak centi. Malo je čeko dok voda nije nadošla, staložila se za par minuta, najprija se vode napio pastir, a onda pulini (Ivan Ivković). Rič je o vrimentu kad se ravan nije zagađivala.

FOTOGRAFIJA KOJA BUDI NAJLJEPŠA SJEĆANJA

Od seoskog derana do reprezentativca

Šezdesetšestogodišnji Sončanin **Mato Silađev**, umirovljenik, zaljubljenik u Dunav i ribič, danas živi u svojem svijetu krizaljki, malog vrta i kućnih ljubimaca. U velikom postotku gluhi od rođenja, nije dopustio da ga njegov hendikep sputa. Prvih 6 razreda osnovne škole završio je u Sonti, a sedmi i osmi razred u specijalnoj školi za gluhe u Subotici. U gradu kojega je preko noći zavolio, završio je i srednju kožarsku školu. Već u Sonti bio je prvak škole u trčanju i bacanju teške krpenjače, koja je zamjenjivala kuglu.

BACANJE KRPENJAČE

»U svojim generacijama bio sam odmalena najbrži. Kao od šale, na školskim natjecanjima ostavljao sam iza sebe i starije učenike pa sam tako već u šestom razredu bio apsolutni prvak škole u trčanju i u bacanju teške krpenjače. Nastavnik tjelesnog odgoja **Maksim Čanak** poticao me je i usmjeravao na trčanje. Poslije preseljenja u Suboticu ostvario mi se dječjački san. Počeo sam amaterski trenirati trčanje, pod paskom tada poznatog atleti-

čara **Silvestera Čovića**. Radeći s njim, brzo sam napredovao. Rezultati na natjecanjima doveli su me u uži izbor kandidata za reprezentaciju gluhih Jugoslavije. Trčao sam pruge 400 i 800 metara, na kojima je konkurencija bila najbrojnija i najjača«, priča Mato. I danas mu je žao što nije dobio posao u voljenom gradu, u tadašnjem gigantu *Solidu*. »Tu, 1969. godinu, nikada neću prežaliti. Poslije završetka srednje škole više puta sam se natjecao za uposlenje u *Solidu*, nisam primljen ni pored svih urgencija čelnika reprezentacije gluhih. Bio sam prinuđen na povratak u Sontu, a ubrzo sam se uspio uposliti u somborsku tvornicu obuće *Borovo*. Potpuno razočaran, ostao sam i bez reprezentativnoga statusa zbog nemogućnosti rada po programu trenera pa sam tako propustio i Svjetske igre gluhih u Beogradu 1969. godine«, priča Mato.

SVJETSKE IGRE GLUHIH

Olimpijske igre gluhih (eng. Deaflympics) su natjecanje koje se održava svake četiri godine. Za razliku od običnih igara, nami-

jenjene su natjecanju gluhih i nagluhih osoba. Jedanaeste, pod nazivom Svjetske igre gluhih održane su 1969. godine u Beogradu. Međunarodni olimpijski odbor je 2001. odobrio zahtjev da se preimenuje naziv igara u Olimpijske igre gluhih. U osamljeničkim večerima često prelistava albume sa starim fotografijama, sam ili s ponekim od rijetkih prijatelja, budeći svoja najdraža sjećanja. Vrlo često album ostaje otvoren na stranici s fotografijom koja je danas pred čitateljima. »Ovo mi je najdraža fotografija – fotografija koja budi moja najljepša sjećanja. Snimljena je u Ulcinju, početkom 1969. godine. Reprezentacija gluhih imala je zajedničke pripreme s najboljim atletičarima tadašnje SFRJ. Pred nama je bila naporna godina glede treniranja. Pripremali smo se za državni šampionat gluhih i nagluhih u Sarajevu i za Svjetske igre gluhih u Beogradu. Bio je to moj san svih snova. Osobno sam upoznao **Jelicu Pavličić**, **Daneta Koricu**, **Veru Nikolić**, maratonca **Farčića**, koji je živio i radio u inozemstvu. Ne samo da sam ih upoznao, nego sam s njima i trenirao. Pripreme je

vodio poznati trener **Leo Lang** iz zagrebačkog AK *Dinamo*. Sve su to bili, bez obzira na svoju sportsku veličinu, obični, vrlo jednostavni i vrlo druželjivi ljudi«, prisjeća se Mato. Obje reprezentacije bile su smještene u istom hotelu. Problema je bilo jedino u komunikaciji, no i to je riješeno. »Najviše sam se družio s **Evom Farkaš** i još jednom Subotičankom, zaboravio sam joj ime. Od njih sam i doznao da im se kolegice i kolege snebivaju, jer su opazili da reprezentativci gluhih ne razumiju što im govore. I to smo riješili, jer oduvijek dobro čitam s usana pa sam im bio neka vrsta prevoditelja u svakodnevnoj komunikaciji pa su od tada druženja postala opuštenija i intenzivnija. Nažalost, sve što mi se kasnije izdešavalo, dovelo je do toga da nastupe svojih kolega i kolegica na Svjetskim igrama gluhih pratim samo putem medija. Osvojili su 3 zlatne, 3 srebrne i 11 brončanih medalja. Bio sam presretan zbog njih, ali i vrlo, vrlo tužan zbog toga što nisam nastupao s njima. To mi je ostala doživotna tuga«, završava priču Mato.

Ivan Andrašić

OBILJEŽEN DJEČJI TJEDAN U OŠ IVO LOLA RIBAR U PLAVNI

Na slovo, na slovo

Kao što je uobičajeno početak listopada posvećen je djeci. U osnovnoj školi u Plavni, od 6. do 11. listopada obilježen je Dječji tjedan ispunjen različitim sadržajima uz sudjelovanje predškolske i školske djece svih uzrasta i njihovih nastavnika. Za pojedine učenike program je bio malo proširen – započeo je malo ranije, blagoslovom torbi u župnoj crkvi, a završio sudjelovanjem na *Zlatnoj harfi* u Somboru. Oni će uskoro

imati još jedan dodatni dan, a to je Nedjelja zahvalnosti, odnosno sv. misa zahvalnica, na kojoj će izravno sudjelovati prinosom darova i plodova iz prirode uz vlastite kreacije.

Program Dječjeg tjedna ove je godine počeo u ponedjeljak predstavom *Na slovo, na slovo* Duška Radovića u izvedbi Kazališne trupe iz Bjeljine te likovnim stvaralaštvom učenika. U utorak je održana Utrka za sretno djetinjstvo u suorganizaciji Crvenog križa Srbije, te organiziran turnir u malom nogometu. U srijedu je upriličen prijem prvašića u Dječji savez, prikazana prigodna priredba, a za ljubitelje sporta organizirane su odbojkaške utakmice. Četvrtak je bio osobito zanimljiv dan, jer je održan Dječji maskenbal. Kostimirani učenici prikazivali su svoje kreacije u holu škole te unijeli malo svježine u inače monoton i jednoličan život ovdašnjih stanovnika. U petak je bio najzanimljiviji dio Dječjeg tjedna: održana je dječja tržnica pred školom, gdje su se okupili mještani i prolaznici. Na tržnici su se mogli kupiti razni predmeti, igračke i slatkiši koje su prodavali učenici.

Treba naglasiti da mjesna udruga kulture *Matoš* redovito surađuje sa školom, a članovi ove udruge daju svoj doprinos u ovakvim događanjima, pogotovo kada su u pitanju učenici koji pohađaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Z. P.

ZLATNA HARFA

Susret malih župskih zborova Subotičke biskupije *Zlatna harfa*, održan je u Somboru, u župi Svetog Križa, gdje nam je domaćin bio vlč. dr. Marinko Stantić. Ovaj susret trebao je biti održan u svibnju, ali zbog poplava je odgođen za jesen. U subotu 11. listopada, kada je susret održan Bog nam je dao predivan dan za pjesmu, igru i veselje. Nekoliko autobusa punih djece pohitilo je iz Subotice i okolice, Vajske, Bođana, Monoštora i Bajmaka, kako bi pjesmom i dječjim glasovima slavilo Boga. Tema ovogo-

dišnje *Zlatne harfe* je naš subotički svećenik i skladatelj Albe Vidaković, čije pjesme i skladbe ponekad i odraslima bivaju teške. Vjerujemo da je svaka izvedba Bogu draga jer tko pjeva dvostruko moli. Ovaj susret nije natjecateljskog karaktera, te su na njemu svi pobjednici. Svaki zbor dobio je zahvalnicu za sudjelovanje. Natjecanja je ipak bilo, ali kroz igre bez granica, koje nam je vlč. Marinko osmislio. Djeca će sigurno ovaj susret po tome dobro upamtiti.

Kako to obično biva, i ovaj 28. susret je započeo svetom misom, koja je bila vani ispred crkve, dinamična, raspjevana s porukom domaćina, koji je misu vodio. Poručio nam je svima, da ćemo biti sretni ako smo uspješni, a uspjeh se postiže radom i upornošću. Poslije stanke na kojoj su se sudionici okrijepili kod svojih stolova, za šta se pobrinula teta Marija Paštrović s

ekipom župljanki i nakon pripreme za izvođenje odabranih pjesama, uslijedio je susret zborova. Nastupili su djeca iz župa: *Sveti Križ* – Sombor, sv. *Petar i Pavao* – Monoštor, sv. *Ilija* – Vajska, sv. *Juraj* – Bođani, sv. *Rok* – Subotica, *Vrtić Marija Petković Sunčica* i *Biser*, sv. *Jakov Apostol* – Plavna, *Presveto*

Trojstvo – Sombor, Katedrala sv. *Terezije Avilske* – Subotica, sv. *Josip Radnik* – Đurđin, *Isusovo Uskrsnuće* – Subotica i sv. *Petar i Pavao* – Bajmak. Iza nastupa uslijedile su »Igre bez granica«: *Nahrani gladnoga*, *Sagradimo crkvu* i *Otkrijmo domaćina*. Suci **Robert, Vladimir i Davor** vodili su računa da najbolji pobjede.

Djeca su sa žarom navijala i radovala se. Oko 14 sati veselo i zadovoljno društvo otišlo je kućama, a ova *Zlatna harfa* će mnogima ostati u lijepom sjećanju.

Vrijedno je spomena da je logo za ovogodišnju Zlatnu harfu izradio **Srđan Varo**, dok je **Terezija Pasti** izradila misnicu i štole za sve goste svećenike.

Što nas očekuje na novom susretu, sljedeće godine, prepustamo župnicima i organizatoru **Miroslavu Stantiću**, ispred Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović**, da osmisle i pokušaju dostići ovaj visoki cilj u pjesmi i igri koju nam je domaćin postavio.

Marina Piuković

Dječji tjedan u OŠ Bratstvo - Jedinstvo u Lemešu

Ovogodišnji moto Dječjeg tjedna »Svako dijete sretnog lica čuva jednu obitelj« u OŠ *Bratstvo – Jedinstvo* u Lemešu organizirane su razne aktivnosti. Dječji parlament je u suradnji s pedagoginjom škole **Valerijom Cselenák** i nastavnicom **Beátom Galac Ódry** predložio niz aktivnosti koje su od strane ravnateljice i ostalih nastavnika minimalno korigirane, te organizirane.

Dani u tjednu bili su rezervirani za sport, likovnu kulturu, obojani su gipsani motivi starih civilizacija koji će krasiti zidove učionice i koristiti kao nastavno sredstvo. Niža odjeljenja su organizirala priredbu za prijem prvaka, te su posjetili somborsko kazalište, kino, a organiziran je dječji vašar i jesenski kros.

Ravnateljica škole **Marija Bagi** imala je povjerenje u organizaciju dječjeg tjedna, te se nada da će dogodne ovaj tjedan biti još bolji.

Ž. Z.

Dječji tjedan u somborskom muzeju

Tijekom Dječjeg tjedna Gradski muzej u Somboru organizirao je za djecu od pet do 14 godina obilazak muzejske postavke i kreativne radionice. Osim izložbe slika **Matijasa Haniša**, djeca su imala prigodu crtati i sudjelovati u igri *Potruga za muzejskim blagom*. Među 900 djece koja su tijekom Dječjeg tjedna posjetila muzeje bila su i djeca iz Berega i Bezdana.

Z. V.

Učenici na Danima kruha

Učenici OŠ *Ivan Milutinović* iz Subotice i Male Bosne te učenici OŠ *Bratstvo i jedinstvo* iz Bezdana proteklog su vikenda bili na *Danima kruha* u Zagrebu. Ovu manifestaciju organizira udruga *Lijepa naša*.

PETAK **17.10.2014.**

06:38 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Kad srce zatreperi, telenovela
10:10 Život na arktičkom krugu, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:23 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan: Granice izdržljivosti
13:40 Labirint
14:25 Riječ i život: Čovjek je čovjeku lijek
14:55 Pozitivno
15:20 Kulturna baština: Obnova šibenske katedrale
15:35 Znanstveni krugovi
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima, humoristična serija
18:35 Iza ekrana
19:00 Javna stvar - politički intervju
19:30 Dnevnik
20:10 Ciklus James Bond: Skyfall, britansko-američki film
22:30 Noćna kavana
23:25 Valjda je to to mjesto, talijansko-francusko-irski film - Filmski maraton
01:18 Obiteljska pravila, američki film - Filmski maraton (R)
03:06 Obično čudo, američki film - Filmski maraton
04:28 Jezik iz kulture
04:35 Jezik za svakoga (R)
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Uhvati korak! Panonska plesna zona
09:30 Puni krug
09:50 Doktor Who, serija za mlade
10:35 Šlep šou spot: Tamara Obrovac - Biscoti rudalati
10:40 Indeks

11:10 Village Folk: Ideje iz prirodne baštine
11:20 Europski divlji istok: Delta Volge u Rusiji, dokumentarna serija (R)
12:15 Kako urediti dom za prodaju?
13:05 Ubojstvo, napisala je
13:50 Kozmopolitska kuharica Rachel Khoo, dokumentarna serija
14:20 Obično čudo, američki film
15:55 Šlep šou spot: Tamara Obrovac - Biscoti Rudalati
16:00 Školski sat: Uhvati korak! Panonska plesna zona
16:30 Puni krug
16:45 Juhuhu
17:45 Briljanteen
18:25 Dva i pol muškarca
18:50 Skladište 13, serija
19:35 Kozmopolitska kuharica Rachel Khoo
20:05 Sedam razdoblja rocka, glazbeno-dokumentarna serija
21:00 Sherlock, serija
22:35 Zločinački umovi
23:20 Sinovi anarhije, serija
00:10 Gnjev jedne žene, američko-kanadski film (R)
01:40 Kako urediti dom za prodaju?
02:27 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas,
06:55 Virus attack
07:10 Aladdin
07:40 Pomorska ophodnja - nova serija
08:55 Pomorska ophodnja - nova serija
10:05 Hitna služba, serija
11:00 Pomorska ophodnja - nova serija
12:15 Pomorska ophodnja
13:10 Hitna služba
14:10 Sve u šest, magazin
14:35 Pet na pet, kviz
15:25 Vatre ivanjske, serija
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Hrvatski broj jedan, glazbeni show
23:05 Eurojackpot
23:10 Borat: Učenje o amerika kultura za boljitak veličanstveno država Kazahstan, igrani film, komedija
00:50 Dr. House, dramska serija

01:50 CSI, serija
02:45 RTL Danas

SUBOTA **18.10.2014.**

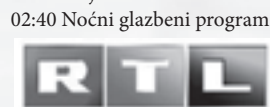

06:40 Najava
06:55 Putem europskih fondova
07:10 The Unforgiven, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:10 Normalan život, emisija o obitelji i osobama s invaliditetom
10:00 Kućni ljubimci
10:30 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira, emisija za branitelje
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:32 dokumentarni film
15:02 I Married Who, američki film oko
16:25 Potrošački kod
17:00 Vijesti
17:20 Seoska gozba: Niza kraj Našica, gastroputopis
18:05 Manjinski mozaik: Od Štipa do Splita
18:25 Lijepom našom
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 7/39
20:11 Maestro
21:30 Jedi, moli, voli - američki film
00:00 Yi dai zong shi, hongkonški film - Filmski maraton
01:58 The Unforgiven, američki film - Filmski maraton
03:55 Subotom ujutro
05:05 Jezik za svakoga (R)
05:15 Vijesti iz kulture
05:22 Veterani mira, emisija
06:07 Prizma
06:52 Lijepom našom

06:10 Najava
06:15 Biblija
06:25 Gladijatorska akademija, crtana serija
06:50 Juhuhu
09:20 Detektivska agencija, švedski film za djecu
11:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
11:50 Vrtlaranje, dokumentarna serija
12:20 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija

13:25 Ciklus James Bond: Skyfall, britansko-američki film
15:40 Večer s Joolsom Hollandom
16:40 Kod budućnosti (R)
17:05 Jata, rojevi, kolonije - dokumentarni film
17:55 Rukomet, LP: Naturhouse La Rioja - Zagreb, prijenos
19:30 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
20:00 Prljava igra, američki film
21:55 Zemlja piva, dokumentarni film
23:25 Sinovi anarhije, serija
00:10 Večer s Joolsom Hollandom
01:10 Vrtlaranje, dokumentarna serija
01:40 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija

02:40 Noćni glazbeni program
06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Timon i Pumbaa
07:45 Aladdin
08:10 In Dizajn s Mirjanom Mikulec - nova sezona, lifestyle emisija (R)
08:40 TV prodaja
08:55 Vatre ivanjske, serija (R)
10:00 Vatre ivanjske, serija (R)
11:20 Pet na pet, kviz (R)
12:30 Obitelj Robinson, igrani film, animirani
14:15 Unutarnji svemir, igrani film, znanstveno-fantastična komedija
16:30 RTL Vijesti
16:55 Jezikova juha - nova sezona, reality show (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Tko će ga znati!
20:00 Kako je Gru ukrao Mjesec - TV premijera, igrani film, animirana komedija
22:00 Svemoguću Bruce, igrani film, komedija
00:00 Sirove strasti 2, igrani film, triler
02:15 Astro show
03:15 RTL Danas, (R)
04:00 Kraj programa

NEDJELJA **19.10.2014.**

07:52 Najava
08:07 Ciklus Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Bitka na rijeci Plati,

britanski film
10:05 Press klub
10:55 Velečasni Brown, serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:30 Posljednji tango u Halifaxu, serija
16:27 Vrtlarica
17:00 Vijesti
17:20 Ranili su je dok je išla u školu, dokumentarni film
18:15 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 6/45
20:11 Trebalo bi prošetati psa, hrvatski film
21:25 Damin gambit
22:20 Klasika mundi: Brahmsov gudački sekstet u B-duru na 8.zagrebkom-u
23:02 Posljednji tango u Halifaxu, serija
23:54 Ciklus Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Bitka na rijeci Plati, britanski film
01:49 Press klub
02:34 Nedjeljom u 2
03:41 Damin gambit
04:21 Mir i dobro
04:46 Plodovi zemlje
05:36 Rijeka: More
06:06 Vrtlarica (R)

06:30 Najava
06:35 Gladijatorska akademija
07:00 Juhuhu
09:00 Banda mladog Jonssona, švedski film za djecu (R)
10:15 Pozitivno
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta: Zagreb - Trešnjevka
11:00 Zagreb - Trešnjevka: Misa
12:05 Maestro
13:55 Magazin LP
14:25 Rukomet, LP: Thuringer - Podravka, prijenos
16:00 Olimp
17:00 Zaljubljena Booky, kanadski film (R)
18:55 Rukomet, LP (Ž): Gyori - Lokomotiva, prijenos
20:30 HNL - emisija
21:30 Detektiv Di i misterij fantomskog plamena, kinesko-hongkonški film
23:35 Zaljubljena Booky, kanadski film (R)
01:00 Koncerti pop i rock glazbe
01:55 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

05.30 RTL Danas, (R)
 06.15 Timon i Pumbaa, (R)
 07.10 Aladdin, (R)
 07.35 TV prodaja
 07.50 Vatre ivanjske, serija (R)
 08.50 Vatre ivanjske, serija (R)
 09.55 TV prodaja
 10.10 InDizajn s Mirjanom
 Mikulec - nova sezona,
 lifestyle emisija
 10.45 TV prodaja
 11.00 Hrvatski broj jedan,
 glazbeni show (R)
 14.55 Kako je Gru ukrao
 Mjesec, igrani film,
 animirana komedija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 16.40 Kako je Gru ukrao
 Mjesec, igrani film,
 animirana komedija (R)
 16.55 Ljubav je na selu -
 nova sezona,
 dok sapunica (R)
 18.30 RTL Danas
 19.20 Tko će ga znati!
 20.00 Sumrak saga: Pomrčina
 - TV premijera, igrani
 film, romantični/
 fantazija/ avanturistički
 22.30 Dozvola za brak, igrani
 film, komedija
 00.40 CSI: Miami, serija
 01.35 CSI: Miami, serija
 02.35 Astro show
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.25 Kraj programa

PONEDJELJAK**20.10.2014.**

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi
 10:10 Život na arktičkom
 krugu, dokumentarna
 serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Treća dob - emisija za
 umirovljenike
 13:40 Rijeka: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Glas domovine
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima
 18:40 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:06 Glas naroda,
 humoristična serija
 20:40 Seoska gozba,
 gastroputopis
 21:30 Poslovna zona

22:05 Otvoreno
 22:50 Most, serija
 00:02 Drugi format
 00:42 Filmovi Kena Loacha:
 Jedan poljubac drag,
 britansko-belgijsko-
 talijansko-španjolski
 film - Kino Milenij
 02:22 Glas naroda,
 humoristična serija
 02:52 Društvena mreža
 03:57 Duhovni izazovi
 04:27 Vijesti iz kulture
 04:34 Jezik za svakoga
 04:44 Što vas žulja?
 05:14 Hrvatska uživo
 05:54 Sve će biti dobro,
 telenovela

06:30 Najava
 06:35 Gladijatorska akademija,
 crtana serija
 07:00 Juhuhu
 09:00 Školski sat
 09:30 Znanost za djecu
 09:50 Doktor Who, serija
 10:40 Briljanteen
 11:20 Europski divlji istok:
 Nacionalni park Kornati
 u Hrvatskoj,
 dokumentarna serija (R)
 12:15 Dom po svom,
 dokumentarna serija
 13:05 Ubojstvo, napisala je
 13:50 Kozmopolitska kuharica
 Rachel Khoo,
 dokumentarna serija
 14:20 Borim se za svoju kćer,
 američki film
 16:00 Školski sat
 16:30 Znanost za djecu
 16:45 Juhuhu
 17:45 RECI, info teen magazin
 18:10 DW: Shift
 18:25 Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 18:50 Skladište 13, serija
 19:35 Kozmopolitska kuharica
 Rachel Khoo
 20:10 Šlep šou: Vatra
 21:00 Pod kupolom, serija
 21:45 Dan koji je promijenio
 gospodicu Pettigrew,
 britansko-američki film
 23:25 Ludnica u Clevelandu,
 humoristična serija
 23:50 CSI: Las Vegas, serija
 00:35 Šlep šou: Vatra
 01:20 Dom po svom,
 dokumentarna serija
 02:10 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
 06:20 Virus attack
 06:40 Aladdin
 07:05 Pomorska ophodnja,
 akcijska kriminalistička

serija (R)
 08.15 Pomorska ophodnja, (R)
 09.35 Hitna služba, serija (R)
 10.30 Pomorska ophodnja
 11.40 Pomorska ophodnja
 12.40 Hitna služba, serija
 13.25 Sve u šest, magazin (R)
 14.05 Sumrak saga: Pomrčina,
 film, romantični/
 fantazija/ avanturistički (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Dr. House, serija (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Uхвати Bingo ritam,
 glazbeno-natjecateljski
 show uživo
 22.45 Dr. House, serija
 23.30 RTL Vijesti
 00.00 CSI, serija
 00.55 Igre strasti, erotska serija
 01.45 CSI, serija (R)
 02.35 Astro show
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.20 Kraj programa

UTORAK
21.10.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi
 10:10 Australija - Život na
 rubu: Darwin,
 dokumentarni film
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima,
 humoristična serija
 18:40 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 Piramida
 21:10 Pogledi: Mikrofon je vaš
 - mucanje,
 dokumentarni film
 22:05 Otvoreno
 22:50 Most
 00:02 Glazba na televiziji,
 dokumentarni film
 01:02 T.Radić: Pisma Heloize
 Abelardu, snimka
 kazališne predstave
 01:47 Svaki dan dobar dan
 02:17 Društvena mreža
 03:22 Glas domovine

03:47 Turistička klasa
 04:12 Riječ i život: Čovjek je
 čovjeku lijek
 04:42 Što vas žulja?
 05:12 Hrvatska uživo
 05:52 Sve će biti dobro

06:30 Najava
 06:35 Gladijatorska akademija
 07:00 Juhuhu
 09:00 Školski sat
 09:30 Glazbena i likovna
 kultura za djecu
 09:50 Doktor Who, serija
 10:35 Šlep šou spot:
 10:40 RECI, info teen magazin
 11:05 DW: Shift
 11:20 Europski divlji istok:
 Nacionalni park Zemaitija
 u Litvi, dokumentarna
 serija (R)

12:15 Dom po svom,
 dokumentarna serija
 13:05 Ubojstvo, napisala je
 13:50 Kozmopolitska kuharica
 Rachel Khoo,
 dokumentarna serija
 14:18 Razdvojene ubojstvom,
 američki film
 15:50 Šlep šou spot:
 16:00 Školski sat
 16:30 Glazbena i likovna
 kultura za djecu
 16:45 Juhuhu
 17:45 Šlep šou: Vatra
 18:30 Dva i pol muškarca
 18:50 Skladište 13, serija
 19:35 Kozmopolitska kuharica
 Rachel Khoo
 20:05 Generacija Y: Murphyevev
 zakon
 20:30 Nedjeljom ujutro,
 subotom navečer -
 humoristična serija
 21:00 Pod kupolom, serija
 21:45 Hysteria, britanski film
 23:25 Ludnica u Clevelandu
 23:50 CSI: Las Vegas, serija
 00:35 Nedjeljom ujutro
 01:00 Dom po svom,
 dokumentarna serija
 01:50 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, (R)
 06:55 Virus attack, serija
 07:10 Aladdin, serija
 07:40 Pomorska ophodnja, (R)
 08:40 TV prodaja
 08:55 Pomorska ophodnja, (R)
 10:05 Hitna služba, serija (R)
 11:00 Pomorska ophodnja
 12:00 TV prodaja
 12:15 Pomorska ophodnja
 13:10 Hitna služba, serija
 14:10 Sve u šest, magazin (R)
 14:35 Pet na pet, kviz (R)
 15:25 Vatre ivanjske, serija (R)

16.30 RTL Vijesti
 17.00 Dr. House, serija (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Ljubav je na selu,
 dokumentarna sapunica
 22.30 Dr. House, serija
 23.25 RTL Vijesti
 23.50 CSI, serija
 00.40 Igre strasti, erotska serija
 01.30 CSI, serija (R)
 02.20 Astro show,
 emisija uživo
 03.20 RTL Danas, (R)
 04.05 Kraj programa

SRIJEDA
22.10.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi
 10:10 Čarobni gradski otoci,
 dokumentarni film
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod (R)
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Eko zona
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima,
 humoristična serija
 18:40 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:06 Loto 7/39
 20:11 Vjetar u kosi: ,
 dokumentarna serija
 21:01 Paralele
 21:50 Otvoreno
 22:35 Most
 23:47 Cesare deve morire,
 talijanski film - Kino
 Europa
 01:02 Svaki dan dobar dan
 01:32 Društvena mreža
 02:37 Eko zona
 03:02 Reprizni program
 03:18 Turistička klasa
 03:43 Paralele
 04:28 Vijesti iz kulture
 04:35 Jezik za svakoga
 04:45 Što vas žulja?
 05:15 Hrvatska uživo
 05:55 Sve će biti dobro,
 telenovela

06:30 Najava	dokumentarna serija
06:33 Gladijatorska akademija, crtana serija	01:30 Noćni glazbeni program
09:00 Školski sat	
09:50 Doktor Who, serija za mlade	
10:40 Generacija Y: Murphyeve zakon (R)	06.10 RTL Danas, (R)
11:05 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija	06.55 Virus attack
11:20 Europski divlji istok: Nacionalni park Lagodehi u Gruziji, dokumentarna serija (R)	07.10 Aladdin
12:15 Dom po svom, dokumentarna serija	07.40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
13:05 Ubojstvo, napisala je - serija	08.40 TV prodaja
13:50 Kozmopolitska kuharica Rachel Khoo, dokumentarna serija	08.55 Pomorska ophodnja (R)
14:20 Jedanaesta žrtva, američki film	09.50 TV prodaja
16:00 Školski sat	10.05 Hitna služba, serija (R)
16:30 Sport za djecu	11.00 Pomorska ophodnja
16:45 Juhuhu	12.00 TV prodaja
17:47 Ni da ni ne: Registar pedofila	12.15 Pomorska ophodnja, 13.10 Hitna služba, serija
18:37 Dva i pol muškarca, humoristična serija	14.10 Sve u šest, magazin (R)
18:57 Skladište 13, serija	14.35 Pet na pet, kviz (R)
19:40 Kozmopolitska kuharica Rachel Khoo, dokumentarna serija	15.25 Vatre ivanjske, dramska serija (R)
20:10 Nogomet, LP - emisija	16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
20:40 Nogomet, LP: Liverpool - Real (M), prijenos	17.00 Dr. House, dramska serija (R)
22:40 Nogomet, LP - emisija i sažeci	18.00 Sve u šest, magazin
23:30 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija	18.30 RTL Danas
23:55 CSI: Las Vegas, serija	19.15 Pet na pet, kviz
00:40 Dom po svom,	20.00 Vatre ivanjske, dramska serija
	21.00 Jezikova juha, reality show
	22.30 Dr. House, serija
	23.25 RTL Vijesti
	23.50 CSI, serija
	00.40 Igre strasti, erotska serija
	01.30 CSI, serija (R)
	02.25 Astro show
	03.25 RTL Danas, (R)
	04.05 Kraj programa

ČETVRTAK 23.10.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:20 Kad srce zatreperi
10:10 Čarobni gradski otoci, dokumentarni film
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele
14:25 Društvena mreža
15:30 Prosidba divojke u Muću, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima
18:40 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Večer na 8. katu, talk-show
20:55 Labirint
21:45 Otvoreno
22:30 Polubrat, serija
23:25 Pola ure kulture
00:05 Svaki dan dobar dan
00:35 Društvena mreža
01:35 Večer na 8. katu, talk-show
02:20 Labirint
03:05 Pola ure kulture
03:35 Reprizni program

03:47 Jezik za svakoga (R)
03:57 Večer na 8. katu
04:42 Što vas žulja?
05:12 Hrvatska uživo
05:52 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Gladijatorska akademija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:50 Doktor Who, serija
10:40 Ni da ni ne: Registar pedofila
11:30 Europski divlji istok: Nacionalni park Pirin u Bugarskoj, dokumentarna serija (R)
12:25 Dom po svom, dokumentarna serija
13:15 Ubojstvo, napisala je Rachel Khoo, dokumentarna serija
14:30 Claire, američko-francuski film
16:00 Školski sat
16:30 Kokice
16:45 Juhuhu
17:45 Village Folk
18:00 Indeks
18:30 Dva i pol muškarca
18:55 Skladište 13, serija
19:40 Crtani film
20:00 Kitovi ubojice - vrhunski vodič, dokumentarni film
20:50 Nogomet, EL - emisija
21:00 Nogomet, EL: Salzburg - Dinamo, prijenos

22:55 Nogomet, EL - emisija
23:15 Nogomet, EL - sažeci
23:30 Nogomet, EL: Rijeka - Feyenoord, snimka
00:35 CSI: Las Vegas, serija
01:20 Indeks
01:50 Kitovi ubojice - vrhunski vodič
02:40 Dom po svom
03:30 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
06.55 Virus attack
07.10 Aladdin
07.40 Pomorska ophodnja, (R)
08.55 Pomorska ophodnja, (R)
10.05 Hitna služba, serija (R)
11.00 Pomorska ophodnja, (R)
12.15 Pomorska ophodnja, (R)
13.10 Hitna služba, serija
14.10 Sve u šest, magazin (R)
14.35 Pet na pet, kviz (R)
15.25 Vatre ivanjske, serija (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Dr. House, serija (R)
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske, serija
21.00 Moj lažni zaručnik, igrani film, romantična komedija
23.00 Dr. House, serija
23.50 RTL Vijesti
00.10 CSI, serija
01.05 Igre strasti, erotska serija
01.50 CSI, serija (R)
02.40 Astro show
03.40 RTL Danas, (R)
04.25 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od poneđjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19.30 - 20.00

• Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20.00 - 20.30

• U pauzi o poslu (ponedjeljkom) • Aktualije (utorkom) • Otvoreni studio (srijedom) • Kultur café - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • Vodič za moderna vremena - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KARLA RUDIĆ, UČENICA

Životni cilj – gluma

Mlada djevojka **Karla Rudić** učenica je IV. razreda Gimnazije *Svetozar Marković*, općeg smjera na hrvatskom nastavnom jeziku u Subotici. Priča nam o sebi, o svojim planovima, željama, slobodnom vremenu, pogledu na neke stvari... Zadovoljna je nekim stvarima ali mnogima i nije – promatra ih iz nekog svog kuta.

Kada smo je priupitali o udžbenicima i dotakli se vječito goruće teme, bar što se tiče nastave na hrvatskom jeziku, Karla nam priča kako je to riješeno i kako ona to vidi. »Što se tiče udžbenika, nemam što biti zadovoljna, jer mi kao stanovnici Srbije moramo pratiti rad i program države, tako da koristimo iste udžbenike kao i srpski razredi, samo za opći smjer. Što se tiče hrvatskog jezika kao predmeta, taj udžbenik smo ove godine dobili kao preslik, iako je za prošlu generaciju, bilo dovoljno

pravih. Plan i program su sasvim u redu.«

GLUMA

Karla voli glumu i njen, kako kaže, životni cilj je upisati Akademiju dramskih umjetnosti, odsjek glume. Svjesna je izazova i svega onoga što je čeka da bi ostvarila svoj cilj, no uporna je i radit će na tome da uspije. Na sve ovo nam kaže: »Tko će vjerovati u mene, ako neću ja«. Ne smatra glumu hobiem, tako da je u svojoj nakani izuzetno ozbiljna da to postigne.

Kako ističe isuviše je mlada da bi se upitala u politiku – »Mlada sam da bih nešto promijenila, stoga se i ne bavim time«, kaže. Nećemo zalaziti u sve ovo, no i mali čine čuda i mijenjaju svijet i okolicu na bolje, prvenstveno zarad sebe i svoje bolje i uspješnije budućnosti.

DRUŽENJA, SLOBODNO VRIJEME

Kao i svi mladi, voli putovati, prijateljevati, smijati se, družiti se. »Rado putujem, ali za putovanja imam vremena samo ljeti, te to dobro iskoristim. Kao i svi ljudi imam prijatelje i s njima provodim svoje slobodno vrijeme. Spomenula bih uz to da slobodno vrijeme rado provo-

dim i uz neku dobru knjigu«, kazala je Karla i dodala kako ima prijateljicu **Saru Simović**, koja je, uređuje i šminka, jer se bavi fotografijom i šminkanjem, te joj Karla dođe kao model i podrška. Lijepo je imati osobu koja je uvijek tu ako ti zatreba, a ujedno te može dotjerati i našminkati za neke određene predstave ili nastupe.

Karla živi u kući, s roditelji-

OD 23.09.2014. DO 30.11.2014.

Jesenska akcija

✓ BESPLATNA KONTROLA VIDA

✓ -10% NA DIOPTRIJSKE NAOČALE

✓ -50% NA SUNČANE NAOČALE

TÓTH OPTIKA SUBOTICA

024 551-045

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Musaka od krumpira i mesa

Potrebno je: (za 4 osobe)

1 kg krumpira
500 g miješanog, mljevenog mesa
1 veća glavica crnog luka
50 ml ulja
malo morske soli i papra
1 žličica mljevene paprike

za preljev:

2 jaja
500 ml mlijeka
malo morske soli, može i kiselo vrhnje

Način pripreme:

U posudi, na malo ulja, pirjati sitno nasjeckan luk, te kada omekša dodati meso i stalno miješati. Pirjati oko 10 minuta. Pred sam kraj

posoliti, popapriti i dodati mljevenu papriku.

Oljuštiti 4 veća krumpira, isjeći ih na kolutove i krenuti s redanjem. Dno vatrostalne zdjele nauljiti, poredati red krumpira (kao krljušt tj. da se malo preklapaju), zatim rasporediti polovicu pripravljenog mesa, pa opet red krumpira, pa meso, pa krumpir s tim da svaki red krumpira malo treba posoliti. Kada je sve poređano, preliti mješavinom jaja i mlijeka i staviti u pećnicu, da se peče na nekih sat vremena od kako provri tj. dok se gore ne uhvati fina korica. Peći na 200 stupnjeva.

Ostaviti musaku da odmori 15-ak minuta, a onda servirati s malo nasjeckanog peršina i kiselog vrhnja.

ma **Snežanom** i **Ivanom**, ima brata **Nikolu** i sestru **Ivanu**, koja je trenutačno na studiju u Zagrebu, gdje studira informacijske znanosti.

Iako na koncu postavljamo pitanja o nekom receptu i kuhanju, jer ga želimo podijeliti s vama, od Karle, bar trenutačno to nećemo ni očekivati. Mnogi mladi, koji su kod roditelja, naravno da se maze i uživaju u blagodatima, roditeljskog doma

i pažnje, pa tako i našoj Karli kuhaju i priređuju razne đakonije i jela mama i baka. »Kao i svi mladi, pretpostavljam, volim kada mi mama ili baka skuha-ju nešto, međutim umijem i ja sama. Omiljeno jelo mi je musaka ala mama.« I još nam je rekla: »Što ja znam, red krumpira, red mesa...«

Vjerojatno će nam Karla jednoga dana imati više toga za reći, no trenutačno, jedna mlada

djevojka ni ne može imati neku pretjerano bogatu biografiju, no nastavi li ovako i bude li uporna u svojim nakanama, a vidi se

da vjeruje u sebe, o njoj će se još mnogo toga lijepoga čuti, a i pisati.

Branka Dulić

Temeljem članka 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04,36/09) Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelji projekta VASILIC DRAGAN i VASILIC VIŠNJA Subotica, Praška br. 1 u postupku legalizacije podnijeli su zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš stambenog i objekta proizvodnog zanatstva (limarska radionica) izgrađenih na katastarskoj parceli 1558/2 KO Stari grad.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 10. 10. 2014 do 20. 10. 2014, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš zatečenog stanja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

POGLED S TRIBINA

Fantazija

Hrvatski sportski tisak već odavno u nogometu koristi termin fantasisit, koji je preuzet iz talijanskog jezika, a u sportskoj terminologiji označava igrača s izuzetnim kreatorskim sposobnostima (najčešće su u pitanju vezni igrači). U ponedjeljak navečer, u Osijeku, u kvalifikacijskom susretu protiv Azerbajdžana (6:0) za plasman na sljedeće Europsko nogometno prvenstvo u Francuskoj 2016. godine, svi igrači u hrvatskim majicama su bili fantasisti.

Subašić, Ćorluka, Srna, Vida, Pranjić, Rakitić, Modrić, Brozović, Kovačić, Mandžukić, Kramarić, Perišić, Halilović i Olić. Bez izuzetka.

Jer, kada se u kvalifikacijskom susretu već nakon prvih 45 minuta vodi s 4:0, kada momčad funkcionira savršeno, a golove postižu nove nade hrvatskog nogometa Kramarić i Brozović, uz razigranog dvostrukog strijelca Perišića, onda za cjelokupni dojam postoji samo jedna riječ. Fantazija.

Fantazija u crveno-bijelim kockicama. Ali, pored fantastičnog nastupa svih izabranika **Nike Kovača** i efikasne igre koja je nakon tri kola donijela maksimalni broj bodova i vodeću poziciju u skupini H bez primljenog pogotka, na tribinama stadiona u Gradskom vrtu događala se još jedna fantazija.

Fantazija do posljednjeg mjesta ispunjenog gledališta, publike koja navija tijekom cijelog tijeka susreta i za razliku od često puta komornih tribina u Maksimiru, diše skupa s momčadi do posljednjeg sučevog zvižduka.

Svi hrvatski reprezentativci su to istaknuli u brojnim medijskim istupima, naglašavajući kako im svaki susret u Osijeku predstavlja golemo zadovoljstvo.

A zadovoljni smo bili i svi mi pokraj malih ekrana. Brazil je već odavno pohranjen u riznicu povijesti, sadašnjost pripada ovoj podmlađenoj momčadi (bez **Pletikose, Vukojevića, Eduarda, Šimunića, Jelavića...**) u kojoj svoje pozicije sve više učvršćuju dojučerašnji juniori.

Konačno, njima i pripada budućnost.

I EP u Francuskoj na kojem su već jednom nogom!

D. P.

NOGOMET

Pobjede protiv Bugarske i Azerbajdžana

Hrvatska nogometna reprezentacija uspješno je odradila dva kvalifikacijska susreta protiv Bugarske i Azerbajdžana. Minimalnom pobjedom u Sofiji (1:0) i maksimalnim uspjehom u Osijeku (6:0), s novih šest bodova, vatreni sada imaju devet bodova i zahvaljujući boljoj gol razlici zauzimaju prvo mjesto u skupini H, ispred Italije.

RUKOMET

PPD Zagreb – Metalurg 19:17

Rukometaši hrvatskog prvaka PPD Zagreba svladali su makedonsku momčad Metalurga s 19:17 u susretu trećeg kola skupine A i sada zauzimaju treću poziciju s četiri osvojena boda. Uz najboljeg igrača susreta **Horvata** (9 golova), istakao se i vratar **Ivić** (11 obrana).

TENIS

Čiliću plasman karijere

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je od ponedjeljka 13. studenoga 8. tenisač svijeta i to je njegov najbolji plasman u dosadašnjoj profesionalnoj karijeri. Bolji od njega samo su **Goran Ivanišević** (2. mjesto na ATP, srpanj 1994.), **Ivan Ljubičić** (3. mjesto, svibanj 2006.) i **Mario Ančić** (7. mjesto, srpanj 2006.).

Karlović treći po broju aseva

Nakon ispaljenih 29 neobranjivih servisa u prvom kolu ATP turnira u Beču i ukupno 8859, **Ivo Karlović** je stigao do trećeg mjesta vječne liste najboljih as servera. Do druge pozicije na kojoj se nalazi Amerikanac **Roddick** nedostaje mu još 115 aseva, a kraljevski tron najboljeg servera svih vremena neprikosnoveno drži **Goran Ivanišević** s 10183 as servisa.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembridž valjak (2 m širok iz jednog dela) – vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavenska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Kupujem poljoprivredno zemljište, u jednom komadu od cca 8 do 20 jutara obradive zemlje. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Molim odgovornu i ozbiljnu obitelj bez predrasuda, koja bi prihvatila osobu u mirovini na doživotnu skrb, u vašem domu kao člana obitelji. Subotica-Osijek-Bjelovar-Daruvar-Ivanićgrad. Tel.: 060/155-8667.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čaškirama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marame, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kembridž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/62837263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlaki, a prodaju: »IMT« jednobrazni plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klip. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvati oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 24. 10. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hredirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: KRŠTENJE NIKOLETE ČOVIĆ

Najljepši dar

Biljana (25) i Marinko (29) Čović za prvu godišnjicu braka dobili su najljepši dar – kćerku **Nikoletu**. Nakon što su 3. kolovoza proslavili godinu dana bračnog života, 4. kolovoza ujutru Biljana je ušla u bolnicu i kako kaže, za 20 minuta se porodila. Nije ni otac Marinko gubio vrijeme te je isti taj dan uspio organizirati slavlje s tamburašima za rodbinu i prijatelje, koje je trajalo do kasno u noć.

Nikoleta se mjesec dana nakon rođenja krstila u svojoj župnoj crkvi sv. *Josipa Radnika* u Đurđinu pod nedjeljnom svetom misom koju je predvodio mjesni župnik, vlč. **Miroslav Orčić**. Kuma je bila Marinkova sestra, **Svetlana Kalančev**, također mlada majka buduća da je prije tri tjedna rodila kćerku **Kalinu** – stoga i njoj i tati **Goranu** ovim putem čestitamo. Svečani ručak povodom Nikoletinog krštenja održan je u restoranu *Miraz* u Subotici na kojemu su bili Nikoletini najbliži, uključujući i najmlađu sestrinu Kalinu.

Kao što obično biva, rodbina se ne može dogovoriti liči li Nikoleta na oca Marinka ili majku Biljanu – stavovi se mijenjaju u zavisnosti koja strana ih iznosi, ali ako je vjerovati mami koja najviše vremena provodi s bebom, Nikoleta ima tatine oči, a mamine obraze. »Nikoleta je odlična beba. Samo spava, jede i smije se. Voli kad joj netko priča, a ako joj se dodirne nosić ili obrazi obavezno se smije«, kaže vesela mama Bilja, a tko poznaje oca Marinka zna da i njemu smijeha nikad nije dosta, stoga nije ni čudno što im je kćerka Nikoleta vječno nasmiješena.

Ova mlada obitelj živi u Đurđinu, gdje se Marinko bavi poljoprivredom, a Biljana je uposlena u trgovini *Trgoprometa* u Subotici.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Skupljanje čerez moranja...

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi moja, jevo mene ode na srid ledine, majstorišem biciglu, izem njim kvalit, a niki misec sam prominijo šoljice i jopet mi se točak klama ko Pere kad ide iz bircuza. Kaže mi zet da je to Kinez opravijo, ta kaka mu to pravljačina kad

ništa ne štima. No možda je Joso i u pravu kad kaže da to nije za naše kile već za njeve, a oni su mali i lak svit. Mi se samo tovimo koji kakim ilom s pece, a to bome nije zdravo za tilo i kadgod su divanili da ne triba tušta ist tista i krumpira – »Bit ćeš glavat ko matori Kuckalo«, a ko je taj čovik bijo nikad nisam skonto. Doduše sićam se slika didini kod kasle svi su bili niki glavati i trbušati, a vamo dalje po tilu mršavi, to je zato što su puno radili a ranili ji samo s taranom i to ritkom i mršavo zaprženom bome. Čeljadi sve se bojim da nam opet dolazi tako vrime, niki dan divanimo nas trojic, a Pere će da je načuo da će se vraćat spomenik Prisveto trojstvo na staro misto prid varošku kuću i to naskoro. Velim njim sav radosan da ga nije tribalo ni dirat, al dobro je da su se sitili da ga vrati- du na staro njegovo misto. Na to će moj rođo Joso nako ispod sebe, potpačijo nos pivskom bocom pa mrmlja u bradu. »Ta ajde već divani bunjevački da te sav svit razumi, šta sam sebi deklamuješ u brk.« »Ta kažem da je to lipo dabome da je, ta tamo su ga još naši pritci metnili, al okonjeg su se skupljali nadničari i sirotnja što nije imala di radit i zaradit koru kruva pa su se zato skupljali, a ne od moranja. Takog svita bome imade jopet fajin pa ko vele 'ajmo mi metnit natrag taj spomenik'. Samo tamo su dolazili oni što su morali iz nužde i gladi privatit svakaki poso, al i gazde koje su tamo tražile rabadžije nisu baš bile 'podatne' s nadnicama, a i kuvali su zdravo ritku i suparnu taranu, pripovido je meni moj dida, a kako vidite i opet se nasporilo taki gazda. Jeto kod jednog radi Đurina cura, osam sati tribade stat na jednoj nogi ko roda, a drugom upravljat mašinom, plata ko komencijaška, a on se busa u prsa kugod kaki velik 'invetitor', neće valjat bome. Tako nam i triba, nismol mi imali punu varoš fabrika di je svit radijo i kruv zaradijo, a mi bi sve stranjisko, jeto nam sad. Ta samo s televizije viču 'taj toliko uložijo, a taj toliko'. Aha, kako ne bi, jal ti Braniša, da si ti kaki bogatun pa da uložiš veelike novce u naš Ivković šor, a da ne zaradiš ništa? Obi očin,ta svi ti koji dođedu samo glede kako će nam kožu sleđa oderat. Neg jesil već zašrofijo taj točak, ideš mi na živce kaki si smotan, ded vamo da ja to opravim, a ti idi i nali jedan bokal, ta taki sam žedan od ovog divana, a još ste me zaukali pulitikom, dobro znate da od nje bidnem nerozan, a ne pijem lik za živce prija vina, kažedu da ne valja lik na prazan trbuv.«

Dižem se i otresam pantalone od prava, sve niki kontam da ovaj moj Joso u zadnje vrime sve niki mudriji i mudriji, ima tu pameti i za više pari noga, al kad se radi o mojim buretu, moram ji napojit šta ću snjima. Ajd zbogom čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

I bać Iva bi u državnu službu

Kako godine prolazu, bać Iva sve nemirniji. Polako mu ide vreme za penziju, a na paoršagu mu sve teže. Ni zdravlje mu više ni najbolje, a bome, ni va država baš ne meriše paore. Daje i komu triba i komu ne triba, jedino paorima uredno uzimlje. Te plati za poreznike, te za doktore, te za škole, te za penzije, te za drumove, pa ka sve poplaćaš, ne ostane ti ni za priživit. Da još i njegova ne ide radit u fabriku, bome bi bilo čupavo. Istina ni od njezni nadnica nema velike asne, al se makar plati struja,

voda, čađar i telefon. Otoga se divanili sad niko veče ka su ko nji bili kum Tuna i kuma. »Eto, gledim na televizije, pa vidim da radadžije taj nikaki minimalac dobiju dvajstjednu iljadu na misec. Pa, di u kuće radi dvoj sotim se nikako i može«, veli kum priko bukarice. »Bome, kume i ti i tvoja radite u državne službe, pa ni ne znate štaj to. Vas dvoj zajedno dobijete pešest minimalaca, pa se stvarno nikako i može. A moja sirota radi u fabrike, pa dobije samo jedan, al na dva miseca«, odvratu mu bać Iva. »E, kume, lipo sam ti ne godine zvo da se zajedno ubiližimo u nu partiju što je vladala, pa sam ti potli ope zvo ka sam se ubiližijo u nu drugu, pa sam ti zvo i ka sam se ubiližijo u vu danas, a ti samo – neću izdat naše, pa neću izdat naše. Ta znadeš i šta je mene u srcu, al živi se od džepova«, veli kum Tuna i zagleda se nikud kroz pendžer. »Ne znam, kume, dokle ću moć vako. Curama triba sve više i više, a od paoršaga i fabrike slaba asna. Ni to više ko u Titino vreme. Kadgoda, ako bi se dite pokazalo pametno, ni se gledalo čije je, oma bi mu se dala stipendija i samo se čekalo da svrši škulu, pa da ga se i zaposli. Danas to više ni tako. Naobrazovaniji su bogati, neg pametni. Vi što nas vodu, sve sami nikaki š velikima školama. Prvi ni sam ne zna kolike i kake je sve škole svršijo, ne zna ni kad, al imade diploma koliko oš. Glavna velika ko va vrata. A niko se ne sića da je sidijo š njim u škole. A vi drugi, ope, sve sami doktori. I žandar i vojnik i fodbaler i... ko sve ne. Sve posvršavali otkad su u politike. A ti, dado, ako se ne bi puto u politiku, a oš da ti dite ide na velike škole, moraš se dobro i isprsit. Eto, kume, zoto ja već ne bi marijo digod u službu, pa da lipo kapne svaki misec. I da znadeš, već sam se vraganajst put pokajo što nisam ošo š tobom u partiju ka si mi prvi put zvo«, veli bać Iva i izdune bukaricu. »E, vidiš, imaš veče škole od mene, da si mi slušo, sad bi možda već bijo i na većemu položaju. A ti samo – moji će mi, pa moji će mi, obećavu stalno. A sad i sam vidiš, tvoji ti neće zoto što si taki zadržt, a vi drugi ti neće zoto što si odan tvojima, pa ti samo uživaj u paoršagu«, veli kum Tuna. Tude jim je zamro svaki divan. Samo su ćutili i gledali televiziju.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Pasteur:** Šansa favorizira pripremljen um.
- **Pike:** Ono što smo napravili za sebe, umire zajedno s nama; ono što smo učinili za druge, ostaje besmrtno.
- **Dostojevski:** I sreća može da se umori ako nekog predugo prati.

KVIZ

Ana Karić

Koje godine i gdje se rodila hrvatska glumica **Ana Karić**?

Gdje je završila glumačku akademiju?

Po kojim ulogama će ostati upamćena?

Kod kojih hrvatski redatelja je glumila?

Koji su neki od njenih najpoznatijih filmova?

U kojoj predstavi je nastupala skupa s pokojnim **Borisom Buzančićem**?

Kojom nagradom je nagrađena za doprinos hrvatskom glumištu?

Kada i gdje je umrla Ana Karić?

Rodila se 13. svibnja 1941. godine u Perušiću
U Zagrebu 1963. godine
Po ulogama raskošnih pučkih ljepotica i otmjenih senzualnih žena
Kod **Ante Babaje, Nikole Tanhofera, Krste Papica**
Čaruga, Noćni brodovi, Doktor Mladen...
Ljubavna pisma
Nagradom **Fabijan Šovagović**
Umrla je 9. listopada 2014. godine u Zagrebu

FOTO KUTAK

Einstein iz Lemeša!

VICEVI

Razgovaraju dva umirovljenika:

- Molim te posudi mi 500 dinara, mirovina mi je tek sutra.
- Nemam, moja je bila jučer – odgovori drugi
- Kako si se osjećao na posljednjem satu u školi? - pita majka Ivicu.
- Kao general! Stojim u stavu mirno i promatram svoje jedinice.

NOGOMET

Planirani poraz

ČONOPLJA – Nogometaši *Dunava* iz Monoštoru pretrpjeli su novi poraz na drugom gostovanju za redom. Trenutačnom lideru, NK *Sloga* iz Čonoplje, pružili su žilav otpor, međutim, mrežu nisu uspjeli sačuvati u dva navrata, pa su domaćini zabilježili sigurnu pobjedu od 2:0. U narednom kolu Monoštorci će opet biti na velikom iskušenju, jer im u goste dolazi još jedna od vodećih ekipa, svilojevački *Terekveš*.

I. A.

Napokon pobjeda

SUBOTICA – Minimalnom, ali izuzetno važnom, pobjedom (2:1) protiv *Radničkog* iz Srijemske Mitrovice, *Bačka 1901* je osvojila nova tri boda i prekinula neugodnu seriju. S 10 osvojenih bodova crveno-bijeli se nalaze na 10. mjestu *Srpske lige Vojvodina*, a u sljedećem 10. kolu gostuju kod *Doline* u Padini.

Nadmoćni lider

TAVANKUT – Gostujuća momčad OFK *Odžaci* suvereno je odigrala protiv susret 9. kola Bačke lige protiv *Tavankuta* i slavila pobjedu od 3:0. Tavankučani su i dalje pretposljednji sa samo 2 osvojena boda, a priliku za poboljšanje bodovnog salda imat će u nedjelju 19. listopada od 15 sati kada ih u Novom Žedniku dočekuje *Preporod*.

D. P.

KOŠARKA

Poraz Cibone

SRIJEMSKA MITROVICA – Košaraši *Cibone* izgubili su u trećem kolu ABA regionalne lige u Srijemskoj Mitrovici od domaćina *Mega vizure* s rezultatom 78:74.

Domaćin je do pobjede stigao nakon preokreta i neizvjesne završnice koju su sa više koncentracije odigrali košarkaši beogradske momčadi koja će ove sezone svoje će utakmice igrati u ABA regionalnoj ligi kao domaćin u Srijemskoj Mitrovici.

D. M.

RUKOMET

ŽRK Sonta – ŽRK Hajduk
31:13 (13:7)

SONTA – U 5. kolu TRLS - Srijem Južna Bačka su na svojem parketu demonstrirale rukomet u kojem ne baš slaba ekipa iz Beške nije imala nikakve prilike za pružanje jačeg otpora. Tajfunke su u obrani igrale pokretljivo, zatvarale sve prilaze vratima, a u munjevitom kontrama sijevali su udarci sa svih strana, pa je zgoditke postizalo čak devet igračica. Vratarka **Silvija Fabijanov** skinula je sva tri dosuđena sedmerca i nekoliko zicera gošćama. U napadu, nezadrživa je bila **Sanja Vidaković** s 9 zgoditaka i 7 asistencija.

I. A.

ATLETIKA

Uspjeh Josipa Majora

SOMBOR – Na tradicionalnom Novosadskom maratonu na kome je sudjelovalo 600 trkača iz 17 država, član Atletsko rekreativnog kluba *Somaraton* iz Sombora **Josip Major** osvojio je četvrto mjesto u generalnom plasmanu. Maratonsku stazu Major je istrčao za tri sata i 36 sekundi, što je najbolji ovogodišnji rezultat somborskih maratonaca.

Z.V.

DŽUDO

Zapažen nastup Subotičana

OSIJEK – Džudaši Spartaka su na IX. memorijalu *Josip Potnek* održanom u Osijeku proteklog vikenda i 4. kolu Euro-Lige U16, na kome je sudjelovalo je 430 natjecatelja iz 42 kluba iz 9 dra-

žava, postigli zapažen uspjeh. Brončani su bili **Dušan Vukas** i **Strahinja Nestorović** koji je i osvojio pokal za Euro-Ligu, srebro je pripalo **Davidu Kapetanoviću**, **Mihailu Miloševu** i **Vuku Bošnjaku**, dok su zlatni bili **Nikola Šašić** i osvajači pokala Euro-Lige **Veljko Tripunović** i **Nemanja Nikolić**. Ekipu su predvodili treneri **Dušan Bartaloš** i **Milan Bogić**.

Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

Nositelj projekta JOVANOVIĆ MILAN iz Subotice, Sterijina br. 22. u postupku legalizacije stambeno poslovnog objekta na katastarskoj parceli 15273 KO Novi Grad, podnio je ovom tijelu zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 10. 10. 2014. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-375/2014, kojim je utvrđeno da za predmetni projekt nije potrebna Studija o procjeni utjecaja na životni okoliš.

U cilju obavještanja javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu gradske uprave www.subotica.rs, odjeljak Životni okoliš / Oglasna tabla

<http://www.subotica.rs/index/pagelistzs/lg/sr>

SRĐAN I DARKO KURUC, RUKOMETASI

Braća ne daju lopti u mrežu

Među mladim rukometašima RK *Sonta* svima u oči upadaju dvojica vratara, slična likom i stasom. U TRLS, u kojoj njihov klub nastupa, kao i u višim ligama, nije rijetkost vidjeti braću u majicama jedne ekipe. No, koliko je autoru ovih redova poznato, bar u krugu od stotinjak kilometara od Sonte, RK *Sonta* jedina čiju mrežu čuvaju dvojica braće, **Srđan** (1991.) i **Darko** (1995.) **Kuruc**.

KASNI POČETAK

Stariji brat, Srđan, građevinski je radnik, uposlen kod privatnog poslodavca u Apatinu. Rukomet je počeo trenirati dosta kasno, tek prije dvije godine. »U rukometu sam tek dvije godine, odnosno od početka okupljanja ove skupine momaka i organiziranoga treniranja. Netko je morao stati na vrata, mene je to već u početku privlačilo više od bilo koje druge pozicije u ekipi. Uostalom, svi smo mi u djetinjim danima *jurcali* za loptom i svi smo u svojim maštanjima bili neki slavni nogometaši. Ja sam uvijek zauzimao mjesto među opekama koje su nam na ulici zamjenjivale vratnice. Tako je išlo godinama, sve do prestanka dječjih igara«, uz osmijeh o djetinjstvu priča Srđan. Od prethodne godine opet je među vratnicama, od prije godinu dana pridružio mu se i mlađi brat Darko, a od ove jeseni njihov klub je uključen i u ligaško natjecanje. »Trenirali smo i igrali prijateljske utakmice. Protivnici su nam bili iz okolice, od ostalih seoskih ekipa, pa sve do onih pravih, poput *Apatina* i *Somborelektra*. No, sve je to drugačije nego igranje lige. Prije godinu dana pridružio nam se

i moj brat Darko. Dugo sam ga nagovarao da dođe, međutim, nikako nije mogao odlučiti hoće li u nogomet ili u rukomet. Okušao se i u ekipi NK *Dinamo*, u klubu su bili vrlo zadovoljni njegovim obranama. Čini mi se da se definitivno prelomio, sada je redovit na treninzima RK *Sonta*«, kaže Srđan. Srđanovim stopama gazi i mlađi brat Darko. Između rukometa i nogometa po svemu sudeći odabrao je prvo. Sve češće sa bratom dijeli minutažu na vratima. »Dugo sam se premišljao kojem sportu da se okrenem. Oduvijek sam mislio da je brat Srđan bolji vratar od mene, pa sam vjerovao da ću mu uvijek biti pričuva. Zbog toga sam više naginjao nogometu. Prelomio me je dolazak u klub trenera **Ištvana Papa**, nekadašnjeg vratara B reprezentacije SFRJ«, dodaje Darko.

BRZI NAPREDAK

Dosadašnjem prvom treneru **Željku Apatincu** znatno je olakšan rad. Sa svojim nekadašnjim suigračem Papom dopunjava se u svemu. Apatinac je vrlo eksplozivan, Pap je hladan, pa se na tom polju održava nekakva ravnoteža. U radu su podijelili resore. Braću Kuruc pod svoju komandnu palicu preuzeo je Pap. Već nakon nekoliko mjeseci rada s vratarskom legendom, uočljiv je veliki napredak kod Srđana i Darka. Sve su sigurniji na vratima, promijenili su nabolje stil obrane, postali su racionalniji. »S nama radi gospodin Pap, vrlo stručno i temeljito. Nesebično nam prenosi svoje bogato ligaško i reprezentativno iskustvo. On nas je naučio da je najveća pogreška vratara težnja atrak-

tivnim potezima koji pale kod dijela publike, a nerviraju suigrača. Na neki način nas je natjerao da razmišljamo o igri, da racionalno trošimo snagu i potpuno kontroliramo svoj prostor. Do njegovog dolaska obojica smo se skoro isključivo držali crte, sada je cijeli šesterac naš. Pokazao nam je i sada uporno treniramo najpravičnije postavljanje spram udaraca s krila, s pozicije pivo-ta, vanjskih igrača«, kaže Srđan. »Gospodin Pap nas uporno uči da dobre obrane nisu u rukama ili nogama, nego u glavi vratara. Zahvaljujući njemu prestala su i moja lutanja između rukometa i nogometa. Iako kažu da među velikim vratnicama nisam bio loš, sebe ipak više nalazim u rukometu, dinamičniji je sport«, dodaje Darko.

PLANOVI

Ne baš sjajan učenik, Srđan se rano uposlio u građevini, u kojoj radi i njegov otac. »Ne znam što bih rekao. Mnogi moji vršnjaci, pa i stariji momci, završili su škole, neki od njih čak i visoke i čame na tržištu rada. Ja sam se

opredijelio za ovaj put i ne žalim. Istina, radi se puno i naporno, ali bar imam nekoliko godina radnoga staža, imam i redovitu plaću, a to sigurno umnogome olakšava položaj našim roditeljima. Puno je lakše i meni, ne moram za svaku sitnicu tražiti novce od roditelja. Mislim da je u ovom poslu i moja budućnost, tako da ne planiram nikakav odlazak iz rodnoga mjesta. To znači da ću, ukoliko ne bi bilo nečeg nepredviđenog, *jednicu* RK *Sonta* nositi još dugo«, završava svoj dio priče Srđan. »Ni ja se baš ne mogu pohvaliti da sam bio bolji učenik od brata. Mangupske godine su prošle, svoju energiju potrošim na treninzima i utakmicama, a ne bježim ni od sezonskih poslova. Mislim da će i za mene u dogledno vrijeme biti mjesta kod Srđanovog poslodavca, a to bi, po mojem mišljenju, bilo i najbolje rješenje za moju budućnost, jer propušteno se ne može promijeniti. Tako bi naš klub dulji niz godina imao dva sigurna vratara«, iznosi za kraj svoje planove Darko.

Ivan Andrašić

Temeljem članka 6. Pravilnika o priznanjima Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine od 4. listopada 2013. godine, Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće), upućuje:

JAVNI POZIV

*za predlaganje kandidata za dodjelu
priznanja Nacionalnog vijeća hrvatske
nacionalne manjine za 2014. godinu.*

Poziv se upućuje za dodjelu sljedećih priznanja:

- priznanje »Ban Josip Jelačić« za društveni rad u hrvatskoj zajednici;
- priznanje »Dr. Josip Andrić« za doprinos hrvatskoj kulturi;
- priznanje »Pajo Kujundžić« za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku.

Uz obrazloženi prijedlog za dodjelu priznanja na hrvatskome jeziku u pisanoj formi, potrebno je dostaviti dokumentaciju kojom se dokazuju navodi iz prijedloga te kratak životopis predloženoga kandidata.

Podnositelji prijedloga mogu biti sve pravne i fizičke osobe.

Prijedlozi se dostavljaju putem pošte u zatvorenoj kuverti na adresu: Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Preradovićeva 13, 24000 Subotica, s naznakom »Za javni poziv za dodjelu priznanja«.

Rok za dostavljanje prijedloga je najkasnije do 14. studenoga 2014.

Podnesene prijedloge razmotrit će Povjerenstvo Vijeća i svoje prijedloge za dodjelu priznanja dostaviti Vijeću koje donosi odluku o priznanjima.

Imena dobitnika priznanja bit će objavljena u listu »Hrvatska riječ«, na internetskim stranicama Vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te drugim sredstvima javnoga priopćavanja.

Priznanja će biti svečano uručena 15. prosinca 2014. na obilježavanju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

dr. sc. Slaven Bačić
predsjednik Vijeća